

Puntarski fuoj

BROJ 13 • GODINA 6 • Lipanj 2013. • Zavičajno društvo "PUNTARI" Punta Križa • BESPLATNI PRIMJERAK

ISSN 1845-4593

9 771845 459001

BESEDA NA POČETKU

Poštovani čitatelji »Puntarskog fuoja«!

Vrijeme pasuje, vela je to pravica za svakoga stvuora Buožjega na ovuon svijetu. Duan za duanon grije, mesec kambjuje mesec, leta pasuju i niki ih ne more fermat. Prišlo nan je tako i ovo godišće i ovo 2013. leto a vaf rukafi daržite trinajsti bruoj »Puntarskoga foja«. Neki, ki nisu imeli pametnejega posla, prije trinajst godišć su govorili: »Mille non piu mille«. Ol da će prit: »Fin del mondo.« Nisu imeli pravo aš pobogu, još smo uvde. Sada govore da ovo leto nosi nevoje i nesreću aš da trinajst ni srećan bruoj. Bilo bi in boje da se late posla a ne da inšempjuju svih okolo sebe i povijedaju čuanče.

Nikada ni za nas na škoju bilo lahko pa tako ni ni danas. Boje nanke ne mislet kie su sve muke Isusove pasale prijeko nas i našeg sela. Ma život je vavek hodil samo napreda. Živelo se, delalo, veselelo i tugovalo, svaki ki se je rodil moral je na finjetku finit na čimituoriju ma je zuad sebe pustil puno toga če je za života udelal za onih ki su prišli na uof svijet pokle njega. A niš ni palo kako mana z neba, niš nan ni regaluanu, sve če vidimo okolo nas udelal je naš šlovek. Svaki kamik ki je na gromače naši su stuari daržali vaf ruke i to ne jedan put, gradili su, gradili i gradili.

Danas je naš turan za gradit, ma i za dijec naučit da zutra i oni udelaju svoje nove gromače. Najlagje je gromaču razvajāt, zbit i znijet kamik na gromače kua je tarbuh udelala i sve će krolat. Ma vajua ju dvignut ol udelat novu, almenu jenu više od svuoga oca. Samo će tako svijet puoć napred. Na našu tugu i nevoju danas ima onih ki bi z'gušton gromaču razvajali ma novu nijeće ol ne znaju udelat. Za sve če se dela ol misli udelat govore: »To se ne

more, ne kunvenji, okuri čuda vremena«. Oni ki ovako govore, runjaju i kritikuju, nikada niš šesno i dobro nisu udelali.

Na sreću vavek je bilo više onih ki ih nisu badali ni habali, nego su, če je teže bilo, još više delali. Šlovek ki ima gluavu na ramenu i dvije zdrave ruke more čuda udelat a ko se još pokupi i dakordua zus više od njih ki su od mota kako i uon, onda se sve more.

Drage puntarke i puntari i svi Vi ki vojite Puntu. Sprijet Vas je trinajsti bruoj »Puntarskoga foja«. Neka oni ki nimaju pametnejega posla govore če će, ma za nas je trinajsti srećan bruoj aš smo kuntijenti da se nismo svih ovih godišć štufali, cedili ni cimulaskali. Pasalo je devet godišć od kada imamo naše Zavičajno društvo i do sada smo udelali trinaest foji, sve skupa deboto šijesto pajin.

Hvala svin ki su pomogli, svaki onoliko koliko je znual i mogal, aš samo tako, svi skupa, moremo neš, almenu malo udelat za naše selo. Neki nas hvale i to nan je druago a neki nan reku da neš fajujemo kada pišemo, da bi vajalo boje špjegat, da časagot ni jušto, da smo neke stvuari zaboravili napisat. Niki od nas ki delamo fuoj se zavol toga ni ofijendil. Mi smo od početka oteli da se za Puntu čuje i znua, da se od Punte piše, da se ono če je bilo ne zaboravi, da se ne zaborave naši judi i ne zataru naše užuance, da sve ono če je bilo dobro ustane a da se ono če ni vajalo, udela boje. Jedan suan malo znua, više njih više znua a svi skupa moremo čuda udelat za naše selo i za mluadih kih apena čeka život, ki je vavek bil i bit će lijep i gardi. Ma gardo se zaboravi a lijepo ustuanu. Zavol toga, samo zaruavja aš voje i jubavi za Puntu nan ne fali pa ćemo se čut i vit vaf Punte na Ivanje i Jedrijeje još čuda puti.

Uredništvo

PUNTARSKI FUOJ – GLASILO ZAVIČAJNOG DRUŠTVA

»PUNTARI« PUNTA KRIŽA

Mali Lošinj, Trg Zagazinjine 1

Tel.: 051/231-019 • Fax: 051/231-011

Glavni i odgovorni urednik: Ljubo Galjanić

Uredništvo: Branko Kučić, Franko Kučić, Ivan Lovrić,

Leonardo Marušić

Izdavač: LEO-COMMERCE, D. Cesarića 32, tel: 625-910

Tiskano u Hrvatskoj. – Naklada: 650 primjeraka.

Tekstove prepisivali: Jasna Perković, Branko Kučić.

IVANJA 2012.

Kako i čuda, čuda godišć do sada i ovo smo leto bili vaf Punte na Ivanje. Kada je to počelo, niki ne znua, neki reku odvavek, niki ne more jušto reć od kada Puntari štjuju i slave Svijetoga Ivana. Mi ki sada hodimo po zemje, na naše Ivanje ćemo bit dokle budemo mogli hodit, dokle budemo na ovun svijetu. Gojeć se zis nami, ućeć i pamećujuć užuanice oni ki budu ustali pokle nas, Ivanju siguro nijeće zaboravit i zapustit. Ne reće se za niš da svijet na mlajin ustaje, od vavek je tako bilo pa će za vavek tako i bit. Po modijernu bi se reklo da nan je Ivanja »zapisana u genima«. Ti famuoži geni su naši koreni, naša vera, naše užuanice. Siguri da nijećemo falit prez struaha moremo reć da će dokle je Punte i Puntari na dvajsetčetire pomajića Ivanja pokupit svih Puntari ki su ustali živet na selu i onih ki su se raspihali po cijelon svijetu. Na Ivanju će i na napred prit i svi oni ki vojiju Puntu, kin je Punta vaf sarcu, ki su vaf Puntu prišli posluon ol samo da počinu od svagdanjega dela.

Baš zato se na Ivanje vaf uarije ćuti neki blaženi mir i spokoj. Pari se kako da su judi almeno za malo zaboravili sve svoje muke, tuge i žalosti. Na Ivanje se zaboravi ko se je ki

skin svadil, ko se je ki komu zameril, svi se pozdruvaju, jeni drugima ruku daju i lijepu besedu reku. Pa će više od toga reć nego samo zaželet da tako i ustane, da se Ivanja ne zatara. Samo zdruavja i vidimo se na Ivanje i drugo leto.

TURNIR U BRIŠKULI I TREŠETI

Uoči Ivanje u nedjelju 17. lipnja 2012. godine održan je tradicionalni turnir u našim narodnim kartaškim igrama »briškuli i trešeti«. Kao i svake godine natjecatelji i brojni znatiželjnici okupili su se u Puntari Križa na terasi Buffeta »Tina« kod našeg domaćina Slavena i njegove obitelji, koja organizatorima i sudionicima turnira uvijek pruža primjerenu pomoć i potporu.

Voditelj turnira Željko Magazin, nakon svih priprema i izvlačenja parova u 10 je sati otvorio igre, koje su trajale do kasnih poslijepodnevni sati. Sudjelovalo je sedam parova iz Punte Križa, Nerezina i Malog Lošinja. Iz prikupljenih sredstava od kotizacije, koja je iznosila 100 kuna po paru, za sve je sudionike organiziran ručak, odojak pečen na žaru s prilogom. Po objedu nastavljen je polufinalna igra. Na kraju su proglašeni pobjednici. Prvo mjesto osvojili su Ferucio Brussich i Tino Sokolić, drugo mjesto Neven Perić i Klaudio Matulina dok su se na treće mjesto plasirali Milan Topić (stariji) i Berto Kučić. Diplome pobjednicima te drugo i trećeplasiranima dodijeljene su na fešti na dan Ivanje.

KOLEDA

Plamtjela je koleda i ove godine. Kako i ne bi kada je to »stuara užuanca kua se ne more zatart«. Koleda - paljenje krijesa, koja najavljuje Ivanju, svetkovinu svetog Ivana Krstitelja, nebeskog suzaštitnika Punte Križa, uvijek se organizira uvečer 23. lipnja. Mi po našu rećemo da je koleda »na vijiliju Ivanje«.

IZ SADRŽAJA:

Ivanja 2012.....	3	Ni peteha vaf Punte već ni	24
Zajednički sastanak mjesnog odbora Punta Križa i zavičajnog društva »Puntari«	9	Baratat.....	25
Jedriejna 2012.....	10	Porodično stablo obitelji Kučić iz Punte Križa	26
Dani kruha i plodova zemlje	12	Knjiga notara iz 1854. godine	30
Donacija za obnovu kapele Sv. Antuna Opata na Parhavcu - Punta Križa	13	Blaž Lovrić priznati slikar u Novom Zelandu	32
Treći na svijetu	14	Puntarski povijesni fotoplov	34
Aktivnosti protekle lovne godine	15	Žarna.....	36
Lovačka zabava na kraju lovačke sezone	16	Cicerica	40
Godišnja skupština zavičajnog društva.....	17	Niču novi maslinici.....	43
Punta je prez butige	18	Šale	46
Festival lavande na Stanziji Castellani	19	Zlatni pir Laure i Bruna Jelenkovića	47
Puntari igraju odbojku	20	Zlatni lav s otoka	48
Kako je nekada bilo lijepo... ..	22	Pjesme.....	53
		Festival lavande	54
		Sponzori	55

Nažalost zamrle su mnoge kolede na našim otocima, ali još ima upornih koji ne zapuštaju navade svojih predaka pa to i dalje redovito čine, primjerice 23.06. u Stivanu uoči Ivanje (kao i mi u Puntinu Križa), na Iloviku 26.06. uoči dana svetog Petra i Pavla te u Velom Lošinju 26.07. uoči svete Ane.

Kada je započeo običaj paljenja krijesa - kolede, sa sigurnošću nitko ne može reći. Paljenje krijesova potječe od pretkršćanskih, poganskih vremena i u biti predstavlja obrednu vatru koja se u pravilu pali na uzvišenijim mjestima kao što su humci, brežuljci i brda. Ovaj običaj postoji kod svih slavenskih naroda, ali i kod keltskih, romanskih i germanskih i uvijek je vezan uz ljetni solsticij koji pada 21.06. u godini. Ovaj običaj ima svoje ishodište u kultu sunca, a sama vatra smatrala se sredstvom pročišćenja, tjeranja zlih duhova. Obred se sastojao od samog čina paljenja krijesa, pjevanja prigodnih pjesama i preskakanja vatre. Nakon gašenja vatre u nekim narodima postoji običaj da se preko gara sprovede stoka ili da se ugasli ugarci odnose u polja ili na pašnjake. Sam običaj preskakanja vatre, uglavnom djece, mladića i djevojaka vezan je uz vjerovanje da vatra »čisti« dušu i tijelo i da od čovjeka tjera sve što je zlo.

Ovim se prastarim običajem puk na simboličan način oprašta od odlazeće zime, hladnoće, gladi i neimaštine te istovremeno slavi i radosno pozdravlja dolazak ljeta, topline, blagostanja i plodnosti. Narod okupljen oko plamtećeg krijesa, na ovaj način slavi dolazak boljitka te radosno iščekuje bolju budućnost.

Za ovu našu koledu pripreme su obavljene na vrijeme, puno ranije. »Prušaće« - granje, neophodno za potpalu, mještani su donosili unaprijed čisteći raslinje oko svojih kuća, vrtova, maslinika ili pašnjaka. Prikupilo se i više nego što je bilo potrebno, što smo pomalo sa strahom zaključili, pogotovo što je na dan održavanja kolede zapuhala vrlo jaka bura. Svi se

još dobro sjećamo da je u tom razdoblju vladala nezapamćena suša. Kao da se sve urotilo protiv kolede, velika suša i bura koja je žestoko puhala, a još je povremeno uz jake refule prelazila na tramuntanu.

Mnogi su skeptično odmahivali glavom i potihom govorili da bi upaliti koledu bilo vrlo rizično zbog mogućnosti izazivanja požara. Bili su u pravu, ali kako koledu ne zapaliti, kako prekinuti tradiciju? Narod dobro kaže da se sve može kada se hoće, a mi bi dodali i kada se dobro razmisli, pa smo već u popodnevним satima razvukli vatrogasne cijevi, spojili ih na hidrant te vodom dobro namočili cijelu bližu i širu okolicu mjesta gdje se pripremio gorivi materijal za koledu.

Uvečer, prije zalaska sunca, kada su se mještani već počeli okupljati oko kolede, još smo jednom natopili vodom zemljište uokolo kolede, a zlu ne trebalo u pripravnosti su bili i vatrogasci s vozilom. Kada se smračilo, koledu je kao i više godina do sada zapalio Feručo Brusić, naš iseljenik iz New Yorka, koji svake godine u Puntinu provodi više mjeseci.

Potaknuta naletima jakog vjetera, vatra se začas rasplamsala, a plamen je u trenu dosegao zapanjujuću visinu. Vatrejni jezici lelujali su čas nošeni naletima bure, čas refulima tramuntane. Prizor koji se ukazao pred očima prisutnih bio je nestvarno zapanjujući. Mrak, plamena bukinja od koje žare obrazi, milijun plamtećih iskrica koje se u vrtlogu podižu u visinu prema vedrom nebu prepunom titrajućih zvijezda. Prizor za pamćenje. Veliki je broj mještana i turista u neobičnoj tišini promatrao koledu, plamteće nebo i osvijetljen okoliš.

Koleda je veličanstveno gorjela, dosegla maksimum svoje snage i visine te postupno padala, gubila silinu te naposljetku utihnula. U mraku se sada mogla vidjeti samo oveća hrpa jarkocrvenog žara.

Tradicija je održana, a poruka odaslana svima koji su koledu mogli vidjeti u Velom i Malom Lošinju, Svetom Jakovu i Nerezinama - dođite sutra u Puntinu Križa, slaviti ćemo još jednu Ivanju.

Zavičajno društvo »Puntari« uz svesrdnu pomoć Lošinjskog muzeja i ove se godine potrudilo da u Puntima Križa postavi prigodnu izložbu u prostorijama područne osnovne škole te da na taj način obogati proslavu Ivanje 2012. godine.

Za ovu je prigodu odabrana tema »Kulturno-povijesna baština Punte Križa«. Na dvadeset velikih izložbenih postera, uz prpratni tekst na hrvatskom i engleskom jeziku, prikazana je povijest našeg mjesta, tradicijske djelatnosti (japnenice, karbunare, sječa šume i drugo), narodna nošnja i ostalo. Uz izložbene panoe izvještene na zidovima školske učionice na prikladan su način prikazani originalni tradicijski uporabni predmeti, kao što su primjerice maršani, kućice, kosori, bačvice i bataluge, krošnja, spone i klata, žetice, žeci i tarejići, lesa, komuoštra, sveće i feralići, škrebetuajnice i još mnogi drugi.

Izložba je otvorena uoči Ivanje, 23. lipnja 2012. godine u 20 sati, neposredno prije paljenja naše tradicionalne koleda. Okupljenima se uz prigodne riječi obratio predsjednik Zavičajnog društva »Puntari« gospodin Franko Kučić. Nakon svečanog otvaranja izložbu se moglo posjetiti i slijedećeg dana na Ivanju, a potom je bila otvorena do 18. kolovoza svakog četvrtka, petka i subote od 20 do 22 sata. Na izložbi su posjetitelji mogli, osim razgledavanja, po popularnim cijenama kupiti više izdanja zavičajnih tiskovina kao i dobiti besplatno sve promidžbene materijale Turističke zajednice grada Malog Lošinja.

Kako bi troškove sveli na minimalnu mjeru i uštedjeli značajna financijska sredstva koje iziskuje organiziranje

ovakve izložbe, dogovorili smo se da na izložbi dežuraju članovi našeg Zavičajnog društva. Svi su članovi ovu inicijativu prihvatili i rado se odazvali te odvojili dio svog slobodnog vremena i bez naknade tijekom cijelog ljeta otvarali i zatvarali izložbu, brinuli o izlošcima te posjetiteljima pružali neophodne informacije. Time su naši članovi još jednom pokazali da im je dobrobit Punte Križa na prvom mjestu i da se samo zajedništvom može naprijed.

Stoga svi koji su pomagali da se ova izložba realizira i ostane otvorena tijekom ljeta zaslužuju da ih se poimence spomene: Rikardo Badurina, Mario Bernabić, Darinka Magazin, Adrea Sabolić, Đana Patekar, Ljubo Galjanić, Jabuka Lalić, Jelica Biondić, Damir Jurković, Feručo Brusić, Ingrid Lekić, Franko Kučić, Giannino Marušić, Olga Sokolić, Sara Švec, Norina Gospić, Serđo Kučić, Nataša Kučić, Barbara Marušić, Gordana Marušić, Đuro Švec i Edo Marušić.

Izložbu je posjetilo oko četiri stotine osoba, među kojima su većinom bili strani turisti. Poneki su svoje dojmove i mišljenja upisali u knjigu utisaka. Kako su pojedini posjetitelji doživjeli ovu izložbu možda će nam najbolje dočarati nekoliko izvoda iz knjige utisaka kao što su primjerice: Tatjana i Davor Jurišević iz Slovenije: »Zanimljivo, hvala svima koji čuvaju našu baštinu«. Mojca i Lado Burger iz Slovenije: »Vrlo lijepo postavljena izložba, očaravajuće«. Malene Zieschank iz Njemačke: »Zanimljiva izložba, predivan kraj, jedinstveno mjesto i njegova povijest, vratit ćemo se, doviđenja«. Nieska iz Nizozemske: »Vrlo poučno, svi izložbeni predmeti su vrlo zanimljivi«.

SVETA MISA I PROCESIJA

Već u ranim jutarnjim satima Ivanje, naše su vrijedne Puntarke, samozatajno, krećući se župnom crkvom gotovo nečujno, počele uređivati njezinu unutrašnjost. Nije dugo trebalo da ona zablista u punom sjaju. Sve uredno posloženo, oprano, očišćeno, ukrašeno svježim cvijećem. Sa postolja je skinut nedavno obnovljen kip svetog Ivana i postavljen desno od oltara. Pripremljene su i zastave naše Župe: svetog Andrije, Srca Isusova i svetog Franje te križ i sve ostalo neophodno za održavanje popodnevne svete mise i procesije.

Dobrano prije mise, koja je započela u 18,30 sati, pred crkvom se počeo okupljati vjernički puk, Puntari koji žive u selu, oni iseljeni diljem svijeta, naši dragi prijatelji iz Nerezina, Lošinja, brojni vikendaši i dragi nam turisti. Svi svečano odjenuti, s osmjehom na licu i mirom u duši. Kako i ne bi kada se slavi Ivanja, uz Jedrijeju najveći blagdan koji ni jedan Puntar ne propušta.

Nešto prije početka mise oglasila su se zvona »kampanalo se kako Buoh zapovijeda« tri se puta pozvalo puk na služenje svete mise. Nakon bogoslužja koje je odicalo vjerom i dostojanstvom, a predvodio ga je velečasni Mate Žic, krenula je procesija. Po starom običaju, na čelu muškarci sa križem, potom zastave Župe puntarske, zastava Srca Isusova, ministranti i svećenik pa puntarski muževi s kipom svetog Ivana te iza duga povorka žena i svih ostalih koji su procesijom željeli odati počast našem suzaštitniku. U dugoj koloni, procesija se po tradiciji iz crkve uputila prema uvali Ul, zatim na prvom raskršću desno prema jugu, na slijedećem raskršću ponovno desno na glavni put te natrag u crkvu.

Puntari su tako i ove Ivanje odali dužnu i primjerenu počast svom nebeskom suzaštitniku, svetom Ivanu. Tako će biti i slijedeće godine i svih godina koje će doći iza njih jer se puntarski korijeni, vjera i »užuanice« nikada ugastiti neće.

PREDSTAVLJANJE 12. BROJA »PUNTARSKOG FOJA«

Nestrpljivo i s radošću dočekali smo i ovu Ivanju kako bi mogli predstaviti dvanaesti broj »Puntarskog foja«, glasila našeg Zavičajnog društva »Puntari«.

Na velikom i masivnom stolu, napravljenog od smrekovog drva, koji su nam za ovu prigodu ustupili Olga i Igor Sokolić, na trgu u selu, uredili smo prostor za predstavljanje našeg glasila. Uz »Puntarski fuoj« posjetitelji su na ovom mjestu mogli dobiti sve informativne publikacije Turističke zajednice Grada Malog Lošinja te po popularnim cijenama prigodna izdanja »Otočkog ljetopisa Cres-Lošinj« kao i knjige »Narodna nošnja otoka Lošinja« i knjiga »Apsirtides« autora Branka Fučića.

Dvanaesto izdanje »Puntarskog foja« svim smo posjetiteljima predstavili bez puno riječi jer naš Fuoj i ne treba više popularizirati, reklamirati a ponajmanje nuditi. Kakav je interes za Fuoj najzornije govori gužva koja se učas stvori pred našim stolom kada ga počnemo dijeliti. Samo na Ivanji plane četiri stotine primjeraka, a u našem »košiču«, u kojem prikupljamo dobrovoljne priloge, sakupi se gotovo četvrtina sredstava potrebnih za tiskanje sljedećeg broja. Koristimo ovu priliku da zahvalimo svima koji su nam pomogli da se »Puntarski fuoj« nastavi izdavati. Bez vas dragi čitatelji, bez vaših pisanih priloga, bez vaše financijske pomoći i bez vaših riječi potpore ova tiskovina zasigurno ne bi ugledala svjetlo dana.

ZABAVNI PROGRAM

Već se od ranih jutarnjih sati na Ivanju selom se osjeća užurbanost, živost i svečarsko ozračje. Kod Slavena su se na raznju vrtjeli janjčići i odojci, postavljale klupe, stolice i stolovi. Da bi što više posjetitelja moglo sjediti, pristigli su stolovi i klupe iz autokampa »Baldarin« te sa Smriječja od Ferdija. Iz Malog Lošinja je iz autokampa »Poljana« pristigla ekipa Zvonka Šalova s punim kamionom stolova, klupa te velikim zatvorenim roštiljem i ostalom opremom. Naši problemi sa strujom su se nastavili kao i prethodnih godina, kabela, utičnica i električnog napona nikad dosta. Da svi vide koliko je do sada izašlo »Puntarskih foja«, na »popovu kuću« izvjesili smo uvećane i uokvirene naslovnice dosadašnjih brojeva. Uredio se i ukrasio trg pred crkvom i postolje seoske cisterne »zidići okolo guštijerne«. Radi održavanja programa, postavljeni su znakovi za regulaciju prometa kako bi se trg oslobodio, a promet usmjerio oko sela.

Do popodnevni sati završene su skoro sve neophodne pripreme kako bi se fešta mogla nesmetano odvijati.

Poslužilo nas je i vrijeme, iako je vrućina bila nesnosna a bura koja je noć ranije bila vrlo jaka je popustila i utihnula.

U vrijeme ručka mogli smo na »Radio Lošnju - Radio Jadranci« poslušati vrlo popularnu emisiju »Frižimenula« koju je urednica Marta Fazlić posvetila Puntima Križa, Ivanji i »Puntarskom foju«, a predvečer je s našim iseljenicima Anđelkom Marušićem, Feručom Brusićem i Markom Pinezićem snimila novu emisiju o Puntima. Hvala Marti na višegodišnjem trudu te svekolikoj brizi i pažnji koju posvećuje Puntima i našem glasilu.

U ranim se popodnevni satima živost počela postupno povećavati, počeli su pristizati posjetitelji iz autokampa »Baldarin«, iz Nerezina, Lošinja, Cresa, ponajviše automobilima, a neki su pristigli i barkama iz Lošinja na Poganu i Ul. Za ovu Ivanju s Turističkom zajednicom Grada Malog Lošinja dogovorili smo i uspješno realizirali »Miomirisni festival« te su na više prigodno postavljenih štandova posjetitelji mogli razgledati, kušati i kupiti mnoštvo autohtonih otočkih proizvoda i suvenira proizvođača iz Nerezina, Malog Lošinja i Cresa.

Organizirali smo i uspješno proveli lutriju koju smo ove godine organizirali na nov način. Oni koji su kupili listić lutrije mogli su odmah doznati da su dobitnici neke od

nagrada jer su dobitni listići bili označeni brojevima od jedan do osamdeset, a u 22 sata mogli su preuzeti nagrade. Kao i do sada nagrade su bile vrlo vrijedne: janjac, velika riba, meso jelena i divlje svinje, vrijedne knjige i razna tehnička roba. Potrudili smo se da sve posjetitelje domaćinski dočekamo, pozdravimo i ugostimo. Zaželjeli smo svima dobrodošlicu, upoznali ih sa programom, otvorenom izložbom, podijelili kolače, čestitali Ivanju, zaželjeli dobar provod i naravno čestitali imendan onima koji tog dana slave.

Zabavni program započeo je u 20 sati sa »guštijerne« uz pozdravno obraćanje Franka Kučića, predsjednika Zavičajnog društva »Puntari« i dogradonačelnice Grada Malog Lošinja, gospođice Ane Kučić, okupljenom mnoštvu. Slijedio je nastup klape »Gradelini« i po prvi puta, vrlo atraktivan nastup članova folklornog društva »Manfrina« iz

Moramo izraziti naše veliko zadovoljstvo što je cjelokupna fešta, koja se odvijala dan prije Ivanje i na dan blagdana, protekla u gotovo savršenom redu, bez ijednog incidenta u vrlo veselom i svečarskom raspoloženju.

Svima koji su sudjelovali u organizaciji ove sveobuhvatne manifestacije, u njenom kulturnom, zabavnom i vjerskom

Malog Lošinja koji su bili obučeni u narodnu nošnju otoka Suska i izveli poznati »sansigotski tanac«. Sve prisutne, na najljepši su način zabavili i naši stari i uvijek prisutni dragi gosti, članovi folklornog društva »Studenac« iz Nerezina. Uslijedio je zatim nastup Fredia i Antonele koji su okupljene pjesmom i plesom zabavljali do ranih jutarnjih sati.

dijelu dužni smo uputiti riječi zahvale. Uspješna realizacija ovakve proslave Ivanje svima nam je najbolji poticaj da i sljedeće godine dostojanstveno i sadržajno obilježimo dan našeg suzaštitnika svetog Ivana te stoga svima upućujemo naš tradicionalni pozdrav »Samo zdruavja i vidimo se kletu«.

Foto: Edo Marušić

ZAJEDNIČKI SASTANAK MJESNOG ODBORA PUNTA KRIŽA I ZAVIČAJNOG DRUŠTVA »PUNTARI«

Po isteku ljetnih mjeseci, nakon što svi mi imamo više slobodnog vremena, dogovoren je i održan zajednički sastanak članova Upravnog odbora ZD »Puntari« i predstavnika novoizabranog Mjesnog odbora Punte Križa.

Sastali smo se u autokampu »Baldarin« s primarnim ciljem zajedničke buduće suradnje na dobrobit Punte Križa. Predstavnici Mjesnog odbora bili su: Predsjednik Darko Švec te članovi Flavio Matesić i Ranko Matušan, dok su ZD »Puntari« predstavljali: predsjednik Franko Kučić te članovi Darinka i Željko Magazin, Norina Gospić i Ljubo Galjanić.

Temeljne ciljeve, aktivnosti i planove zavičajnog društva izložio je Franko Kučić dok su planirane aktivnosti i tekuće zadatke MO iznijeli njegov predsjednik i članovi. Tijekom vrlo korisnog i sveobuhvatnog razgovora zaključili smo kako su problemi Punte Križa brojni, a za lokalnu zajednicu često i nerješivi te konstatali da i ubuduće moramo zajedno raditi još više nego do sada.

Posebice je naglašeno kako na području Punte Križa prostorni plan sadrži brojne zabrane ili zaštite, primjerice morskog i obalnog područja, šuma, zaštićenih krajolika, spomenika kulture, što govori o izuzetnoj vrijednosti ovog prostora, ali istovremeno zanemaruje čovjeka koji ovdje živi i postavlja mu brojne prepreke. Dojam je da smo

»prezaštićeni«, a s druge strane stanovnika je sve manje. Problem predstavlja i nepostojanje urbanističkog plana što otežava gradnju objekata i rješavanje stambenog pitanja onih koji bi u Puntu Križa željeli živjeti. Ukazano je i na neophodnost da se na nivou Grada pokrenu projekti i kandidiraju za fondove EU kako bi se na ovaj način potakao razvoj ruralnog turizma, infrastrukture, ceste, šetnica, biciklističkih staza i slično. Također je istaknuta nužnost da se uspostavi veća suradnja s institucijama koje na području Punte Križa obavljaju koncesijske djelatnosti (sječe šuma, lovstvo, marikultura, turističke djelatnosti) te da se dio tih sredstava, kao i ona zakonom propisana (od prodaje nekretnina, boravišne pristojbe), vrte u lokalnu zajednicu i tako pokrene njen razvoj.

Dotaknute su i ostale mnoge goruće dnevne teme (zatvaranje prodavaonice u selu, sigurnosni problemi, divlja gradnja i drugo) te predloženi načini na koji bi se ti problemi mogli riješiti.

Zajednički smo zaključili da problema i poslova ima na pretek te da samo složno, objedinjujući naše skromne mogućnosti, možemo učiniti da Punta Križa postane mjesto u kojem će mlađi naraštaji željeti živjeti i pronaći svoju budućnost.

JEDRIEJNA 2012.

Punta Križa, poput ostalih sela na Cresu i Lošinju, od pamtivijeka izuzetno štuje dan kada slavi svog nebeskog zaštitnika. Kada smo mi Puntari za svog zaštitnika izabrali svetog Andriju, nikada nitko točno sa sigurnošću neće moći utvrditi, ali s velikom sigurnošću možemo ustvrditi da će se 30. studenog, Dan svetog Andrije, prvog apostola, slaviti dok bude Punte i Puntara.

Užuanca je to kua se ne more i ne smije zatart aš kako zaboravit duan svuoga protetura, svuoga svijetoga, ki gijedajuć na nas zguor čuva selo i svih judi. Bluagdan je to ki Puntu stepli vaf hluadne zime i koga svi vaf Punte kuntijento i starpjivo svako leto čekaju. Svi ki moreju pridu a oni ki ne moreju, ki su dalgo, posvuda raspihani po svijetu zovu, pitaju i interesuju se kako je bilo i kako je pasalo. Njin je najteže aš koreni i sarce ih potiježu vaf Puntu a usud života ih je ponesal ča, dalgo od svuoga ognjišća. Baš zavol toga, najveć za onih ki nisu mogli na Jedrijeju bit vaf Punte, napisat ćemo ove dvije, tri rige, da se ne zaboravi i da oni ki nisu bili na fešte, almeno ovako budu skupa snami.

Dan svetog Andrije slavi se i u mnogim drugim mjestima naše bliže i šire okolice. Najbliži su nam Unijani koji dan svog zaštitnika već tradicionalno obilježavaju vrlo sadržajno. Od mjesta do mjesta ovaj se dan različito naziva. U Bakru i Mošćenicama se slavi kao Andrejna, u Puntu na otoku Krku ovaj se dan zove Andrinja, a primjerice u Žejanama kraj Matulja Dan svetog Andrije zove se vrlo slično kao i kod nas - Jandrinje.

Mi Puntari naš blagdan oduvijek zovemo Jedrijeja. Mnogi koji ne znaju pitaju se otkuda taj naziv jer površno razmišljajući ne nalaze poveznicu s imenom Andrija. Odgovor je vrlo jednostavan. Andrija se u nas u prošlosti nazivao Jedre, ponekad Jadre ili Jandre. Jedna od naših najvećih i najljepših uvala zove se Jedriješćica, prema crkvi Svetog Andrije koja se nalazi na njenom dnu, pokraj groblja. Protekom vremena to ime počelo se izgovarati kao Andre, Andra, Andrea, Andreina ili Andrić. Svi koji se tako zovu na Dan svetog Andrije slave imendan, a izvorni hrvatski naziv ovog dana u Puntima Križa do danas se zadržao kao Jedrijeja.

Kako to obično biva, u ovo doba godine »ovu štajun, na Jedrijeju na trejset novijembra« osvanuo je tmuran, vjetrovit, kišan i prohladan dan. Kiša je stala barem na tren tek popodne, malo prije Svete mise koja se održala u 16,30 sati u župnoj crkvi. Da su vremenske prilike bile povoljnije sigurno bi bilo više vjernika. Mnogi mlađi, đaci, studenti ili

oni zaposleni, na misu nisu mogli stići na vrijeme, a neke je starije ljude loše vrijeme prisililo da ostanu u svojim domovima. Uza sve, obred koji je predvodio velečasni Mate Žic odisao je vjerom i dostojanstvom. Po završetku mise, većina se prisutnih uputila u našu oštariju da si međusobno čestitaju blagdan, popričaju, čuju novosti i popiju čašu vina. Fešta se zatim s početkom u 18 sati nastavila u prostorijama Osnovne škole. Treba pohvaliti organizatore ovogodišnje Jedrijeje koji su se potrudili da nikome ništa ne fali. Predsjednik i članovi Mjesnog odbora Punte Križa zajedno s članovima lovačkog društva »Halmac« te ugostiteljska ekipa Buffeta »Tina« u školi su svim posjetiteljima besplatno ponudili izvrsno pripremljen gulaš od divljači, dok se piće prodavalo po vrlo popularnim cijenama. Za glazbu je bio zadužen već poznati lošinjski glazbenik Silvano Kersulić koji je svoj posao odradio profesionalno do jutarnjih sati.

Skeptici su na početku sumnjičavo vrtjeli glavama komentirajući kako se okupilo malo ljudi. Ubrzo su se razuvjerali u svoje pesimistične prognoze jer je u salu s vremenom dolazilo sve više i više posjetitelja. Oko 21,30 sati, kada su oni malo stariji polako počeli odlaziti svojim domovima, školska se dvorana počela dobarano popunjavati da bi se uskoro u potpunosti ispunila mladošću. Znajući da će ih u Puntima Križa dočekati prava seoska zabava, ispunjena pjesmom i plesom te prijateljskim ozračjem bez incidenta, mnogi su u kasnim satima pristigli iz Nerezina i Malog Lošinja. U takvom ozračju zabavljali su se do ranih jutarnjih sati. Kantalo se je i svirilo i tuancalo do jutra, dofin je i daž fermual i svi su veseli, živi i zdravi arivali doma. Još smo se jedanput uverili da svijeti Andrea pokupja judi i da ih čuva. Užuanca je ustala, grije napred i će drugo zaželet nego vidimo se i kletu.

Foto: Olga Sokolić

DANI KRUHA I PLODOVA ZEMLJE

Dana 17. listopada 2012. godine u Malom Lošnju je održana hvalevrijedna manifestacija »Dani kruha i plodova zemlje«, koju već niz godina vrlo uspješno organizira lošinjska udruga »Društvo naša djeca« predvođena svojom vrlo agilnom predsjednicom Jadrankom Hoffman.

Na poziv organizatora da se ovoj smotri priključi i naše Zavičajno društvo, rado smo se odazvali te se predstavili s alatima za obradu zemlje i predmetima koji su se nekada rabili za košnju pšenice, vršenje žita, izradu brašna i pravljenje kruha.

Iz osobnih zbirki starih predmeta naših članova Zavičajnog društva, Ivana Lovrića i Ljuba Galjanića, na izložbu smo donijeli desetak primjeraka raznih vrsta motika te ostale ručne alate za obradu zemlje kao što su maškin, zubača, roguje ili hrasnica. Od ostalih predmeta predstavili smo alate kojima se žela pšenica, kao što su kose i srpovi te cepi i

junica, kojima se na guvnu od klasja odvajalo zrnje pšenice i žito čistilo od pljeve.

Osim toga, također smo prikazali kako su izgledala sita za prosijavanje brašna, kopanica u kojoj se mijesio kruh te neke od plodova voćaka, karakterističnih za naš zavičaj, kao što su primjerice šipak ili dunje kao i sjeme danas gotovo zaboravljenih grahorica, kao što su bob i cicerica.

Bilo nam je zadovoljstvo da smo imali priliku brojnim posjetiteljima prikazati barem dio našeg naslijeđa te naročito što smo našim mlađim naraštajima mogli pokazati alate kojima su se nekad u našem kraju naši preci koristili u procesu izrade kruha.

Na ovaj su se način saželi interesi i ciljevi manifestacije »Dani kruha« s ciljevima i zadacima našeg Zavičajnog društva, naročito u segmentu očuvanja običaja, tradicije i baštine našeg kraja.

Dogradonačelnica Ana Kučić i Ivan Lovrić, najstariji i najaktivniji član našeg Zavičajnog društva »Puntari«

DONACIJA ZA OBNOVU KAPELE SV. ANTUNA OPATA NA PARHAVCU - PUNTA KRIŽA

Poštovani!

Obraćamo Vam se molbom za pomoć u obnovi kapele Sv. Antuna Opata na lokalitetu Parhvac na području Punte Križa.

Kapela Sv. Antuna Opata čini sastavni dio gospodarsko-ladanjskog kompleksa Antoniazza de Bocchina izgrađenog u XV. stoljeću, koji je upisan u Registar kulturnih dobara, Republike Hrvatske. Navedena kapela vlasništvo je Grada Malog Lošinja.

Zavičajno društvo »Puntari« u svom programu rada još 2005. godine postavilo si je zadatak obnove iste, iz razloga što je to jedina kapela na području Punte Križa koja se može spasiti od propadanja s obzirom na relativno dobro stanje građevine u kojoj nisu prisutni alarmantni aktivni procesi urušavanja, a time i započeti valorizaciju cjelokupnog Gospodarsko-ladanjskog kompleksa u turističke svrhe.

U ostvarenju tog cilja zatraženo je mišljenje Konzervatorskog odjela u Rijeci i izrađena je projektna dokumentacija od strane »Art Designa« d.o.o. iz Rijeke. Na navedeni projekt Konzervatorski odjel u Rijeci izdao je prethodno odobrenje - rješenje da se po istome mogu izvoditi radovi obnove kapele.

Prema spomenutom projektu obnova kapele planirana je u tri faze.

Prva faza predviđala je: obnovu krova i izvedbu drenaže oko samog objekta radi odvlaživanja zidova i izvedbu drugih radova unutar kapele. Ovi su radovi izvedeni u travnju 2010. godine. Radove je izvela ovlaštena tvrtka »Kapitel« d.o.o. iz Žminja, a ulazna vrata izradila je stolarska radionica »Dast« iz Malog Lošinja.

Druga faza predviđa: sanaciju unutarnjih zidova, što obuhvaća restauratorsko sondiranje unutarnje žbuke, a nakon toga obnova unutarnje žbuke. Tu se predviđa

skidanje trule i nestabilne žbuke koje će se provesti pod nadzorom djelatnika Konzervatorskog odjela u Rijeci s obzirom na ostatke posvetnih križeva, ornamente i natpisa, izrada nove vapnene žbuke na očišćenim dijelovima zidova, restauratorsko plombiranje i injektiranje povijesne žbuke, te sanacija poda kapele.

Treća faza predviđa: uklanjanje mikroorganizama s površina zidova, skidanje trule i nestabilne žbuke, izvedba žbuke na neoslikanim dijelovima gdje je izvorna žbuka uništena, te restauracija i konzervacija oltara.

Prema troškovniku tvrtke »Kapitel« d.o.o. iz Žminja radovi druge i treće faze iznose =209.731,25 kn.

Sukladno objavljenom pozivu Ministarstva kulture Republike Hrvatske za predlaganje programa javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2013. godinu prijavili smo radove druge i treće faze obnove kapele Sv. Antuna Opata Parhvac - Punta Križa kao jednogodišnji program u iznosu od =209.731,25 kn.

Ministarstvo kulture Uprava za zaštitu kulturne baštine odobrilo je ovaj naš program i za isti odobrila iznos od =100.000,00 kn.

Odobrena sredstva trebamo iskoristiti u 2013. godini, a da bismo to učinili, trebamo osigurati ostatak potrebnih sredstva u iznosu od =109.731,25 kn. Na raspolaganju imamo svega =10.000,00 kn, ali smatramo da zajedno s vama, s Gradom Mali Lošinj, s Primorsko-goranskom županijom, te Turističkom zajednicom Grada Malog Lošinja, možemo osigurati potrebna sredstva.

Obnovljena kapela, na način kako je to predviđeno arhitektonsko-građevinskim projektom, ponovo bi bila u funkciji svoje osnovne namjene, a privukla bi i veći broj posjetitelja s obzirom da se ista nalazi na jednoj od atraktivnijih šetnica na području Punte Križa i time motivirala uređenje čitavog kompleksa kao izletnički punkt s kulturnim i gastronomskim sadržajima.

Uvjereni da cijenite kulturno-povijesnu baštinu Punte Križa i da težite njenom očuvanju, očekujemo da ćete u okviru vaših mogućnosti dati prilog da ovaj objekt konačno obnovimo i privedemo svrsi.

Donaciju možete uplatiti na naš žiro račun kod Erste bakne broj:

IBAN: HR622402006-1100410077

Svrha doznake: **donacija za obnovu kapele Sv. Antuna Opata.**

*S poštovanjem!
Predsjednik društva:
Franko Kučić*

TREĆI NA SVIJETU

Još nam je svima u dragom sjećanju 27. svjetsko prvenstvo u podvodnom ribolovu održano 17. i 18. rujna 2010. godine u Malom Lošinj u kada je Daniel Gospić postao svjetski prvak u pojedinačnoj konkurenciji te osim ove zlatne medalje osvojio još jednu, onu za prvo mjesto hrvatske reprezentacije.

Početak srpnja 2012. godine Daniel je s ostalim članovima izabrane hrvatske vrste krenuo u Vigo, mjesto na atlanskoj obali Španjolske gdje se 7. i 8. srpnja održalo 28. svjetsko prvenstvo. Već pri polasku na natjecanje dobrim je poznavateljima ovog sporta bilo jasno da će se uspjeh iz Lošinja vrlo teško ostvariti. U reprezentaciji su zaredali problemi, nezgode i ozljede, a i lovilo se na Atlantiku, gdje vladaju uvjeti u mnogome različiti nego oni na Mediteranu na kojem naši podvodni ribolovci mnogo bolje poznaju prilike, vrste riba i njihovo ponašanje.

Uza sve nedaće Daniel i ostali reprezentativci pokazali su da spadaju u sam vrh svjetskog podvodnog lova. Daniel se kući vratio s dvije brončane medalje za osvojena treća mjesta u pojedinačnoj i ekipnoj konkurenciji. Prvog dana lova bio je drugi s 14 validnih riba s po tri drozda i cipla, dva brancina i osam kostoroga dok je drugog dana ulovio 12 važećih riba, šest kostoroga, četiri drozda te po jednog cipla i šarga.

Daniel je i na ovom svjetskom prvenstvu pokazao da je vodeći hrvatski podvodni ribolovac i da spada u sam svjetski vrh ovog napornog i vrlo zahtjevnog sporta. Čekaju ga nova natjecanja, novi izazovi te što mu poželjeti nego sreću i puno zdravlja.

Pojedinačni poredak u postotnim bodovima

1. Jody Lot (Portugal) 196,89%
2. Antonio Linares (Španjolska) 172,55%
3. Daniel Gospić (Hrvatska) 164,44%
4. Andrii Lagutin (Ukrajina) 153,74%
5. Andrea Settini (Italija) 142,93%
6. Santiago Lopez Cid (Španjolska) 136,24%
7. Pedro Parreira Silva (Portugal) 134,52%
8. Bruno De Silvestri (Italija) 132,83%
9. Emamanouil Ginkos (Grčka) 129,62%
10. Jaime Heras Lopez (Španjolska) 126,88%
11. Radoslav Jakupović (Hrvatska) 125,23%
21. Dario Marinov (Hrvatska) 110,42%

Ekipni poredak u postotnim bodovima

1. Španjolska 435,66%
2. Portugal 432,48%
3. Hrvatska 400,10%
4. Italija 391,07%
5. Ukrajina 373,97%
6. Grčka 352,48%
7. Čile 311,85%
8. Alžir 264,28%
9. Slovenija 243,15%
10. Tahiti 226,60%

LOVIŠTE PUNTA KRIŽA

AKTIVNOSTI PROTEKLE LOVNE GODINE

Radovi na predjelu Opatija

Protekla lovna godina, koja se odnosi na razdoblje od 01. travnja 2012. godine do 31. ožujka 2013. godine u lovištu Punte Križa, kojim gospodari Lovačko društvo »Halmac« - Nerezine, protekla je u nastavljanju uobičajenih poslova u skladu s odredbama i zakonima koji reguliraju ovu aktivnost. Osim redovitog izlova pojedinačnim i skupnim lovom, pojačano su se provodile radne akcije čišćenja zaraslih putova, staza i dolaca, čišćenje lokava i dovoza vode u njih, naročito prošlog izuzetno sušnog ljeta. Gotovo

četiri mjeseca u godini svake se nedjelje organiziraju redovite radne akcije na kojima prisustvuje 15 do 25 lovaca te se nastoje stvoriti optimalniji uvjeti za odstrel nezavičajne (alohtone) divljači, naročito divljih svinja. Tako je na predjelu Opatije demontirana čeka (zemljište je vlasnik dao u najam te će biti privedeno poljoprivrednoj svrsi). Na predjelu Garmožja i Brestrina sagrađene su dvije nove čeke, te još jedna na području Vidova u neposrednoj blizini lokve.

U izlovu divljih svinja iz godine u godinu postižu se sve bolji rezultati pa ih je u ovoj lovnoj godini odstrijeljeno 135, u odnosu na 122 prošle godine. Lovačko društvo »Halmac« nastoji svake godine ostvariti što bolju suradnju s Mjesnim odborom Punte Križa kao i sa Zavičajnim društvom »Puntari«. Mnogi članovi aktivno sudjeluju u realizaciji pojedinih akcija čišćenja oko sela, organizaciji izložbe, a naročito svojim donacijama potpomažu organiziranju blagdana Ivanje i Jedrijeje. Tako su aktivno sudjelovali u raščišćavanju zemljišta oko lokaliteta crkvice Svetog Antona na Parhavcu te okoliša arheološkog lokaliteta uz crkvicu Svetog Domijana.

Kao i proteklih godina, kontinuirano je prisutan problem uklanjanja alohtone divljači iako se odstrel, naročito divljih svinja, svake godine povećava. Često se zaboravlja da se lovci amateri, koji odlaze u lov u svoje slobodno vrijeme i da susreću s vrlo velikim, zapuštenim, ponegdje neprohodnim terenom, zaraslim gustom šumom i makijom. Članovi lovačkog društva zasigurno će i ubuduće nastojati uložiti

Izgradnja čeke na predjelu Brestrine

Nova čeka pored lokve Vidov

dodatan napor, trud i sredstva s ciljem čišćenja staza, prosjeka, lokava, dopreme vode i hrane na čeke kao i nabave adekvatnih teretnih vozila, motornih pila, pušaka, streljiva i noćne optike.

Uza sve to, svakom je realnom promatraču bjelodano da lovci sami ne mogu riješiti problematiku alohtone divljači te da se u realizaciju ovog zahtjevnog posla moraju uključiti i svi ostali. Samo suradnjom Lovačkog društva s Mjesnim odborom Punte Križa, Gradom Malim Lošinjem te sa Županijom, nadležnim ministarstvom i stručnim službama, mogu se postići bolji rezultati te alohtonu divljač odstraniti ili barem staviti pod kontrolu.

Pregled izlova u lovištu Punta Križa

Godina	Jelen	Divlja svinja
2005	65	-
2006	85	-
2007	146	7
2008	216	11
2009	242	49
2010	304	69
2011	402	122
2012	370	135

LOVAČKA ZABAVA NA KRAJU LOVAČKE SEZONE

Članovi L. D. «Halmac» iz Nerezina, okupili su se u tjednu Svetkovine sv. Marka ev. na zajednički, već tradicionalan, domjenak i zajedno sa suprugama na lovački bal povodom završetka uspješne lovačke sezone. Ta proslava organizirana je u restoranu »Adele« u Nerezinama.

Uvodnu, a ujedno i pozdravnu riječ dobrodošlice, uputio je svim okupljenim članovima predsjednik lovačke udruge Tino Sokolić, a posebno još i prisutnome županu Primorsko-goranske županije Vidoju Vujiću.

Ovakvo zajedničko okupljanje bio je više nego dobar povod za razgovor s čelnicima lovačkog društva koje upravlja i poznatim lovištem na Punt Križa na otoku Cresu. Tu se provodi sistematski odstrel jelena lopatara i divljih svinja prema naredbi o izlučenju stranih svojti iako, kad se govori o posljednjoj, ne postoji alohtona (unesena) divljač već samo ona koja je pod migracijskim pritiskom, koristeći morske struje i koridore doplivala na otok i tu ostala našavši odlične životne uvjete uz poseban mir i tu se udomila! Time je, istina, postala nezavičajna, ali je i dalje ostala autohtona, hrvatska divljač.

Putem radnih akcija izvršeni su u lovištu brojni radovi kako bi se pospješio odstrel. Popravljen su čeke u Nerezinama ispod Murtovnika i na Dolčinama, podignute nove na lokalitetima Barnijestrice, Bale, Opatija i Tarnova, kao i montažna čeka na Čuminju, koju je donirao Savez lovačkih društava PGŽ-a. Očišćene su lokve i pojišta te raskrčeni putevi i klanci na Peščeni, Garmožju, Vidovu i Parhavcu od kapelice Sv. Antuna pa do dolca na Sovinju, kaže lovnik Igor Sokolić.

Probijanje puteva i prosjeka kroz makiju pridonosi svakoj boljoj prohodnosti na terenu, a to može biti itekako korisno u slučaju potrebe vatrogasne intervencije. Time su se ujedno stekli i poboljšali uvjeti za efikasniji odstrel i jelenske i crne divljači.

Osim muških članova u društvu su i tri lovkine. Vesna Toić je najstarija među njima i po broju trofeja divljači najuspješnija. Mlađe kolegice, koje su lani položile lovački ispit su Ines Sokolić i Aleksandra Božanić. Sve tri žele i nastoje da priroda otoka ostane ekološki očuvana takvom kakva jest sada. Lovačku strast, emocije i lovačku groznicu smiruju pri vrebaju jelena lopatara ili sjedeći satima i čekajući divlje svinje na visokom zasjedu pri punoj mjesecini.

Uz sve objektivne i subjektivne poteškoće da se populacija jelenske i crne divljači drži pod kontrolom, zabilježen je uočljiv napredak u porastu broja ulovljene divljači na čitavom području lovišta.

Treba napomenuti i činjenicu da se nakon ulova crne divljači pojedini uzorci šalju redovito na pregled radi provjere na trihinelozu, a troškove pregleda podmiruje lovačka udruga.

Ovaj godišnji skup od šezdesetak članova i gostiju lovačkog društva »Halmac«, a koji je uz živu glazbu potrajao do kasno u noć, označio je ujedno i početak nove, nadajmo se i ponovo uspješne, lovačke sezone na Cresko-lošinjskom otočju.

Dr. Miljenko Zečević

GODIŠNJA SKUPŠTINA ZAVIČAJNOG DRUŠTVA

Dana 28. travnja 2013. godine održana je 8. redovna skupština našeg Zavičajnog društva »Puntari«. Skupština je održana u prostorijama Osnovne škole u Puntari Križa s početkom u 18 sati. Odazvao se solidan broj članova društva te je na istoj prihvaćen izvještaj o radu za proteklu godinu kao i financijsko izvješće. Osim narečenog, donesena je jednoglasno odluka o uključivanju našeg društva u lokalnu akcijsku grupu »Bjeloglavi sup« te je za našeg predstavnika u toj grupi izabran Damir Jurković

IZVJEŠĆE

Prije devet godina osnovali samo Zavičajno društvo »Puntari« Puntari Križa u želji da okupimo Puntare koji žive izvan mjesta kao i one koji žive u Puntari Križa u želji da očuvamo prirodne i kulturne vrednote područja Punte Križa i da se uključimo, zajedno s mještanima, u uređenje mjesta i poboljšanje uvjeta života na području Punte Križa.

U protekloj godini Upravni odbor društva održao je 4 sjednice na kojima se raspravljalo o provođenju programa rada za 2012. godinu, kao što su:

- financijski plan za praćenje aktivnosti u provođenju programa rada Društva,
- organizacija fešte za Ivanju i izvješće o provedenoj fešti (prihodi, rashodi, propusti u organizaciji, prijedlozi za feštu 2013. godine),
- financiranje izdavanja »Puntarskog foja«,
- suradnja s VMO Puntari Križa u iznalaženju rješenja u poboljšanju životnih uvjeta mještana Punte Križa, kao i ruralni razvoj putem EU fondova,
- prijedlog strategije ruralnog razvoja područja Punte Križa,
- uključivanje Zavičajnog društva u LAG »Bjeloglavi sup«,
- plaćanje, odnosno neplaćanje članarine.

Za financiranje potreba u realizaciji naših programa, javili smo se na natječaje koje su raspisali Grad Mali Lošinj, PGŽ i Ministarstvo kulture. Od Grada Malog Lošinja tražili smo da financira izdavanje »Puntarskog foja« u iznosu od 15.000,00 kn te 30.000,00 kn za II. i III. fazu radova na obnovi crkvice Sv. Antuna Opata. Odobren nam je iznos od 5.000,00 kn za »Puntarski fuoj«. Od Ministarstva kulture tražili smo 120.000,00 kn za financiranje II. i III. faze obnove crkvice Sv. Antuna Opata, te nam je odobren iznos od 100.000,00 kn. Pošto su za II. i III. fazu radova obnove crkvice Sv. Antuna Opata potrebna sredstva u iznosu od 210.000,00 kn sada nam nedostaje 110.000,00. Prethodi nam akcija osiguranja tog iznosa sredstava te ćemo se obratiti svima, počevši od Grada Malog Lošinja, PG županije, Turističke zajednice Grada Malog Lošinja, gospodarskim i drugim subjektima i građanima za pomoć. Svjesni smo teškoća u kojima je naše gospodarstvo, a time i naši građani, ali svi skupa pokušajmo iskoristiti ovu priliku kada je osigurana polovica sredstava za obnovu crkvice, jer ne znam kada

ćemo imati priliku dobiti tolika sredstva od Ministarstva kulture i da tu crkvicu obnovimo.

U prošloj godini »Puntarski fuoj« financiran je s iznosom od 5.000,00 kn od »Jadranke kampovi« d.o.o. i 5.000,00 iz proračuna Grada. Za ovu godinu imamo samo 5.000,00 kn od Grada, a 5.000,00 kn trebamo još osigurati.

Feštu Ivanja koja uključuje mnoge aktivnosti od koleda, turnira u briškuli i trešeti, postavljanja izložbe, i sama fešta, financirali su TZG Mali Lošinj u iznosu od 5.000,00 kn, Zavičajno društvo prihodima ostvarenima od lutrije, a izložbu je financirao Lošinjski muzej uključujući i katalog koji predstavlja monografiju Punte Križa. Što se tiče same izložbe, moram istaknuti da je ista bila otvorena u vremenu od 20. lipnja do 18. kolovoza 2012. godine po tri dana u tjednu od 19 do 21 odnosno 22 sata, i da su u to vrijeme dežurali članovi društva prema utvrđenom rasporedu. Ovo je u svakom slučaju za pohvalu, jer za ovakve izložbe organizator osigura dežurstvo jedne osobe koje bude plaćeno. Mi smo na ovaj način uštedjeli 3.500,00 kn.

Imali smo jedan sastanak sa VMO Puntari Križa, na kojem smo razgovarali o budućoj suradnji u traženju rješenja, pomoći i zahtjevima za rješavanje pojedinih bitnih pitanja u poboljšanju uvjeta života mještana Punte Križa, kao što je vodovod do Bokinića, održavanje glavne prometnice, trgovina, zbrinjavanje otpadnih i oborinskih voda, izgradnja poljoprivrednih i protupožarnih putova te biciklističkih staza. Dogovoreno je zajedničko uključivanje u izradi urbanističkih planova, planova gospodarskog razvoja, programa agro i ruralnog razvoja, uređenje dvorišta škole kao igrališta i mjesta okupljanja za fešte i ostalo. Tada smo naglasili da mi ne mislimo uzurpirati vlast u mjestu, već samo iskazujemo spremnost da pomognemo VMO-u u rješavanju onih

problema koje oni ocijene da im možemo pomoći. Mi se ne namećemo. Ali isto tako od njih očekujemo da nam pomognu i da nas podrže u ostvarenju našeg cilja, a to je očuvanje prirodne i kulturne baštine ovog kraja.

Nezadovoljni dosadašnjim uključivanjem u korištenje sredstava iz pristupnih fondova EU za razvoj ruralnog razvoja na području Punte Križa (lokalni, maslinarski i protupožarni putovi, vodoopskrba područja Punte Križa, obnova gromača), uspostavili smo kontakt s Udrugom maslinara »Drobnica« Krk koja je pokretač aktivnosti ruralnog razvoja Krka i koja je iskoristila sredstva EU fondova za izgradnju lokalnih putova i obnove stanova (stancija) i starih zgrada za turističku namjenu. Od njih smo doznali kako se možemo uključiti u rješenje ruralnog razvoja, pa smo u tu svrhu predložili Strategiju ruralnog razvoja područja Punte Križa koja bi makar dijelom trebala ući u integralnu lokalnu razvojnu strategiju Lokalne akcijske grupe (LAG) »Bjeloglavi sup« koju čine jedinice lokalne samouprave (gradovi Krk, Cres i Mali Lošinj te općine Vrbnik, Omišalj i Dobrinj). Sredstvima EU fondova financirat će se programi koji su obuhvaćeni strategijom LAG-a.

Članarina društva bila je u više navrata tema Upravnog odbora, jer od 156 članova 61 član ne plaća redovno članarinu, a od toga 31 ne plaća članarinu 5 i više godina. Zaključak je Upravnog odbora da se svima uputi pismo kojim se pozivaju da plate članarinu do kraja ovog mjeseca, a oni koji to ne učine ili se ne jave i dogovore da će članarinu uplatiti do nekog razumnog roka, da se brišu iz članstva. Na

ovakav postupak nas obavezuje Statut, jer jedna od obaveza člana društva je plaćanje članarine. Osim toga, u izvještajima koje smo dužni dostavljati Gradu i drugim nadležnim institucijama trebamo prikazati broj članova i prihod od plaćene članarine. I tu s pravom dobivamo upite: »Što je sa vašom članarinom?« Članarinu u iznosu od 50,00 kn godišnje imamo od osnivanja društva, i smatram da visina iste nije razlog da se istu ne plaća.

Na kraju pozivam sve članove Društva da se više angažiraju u provedbi programa društva, i svojim prijedlozima i neposrednim učešćem pomognu u realizaciji istog.

Predsjednik: Franko Kučić

PUNTA JE PREZ BUTIGE

Puntari su ustali prez butige. Od parvi novijenbra 2012. leta vaf Punte butiga ne dela. Ovo se dogodilo parvi put od kada se i najstareji Puntari pametiju. Pametimo da su nijegda vaf Punte bile i dvije butige i bekarija, a sada na jedanput niš, ovo lijepo ni dobro. Sve se dogodi parvi put, tako i ovo.

Znuamo svi, kede se Punta nahuaja, i da je Punta škuj na škoju. Parva butiga je zis jene buande vaf Osoru a zis druge vaf Lošinj. Neki će reć: »Ni to kiznua će, zis autom se vaf Osuor pride za petnajstak, a vaf Nerezine za dvajsetak minuti«. Lahko je to reć za mluadih ki imaju auto, ma će ćeju stuari ki auta nimaju, a i oni imaju potrebu udelat provištu.

Butigu su zaparli aš ne kunvenji ju daržat otvorenu. Malo je judi vaf Punte, vaf zime ih je cirka četardesijet, pa je i promet slabi a prijeciji ne moreju bit čuda veći od onih v Nerezinah ol v Lošinj, da bi se spijeze pokrile. A još je jedan momenat prežijenti, Konzum, Lidl i Diskont Jadranke v Lošinj imaju veli šortimijent robe i prijeciji su manji, pa ki more grije almeno jedanput na šetemuau tamo udelat provištu.

Neki će reć: »Če mirakulate, imate butugu vaf kuampu, i tamo se morete fornit«. Da , ma samo vaf lete. A i do tamo vaja puoč zis autom, aš hodeć okuri cirka jena ura. A

če ćemo vaf zime, kada je i tua butiga zaparta? Svi kapimo da se je vrijeme kambialo i danaska se ne more pretiendit da će neka dita daržat butigu vaf Punte, aš tin brižnin juden vajua pomoć. Niki nijeće daržat butigu ako mu ne konvenji.

Ma loštešo neč vajua udelat. Mislin da bi naša vluast zis Punte i zis komuna vaf Lošinj morala nuać jenu šolucijuon zis Jadranku d.d. Mali Lošinj kua ima kuamp i butigu vaf Punte. Provat se dogovorit da v lete daržiju vaf selu otvorenu butigu svi dnevi vaf šetemuane, a vaf zime almeno dvua puta na šetemuau po par uri, kako bi se judi mogli fornit. Znuamo svi da v lete van kuampa, če vaf selu Punte, če okolo po stuaneh dnevno bude 400 do 500 judi i svin njin okuri butiga. Vaf Punte se svako godišće inkasua po pietstuo mijuari kuni od boravišne takse i još drugi šoldi od koncesija i komunalnih naknada, od kih jedan dijel grije i vaf kasu komuna, pa bi komun mogal dat jenu financijsku pomoć onomu ki bi daržual butigu vaf Punte. Forši bi se neki našal.

Previše je vremena pasalo a da se još ni našla šoluciuon za otprijet butigu vaf Punte.

Ne budimo permetili da Punta bude još više izoluana od onoga će je.

Franko Kučić

FESTIVAL LAVANDE NA STANZIJI CASTELLANI

Početak ljeta je na Stanziji Castellani već tradicionalno vezan uz lavandu. Zavodljivi mirisi i boje te mediteranske ljepotice na Festivalu lavande već treću godinu zaredom privlače veći broj ljudi. Različite radionice, predavanja i brojni koncerti na otvorenom posjetiteljima omogućuju da bolje upoznaju tu ljekovitu i miomirisnu biljku te uživaju i opuste se uz vrhunske domaće i strane glazbenike.

Ovogodišnji festival lavande pripremamo zadnji vikend u mjesecu lipnju. U vremenu od 27. do 30. lipnja pripremili smo posebno bogat glazbeno-scenski program, a kako je pred vratima i novo razdoblje za sve nas - ulazak u Europsku Uniju, sam festival će biti i posebno svečarski.

U četvrtak, 27.6. u 20.30 na ljetnoj pozornici, postavljenoj usred autohtone šume puntarske crnike, uživat ćemo u jazz-koncertu Astrid Kuljanić i gitarista Gorana Ilića. Svakako vrijedi doći poslušati našu Astrid (belejsko-stivanskih-korijena), koja najesen nastavlja s magistarskim studijem na *Manhattan School of Music* kao prva hrvatska jazz glazbenica.

Sljedeće večeri, 28. 6., brojni glazbenici i kazališni umjetnici zovu nas u glazbeni Labirint s pogledom na labirint lavande. Putovanja Medeje i Argonauta morem oko Osora i Stanzie, putovanje kroz prošlost, kroz kulturnu baštinu. Prepoznat ćemo heroje, likove, bogove i melodije koje su zajedničke kroz dugo vremena i koje se odnose na naš otok. Medeja ili slavna La Follia Corellia kroz stoljeća se isprepleću u glazbi i pričama kroz cijelu Europu. Claudio Magris povezo je sadašnjost s tim magičnim svijetom, koji je još prisutan u vrućim ljetnim večerima oko Osora. Ispreplesti barok s modernim, sadašnjost s prošlošću, improvizaciju s poznatim. Mađarski glazbenici E. Bodrogi, Z. Mizsei, K. Koltayi, D. Peterny, J. Bali, R. Manchin i domaći glumci kazališta »Josip Antun Kraljić iz Malog Lošinja tražit će putove kroz magični labirint.

Subota, 29. lipnja 2013. donosi žensku večer. LAS MUJERAS Y CUERDAS naslov je zajedničke glazbene

večeri domaće klape Teha iz Cresa i glazbenica Barefoot Musician iz Mađarske o univerzalnom iskustvu žena u svijetu. Poseban gost bit će i mladi prošlogodišnji pobjednik Mićih gardelina Paolo Kaštelan s pratnjom na harmonici Ivana Mužića.

Magično-čarobne ženske pjevačke glasove moći ćemo doživjeti u ovoj intimnoj glazbenoj večeri gdje ćemo pored klasičnih melodija uživati i u popularnim klapskim napjevima. Radosti i žalosti iz tradicionalnih klapskih pjesama izrazit će se zajedno sa strašću, renesansnom zaigranošću i sofisticiranošću impresionista.

Dan prije ulaska Hrvatske u Europsku Uniju pripremamo radionicu znakovitog naslova Zbogom hrvatska neovisnosti, dobrodošla u Europsku uniju. Nakon uvodnog predavanja Roberta Manchina najnovijih rezultata Gallupovog istraživanja o tome kako Hrvati gledaju na budućnost, uslijedit će panel-diskusija i javna debata. Gosti su Luca Bergamo, izvršni direktor *CultureAction* iz Brisela, sociolozi Josip Kregar i Aleksander Štulhofer kulturni manager.

U večernjim satima program se nastavlja koncertom tria Veljak (Maja i Nataša Veljak te Mauro Šestan), a na programu su dijela Tartinija, Haydna, Vivaldija, Montija i Bora.

Svakog dana festivala u ranim poslijepodnevima satima moguć je obilazak polja lavande uz stručno vodstvo. Radionice aromaterapije, na kojima će se najfinije mirise eteričnih ulja naših biljaka lavande, ružmarina i smilja koristiti u izradi pripravka za njegu tjela i opuštanje, bit će svakog dana festivala (osim nedjelje) u 18 sati.

Na Stanziji Castellani pripremamo u kolovozu, u okviru projekta ENALA, nekoliko radionica, predavanja i koncerata. Detaljni program bit će objavljen na našoj *web* i *Facebook* stranici te u medijima.

Posjetite nas i uživajte zajedno s nama u spoju prirode i umjetnosti, novih znanja i boja, mirisa i okusa Stanzie Castellani, u opuštenoj i inspirativnoj okolini.

Marina Jurkota Rebrović

PUNTARI IGRAJU ODBOJKU

Odbojka se u Puntí Križa počela igrati 1951. godine dolaskom učitelja Čelant Željka. On je u školi za vrijeme tjelesnog odgoja uveo igru odbojke. Tadašnji učenici tu su igru vrlo rado prihvatili.

U početku odbojka se igrala tako da su se u krug poredali učenici i učenice, a učitelj bi obično bio u sredini kruga. Njegova je uloga bila uputiti loptu pojedinom učeniku/ učenici u krugu koji je tu loptu trebao na pravilan način njemu vratiti, da bi je on opet bez hvatanja iste uputio drugom učeniku iz kruga. Naravno, u početku se učilo kako pravilno prihvatiti loptu i kako je uputiti suigraču. Lopta nije smjela biti nošena (gurana), već je trebala biti odbijena prstima ruku, spajanjem ruku tzv. čekićem, šakom, ili glavom.

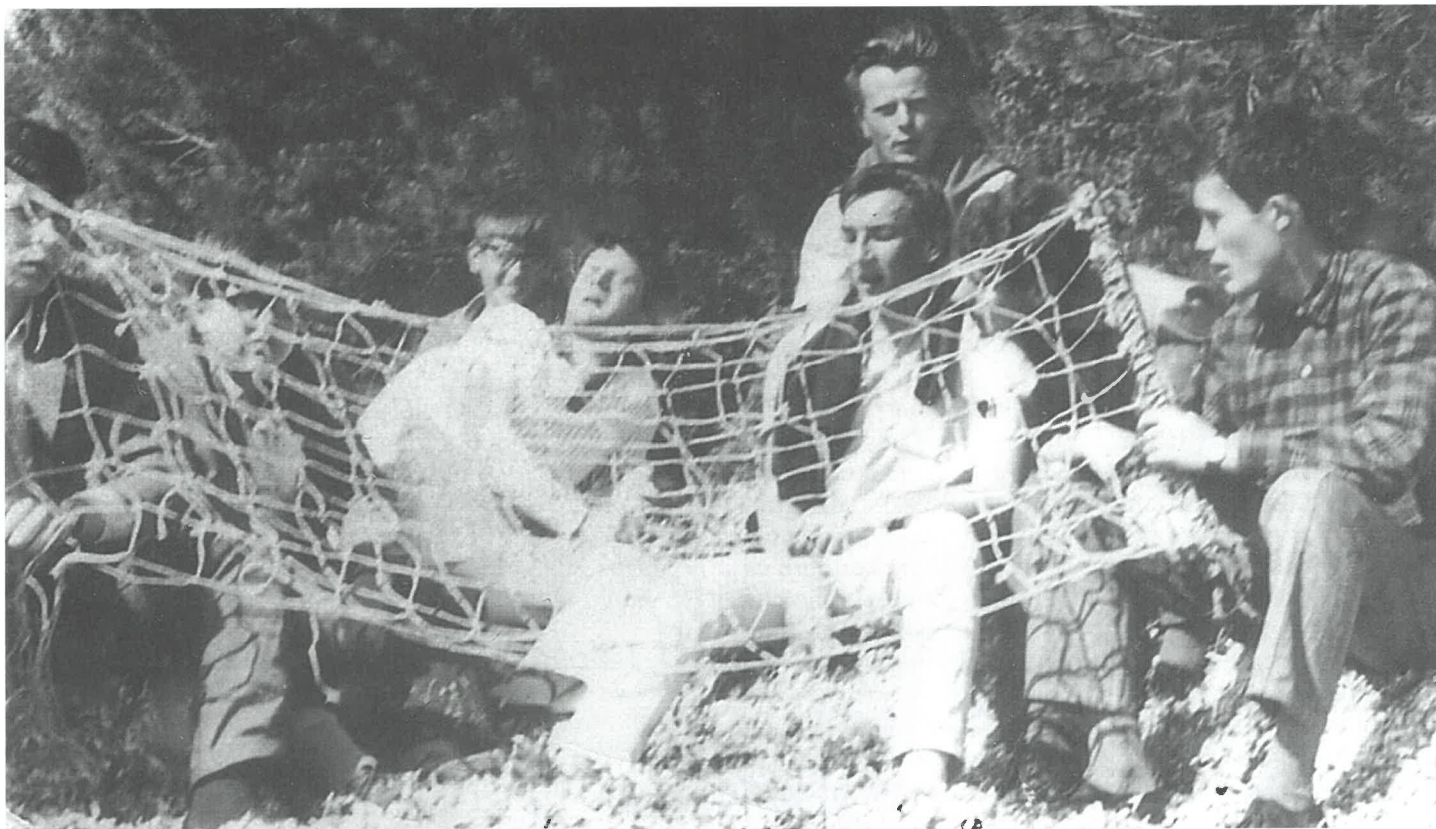
Kako je učitelj nabavio prvu odbojkašku loptu, nije mi poznato, vjerojatno je tu loptu nabavila škola.

Kasnije je u više navrata loptu poklanjala Poljoprivredna zadruga Punta Križa. Treba napomenuti da se ta lopta vrlo pažljivo čuvala. Nije se njome smjelo igrati nogomet. Trebalo je paziti da lopta ne upadne u drače. Tadašnje lopte sastojale su se od vanjskog dijela koje je bilo od kože, odnosno od većeg broja šivanih kožnih četverokuta i unutarnjeg dijela, dušice koja je bila od gume. Na lopti je bio otvor u obliku otvorenog reza pored kojega su jedne i druge strane bile rupice kao na cipelama kroz koje se provlačila kožna vezica kojom se taj otvor zatvarao. Kroz taj otvoreni rez uvlačila se dušica u unutarnji dio lopte. Pošto mi tada u školi nismo imali

pumpu za zrak (jer tada nije bilo niti bicikla), onda bi se loptu napuhalo puhanjem ustima. Kada bi se dušica probušila, a bilo je to kod nas vrlo često, jer bi lopta upala u draču, onda se istu popravljalo ljepilom i komadićem već ranije istrošene dušice. Pošto nije bilo lako niti nabaviti odgovarajuću dušicu, istu smo zamjenjivali osušanim mjehurom od svinje koja bi bila kod nekoga u selu zaklana tokom zime, dok ne bi nabavili novu dušicu. Kada bi se odšio jedan od kožnih četverokuta vanjskog dijela lopte, to bi netko od učenika sašio, a ako bi se koža poderala i odšla na više mjesta, tada bi zamolili Kosić Mata da nam to sašije jer je on tada znao popravljati mještanima cipele, pa je znao dobro popraviti i loptu.

Kada smo uvježbali pravilno dodavanje lopte, tada je učitelj odlučio na uglu zapadnog dijela škole improvizirati igralište. Svi učenici i učenice tadašnjih razreda igrali su odbojku. To igralište nije imalo propisane dimenzije, a najveći je problem bila mreža. Prvu mrežu donio sam ja, a bila je to istrošena ribarska mreža popona od mog djeda. Ubrzo je nabavljena prava odbojkaška mreža, te smo tada svi bili zadovoljni i ponosni.

Tada su interes za igru počeli pokazivati i odrasli dečki i muževi. Tako su nam se pridružili: Vjeko Matušan, Feručo Brusić, Tino Kučić, Ivan Bajčić, Beneto Badurina, Frane Marušić, Milan Pinezić, Mario Marušić (Ivančićev), Bepo Marušić (Stjepov) i Romano Lazarić. Romano Lazarić bio je najbolji igrač.

Renato Zorović, Nino Zorović, Drago Lazarić, Fiore Zorović, Miko Badurina, Nevio Kosić, Ivan Badurina, Edo Marušić

Bio je visok i jako dobar tehničar igre. Svojom visinom, koja je bila preko 190 cm, visina mreže od 240 cm nije mu predstavljala prepreku za smečiranje. Njegove smečeve teško je bilo obraniti. Za dizanje lopte na mreži najbolji je bio učitelj Čelant Željko, a dobri su bili Badurina Lucijan, Badurina Nino i Kučić Franko. U obrani polja i prijemu servisa isticali su se Matušan Vjeko, Brusić Feručo i Bajčić Ivan.

Kada smo savladali igru, igralište nam je postalo maleno, te smo tražili odgovarajući teren gdje bi napravili igralište pravilnih dimenzija. Ne znam tko je odlučio, samo smo doznali da ćemo odbojkaški teren imati preko puta obiteljske zgrade Badurina Beneta (Lunjanjevih) na parceli koja je bila vlasništvo Toić Ivana. Igralište smo počeli uređivati mi učenici zajedno s našim učiteljem, a uređivali su ga i ostali odrasli dečki muževi. Teren je bio dosta ravan, ali bilo je i pokoja manja stijena koju su odrasli batom smrvili i odstranili, a manje kamenje se je skupljalo i onda odlagalo na gromaču pokraj igrališta.

Da bi igralište bilo što bolje uređeno i da se ne bi poslije kiše zadržavalo blato, odlučeno je da se na teren doveze meltačina (usitnjeni vapnenac) kojega je bilo na pojedinim lokalitetima oko Punte Križa. Odlučeno je da se meltačina konjima doveze s lokaliteta na Gracu. Dovož meltačine obavili su konjima Poljoprivredne zadruge Brusić Feručo, Matušan Vjeko i Matušan Andrija. Meltačinu smo najprije kopali i usitnili, a onda se lopatama krcala u kuonke na konjima i dovozila na igralište. Taj je posao trajao izvjesno vrijeme. Kada je konačno dovezena dovoljna količina meltačine, ista se isplanirala terenom, i dobili smo ravno, pravo odbojkaško igralište. Svi smo bili zadovoljni, ali nastao je problem prilikom prve jake bure, kada se dizala bijela prašina od meltačine. Tada smo bili bijeli kao da smo radili u mlinu. Ništa nam to nije smetalo, skoro svaku večer se igrala odbojka. Nedjeljom zimi oko 15 sati, a ljeti oko 17 sati igrala se utakmica. Ekipe su se formirali od igrača koji su bili prisutni, tako da su ekipu činili

miješano odrasli i djeca. Od djece najčešće su igrali: Nino Badurina, Rodolfo Badurina, Luciano Badurina, Lišandrino Zorović, Josip Plešić, Mario Badurina i Franko Kučić. Ljeti bi nam se pridružili Mario Bernabić, Alfio Badurina i Flavio Mikuličić.

Od odraslih načešće su igrali: Matušan Vjeko, Brusić Feručo, Bajčić Ivan, Badurina Beneto, Marušić Mario, Pinezić Milan, Frane Marušić, Lazarić Romano, Čelant Željko (učitelj) i Kučić Tino. Sudac je obično bio Matušan Andrija.

Igralište kod škole i dalje je ostalo u funkciji. Tu se igralo za vrijeme sata tjelesnog odgoja. U slobodno vrijeme tu su igrala mlađa djeca: Badurina Zdravko, Zorović Anton, Kučić Serđo, Marušić Edoardo, Badurina Ugo, Zorović Nino.

Najveći događaj bila je utakmica između ekipa Nerezina i Punte Križa. Utakmica je odigrana u srpnju mjesecu 1953. godine u Puntima Križa.

U ekipi Punte Križa igrali su: Lazarić Romano, Čelant Željko, Matušan Vjeko, Brusić Feručo, Bajčić Ivan i Badurina Luciano, a u rezervi su bili Badurina Nino i Kučić Franko.

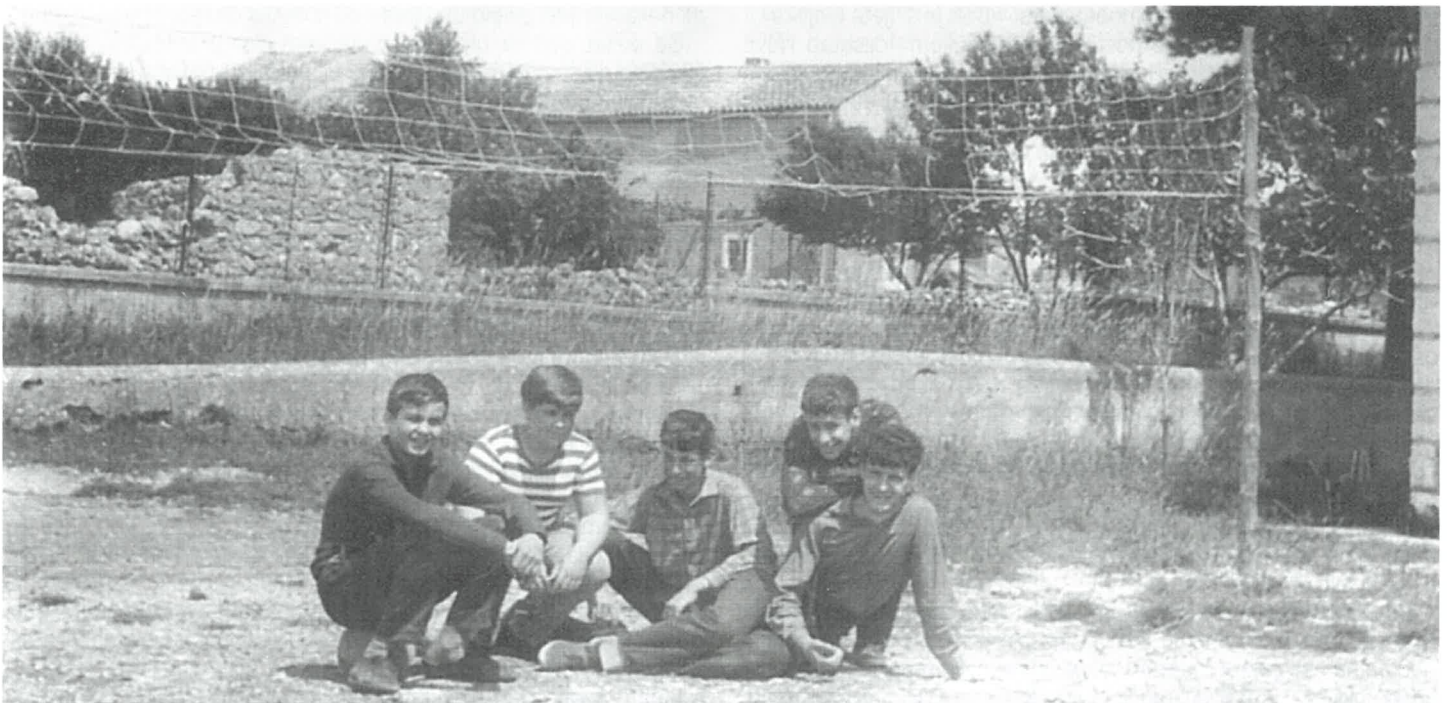
U ekipi Nerezina igrali su: Beri Bertino, Zorović Toni (Zorini), Tomić Dario, Zorović Anton (Belčić), Cetinić Ante, Rukonić Fabio.

Utakmicu je sudio Zorović Ivan (Nino) učitelj u Nerezinama.

Pobijedila je ekipa Nerezina. Za nas Puntare bilo je to veliko razočaranje i žalost, s obzirom da smo se smatrali dobro uigranom ekipom. Dugo se komentirala ova utakmica, tim više što je za Puntare to bio veliki događaj. Na utakmici je za naše prilike bilo mnogo gledalaca. Bili su tu manje-više svi Puntari, muževi i žene, stari, mladi i djeca. Došlo je gledalaca i iz Nerezina. Poslije utakmice organizirano je druženje i ples.

Igrati odbojku nastavilo se sve dok je bilo interesa, odnosno dok mlađi nisu počeli odlaziti na školovanje u Mali Lošinj. Mislim da se odbojka u Puntima Križa igrala do 1965. godine.

Franko Kučić

Josip Vidas, Nino Zorović, Renato Zorović, Ivan Badurina, Fiore Zorović

KAKO JE NEKADA BILO LIJEPO...

Obožavam »Puntarski fuoj«. Ma ne bih znao točno opisati zbog čega, točno. Svakako zbog programske orijentacije, suradnika koji se u njemu pojavljuju, mara da se sakupe novci za njegovo izdavanje. Možda ponajviše zbog činjenice da se jedno ovako malo selo moglo upustiti u ovako jedan veliki »projekt« (kako se to danas znade reći) i ovako dugo održavati u životu.

Do sada sam par puta nešto napisao: bile su neke fizikalne činjenice (o kojima nije bilo rasprave jer su bile točne) i o našem dijalektu (na što su se mnogi pobunili jer bih pogriješio), a zna se kako to treba točno biti.

Danas ću pisati o nečemu čime se neki ne moraju složiti, ali napisat ću kako ja vidim stvari.

U »Puntarskom foju« je stalno prisutna nostalgija za »dobrim stariim vremenima, kako je nekad dobro bilo, itd, itd.« Međutim ja gledam na »stvar« drukčije.

Na ovo što ću napisati nagnao me uglavnom tekst Ivana Lovrića »Da moren još jedanput« »Puntarski fuoj«, 12. 2012. str. 42.) koji u sebi sublimira sve ono »kako je nekad dobro bilo«.

Ivana Lovrića jako cijenim, štujem. Odavno. Hvala njemu, dobro bih se najeo u onim teškim vremenima, ja i mnogi drugi, još davne 1947, 48 ... Kasnije smo mnoge dobre zalogaje na »Kročati« (»Crocata«?) kod njega pojeli. Sada smo mnogo toga od njega naučili, naročito naša djeca, kroz zavičajno društvo »Puntari« i »Puntarski fuoj«.

No, da prijedem na stvar: ostarali smo i to je neminovno. Ne može biti drukčije i točka. Nedostaju nam mnogi naši dobri prijatelji, znanci, a pogotovu rodbina, pomrli su. Fale nam, sa sjetom ih se sjećamo. No to je neminovno, ne može se promijeniti i točka. Umro je i puntarski pop koji je govorio »Tutti morirete, forse anch'io«. Nije bilo »forse«, bilo je »sicuro«. Apstrahiramo li to što je prirodno, neminovno, mi ipak danas živimo puno, ma puno bolje nego nekada. Bar ja.

Ići ću redom, vođen tekstom dragog, cijenjenog Ivana Lovrića.

Prvih 17 redova koji se odnose na vjerske običaje - naravno da su prisutni i danas. Ako nisu - onda smo si sami krivi. Vjera, ovakva kakva je danas, prisutna je već par tisuća godina, a - po mojoj procjeni - bit će još mnoga i mnoga ljeta. »Dok je svijeta i vijeka«.

Danas jedino nitko neće poći okolo s jabukom čestitati Novu godinu jer je to »ispod časti« svakom djetetu. Današnja djeca, mislim naša u Puntari Križa, Sv. Jakovu i Nerezinama, naviknuta su primati daleko vrednije darove.

»Muaj« se ne kiti u Puntari Križa, ali u Nerezinama da. Dečki bi itekako bili sretni da im pomognemo i mi stariji u nošenju »maja«, cvijeća itd. Uživali bismo mi više nego u našoj mladosti jer nakon »posla« čekala bi nas »okrijepa« dobrog »pića i ića«. Jedino umjesto popodne, narodni plesovi u lijepim nošnjama se plešu ujutro, poslije mise.

Nitko nam ne brani da pogledamo školu, igramo na karte u oštariji.....

A ako smo iole pametni i ako volimo naše »užuanice«, sigurno ćemo koju smokvu osušiti i smokvenjak učiniti.

Jašmika ima i danas, samo smo razmaženi, za kavu hoćemo nešto zdravije; za doručak jedemo voće i dekafeiniranu kavu. Toga, nažalost, nekad nije bilo.

Problem je sa skutom i sirom. Danas i na »butige f' Punte« ima najmanje 2-3 vrste skute i desetak vrsta sira. »Problem« je doista, ali u odabiru.

Ima i danas batela i vesal - samo nitko to neće. Batela je jeftina, a veslat je teško. Svi imamo kvalitetnije plastične barke s kabinama, natkabinama, jakim diesel unutrašnjim motorima ili još jačim vanbrodskim. Unutra imamo krevete, kuhinje, WC, stereo-muziku, VHF radio, GPS, anatomska sjedala... A ako netko ima drvenu barku, drži je samo zato što je skupa, luksuzna, jer je potrebno puno rada za održavanje. Drvena barka odaje bogatstvo, izdvojeni status vlasnika.

Bit ću možda zločest, ali ribu za prehraniti se lovi samo par posto našeg stanovništva. Lovimo samo »za gušt«. Za jesti lovimo ribu »s takuion«.

Vino ne proizvodimo sami jer je to težak posao, a i domaće vino nije ni zdravo ni dobro. Kupujemo vino koje je proizvedeno pod kontrolom vrsnih agronoma, odvajaju postojeće kvasce i dodaju prave... A novaca za kupovati vino imamo. Nas 99%.

Vrlo malo naših vrijednih žena kopa vrt i sadi povrće. A mogle bi, neobrađenih vrtova ima koš i još, i vode za zalijevati. Daleko više svi vole motornom kosilicom šišati travu i saditi cvijeće. A povrće se kupuje.

»Juančića« danas jedu samo siromasi. Oni drugi jedu kozliće, divljač...

Nikada naša šuma nije propadala toliko koliko sada. Našu šumu treba sjeći svakih 20-40 godina. To danas malo tko radi jer je težak posao, teško je kaštriti, goniti, piliti, štitati, šnjediti, pepeo čistiti. A i kuhati na tome. Danas izbacujemo plin jer je opasan. Električno otporno grijane ploče su spore i nečiste, hoćemo induktivne. U barci nam nije dobar plin jer je opasan. Hoćemo alkohol... Prostorije grijemo na naftu, plin, električnu, termičke pumpe. Drvo služi samo za luksuz. Samo bogati imaju kamine (suvremena riječ za ognjišta).

Nikad nitko neće »japnenicu važgat«, a mogao bi. Svi kupuju danas vapno u trgovini na kile. Puno je to lakše i jednostavnije. Nitko ni ne zida, svi plaćamo skupe zidare.

A sada par riječi o meni: rodio sam se u Sv. Jakovu kod kuće na katu/hodniku (jer nije bilo sobe) 07. siječnja, srce zime. Cijela kuća je imala ognjište u prizemlju, a vanjska vrata su trebala biti otvorena da ne dimi. Vjerojatno je u sobi bila temperatura jednaka onoj vani, na buri. Kako se porod zakomplicirao, pozvala se babica iz Nerezina. Tko se danas rađa bez ginekologa i babice zajedno? A u hladnoj sobi, ili ljeti bez klimatizacije? Umjesto pudera za dječju kožu koristila se prašina od starih greda koje su bile crvljive. Imao sam sreću jer mi je tata bio »marangun« pa je toga bilo. Za vrijeme rata hranio sam kuniće i kokoške i sam ih kasnije ubijao za hranu. Danas neću jesti meso ako ga vidim prije prerade, krvavog. Ne ubijam čak ni ribe, žao mi ih je. Pokvaren sam i dvoičan, meso i ribu jedem - ali neka »prijava posao ubijanja« učini netko drugi.

Sa deset godina bio sam u đačkom domu u Malom Lošnju. Naravno da se nije grijala škola, ni učionica ni spavaća soba. A Ivan Lovrić zna što se jelo. Hvala samo njemu i njegovoj snalažljivosti, opstali smo koliko-toliko zadovoljavajuće.

Danas u Lošnju biram restorane gdje ću jesti, kavane, slastičarnice. Mnoge mi nisu dovoljno dobre...

Kući sam išao iz Malog Lošnja u Nerezine jednom mjesečno, samo za nedjelju. Čamcem od nepunih 6m motorom na »testa calda«. Kada se zbog bure nije moglo proći Privlakom, išlo se u Sv. Martin. Nikad danas ne idem u Sv. Martin; podsjećaju me na zimu, mokrinu i valove.

Danas imam jedan od jeftinijih auta u selu, ali u Mali Lošinj idem u 4. brzini (znam da to za motor nije dobro, ali osvećujem se za djetinjstvo, neću si zadavati niti truda čak da bih mijenjao brzine). Uključujem klimu, stereo glazbu, imam servo volan, anatomska sjedalo. Fali mi jedino da mi neka mlada djevojka drži ruku na koljenu... Vjerojatno ću uskoro kupiti neki automat za to.

Za vrijeme cijelog školovanja u Rijeci, Bakru i Zagrebu spavaća soba nije bila grijana. Rijetko predavaonica, rijetko učionica, rijetko blagovaonica.

Danas mi ne odgovara centralno grijanje, ne mogu njime po volji gospodariti. Niti etažno mi nije po volji. Radijatori su pretopli, a neki udaljeni krajevi prostorije su mi prehladni. Volim, i imam, električno podno grijanje. U posebnim obiteljskim prilikama, ili kada mi dođu dragi gosti, zapalim kamin (preseravam se otmjenom riječi za »ognjište«), ili peć (koja mora imati stakleni prozorčić) i ložim drva koja sam sam ubrao. Kakvu veliku čast ukazujem gostu!

Naravno da sam i ja u mladosti sjekao šumu sjekirom i maršanom. Granje nosio kući za kozu. Mama, kasnije žena su muzle i pravile mliječne proizvode. A drva sam na tovaru gonil kući. Kad su došle motorne pile - prestao sam piliti. Postao sam »gospodin«, ložio sam naftu.

Nisam »nažigal i ložil japnenice«, ali sam na »šmurićeh« po »puntiželu« nosio vapno na brod. Kasnije iskrcao, gasio i zidao. Zarađenim novcem kupio sam prvi bicikl »Partizan-Subotica« i prvi fotoaparati, ruski »Ljubitelj«.

Danas imam 4-5 bicikla. Imaju opruge na prednjem i zadnjem kotaču, na sjedalici, kompjutor za brzinu, vrijeme i štošta što ne znam čak ni koristiti... Imam tri motorkotača. Jedan oldtimer koji vozim samo na »zapovijedane blugdane«. Pet put je skuplji od novog. Fotoaparate, dalekozore... sve su to *Nikoni*.

Nekada nisam imao dovoljno novaca. Na svemu se štedilo. Brat Pio u đaćkom domu u Cresu, istovremeno ja u Malom Lošinj u davali smo samo za domove 500 lira-veza više od ukupne tatine plaće u brodogradilištu. Dodatno je radio kod kuće čamce i svakojaku stolariju te ribovao. Kada smo brat i ja bili kod kuće, malo smo ljeti bili na kupanju; zidali smo, ribovali, radili u stolarskoj radionici, konobarili...

Najveći dio vremena u mladosti bio sam gladan. Po đaćkim domovima, menzama... Jedino to je ostalo isto kao i danas, stalno sam gladan. Ali ne zato što nemam što jesti, već zato što ima toga previše pa se bojim debljine...

U mladosti sam na ribe išao barkom, prevezio materijal, drva, krumpir na vesla i na jedra. Koji je to bio napredak u familiji kad je djed iz Amerike donio motor Wisconsin od 2,25 KS. Tada sam putnike vozio iz Nerezina u Osor na brod, dovezio krumpir iz Unija... Cijeli svijet je bio premalen za mene.

Problemi su nastupili jedino s milicijom. Kako sam išao u nautiku znali su da znam ploviti i imam barku s motorom. Nisam smio isploviti bez da se javim lučkom kapetanu, također na povratku. Jednom sam se malo duže zadržao u Osoru i ... na motorkotaču je došao milicioner iz Lošinja po mene. Bojali su se da ne pobjegnem u Italiju.

A danas? U jednom času je žena konstatirala da imam više čamaca nego cipela i u jednom danu poklonila 3-4 komada. A i ja sam ih dalje poklanjao obitelji. Ostao sam na jednom koji mi odgovara po mojim sposobnostima (čitaj starosti). Ima jedro i flog, dva motora, vesla, dva stalna kreveta, 2 komada GPS, VHF-radiostanicu, stereo-radio, led-osvjetljenje, kuhinju, WC, paratopi, karte, dalekozore, kompase, hrane za mjesec dana, i vode, i benzina, kompjutor, telefone, internet, 4 sidra, par stotina metara konopa, tendu za sunce, tendu za kišu, dva kompleta kompletne odjeće - od pidžame preko veša i odijela do šešira, naočala čoravih i sunčanih... Nema čega nema na 5 m duljine.

Za odlazak u školu u Rijeku i Bakar trebao sam uvijek posebnu dozvolu za pograničnu zonu. Da bih mogao obaviti đaćku praksu, dobio sam pomorsku knjižicu, ali ne i pasoš (kako se onda zvao). U stranim lukama nisam mogao izaći izvan ograde luke jer nisam imao dozvolu. Prvi pasoš dobio sam 1966. za poći baki u Margheru na samrt.

A danas? Par puta sam u svibnju ove godine otišao u jednom danu iz Rijeke (krenuo poslije 8 sati ujutro) u Pariz, tamo dobro ručao i poslije podne odpavao te se vratio s unučicom prije 8 sati navečer. I tako za osam dana je vratio. Jedan moj prijatelj, Nerezinc, inspektor na gradnji brodova, tada u Kini, svaki vikend bi dolazio kući.

Prisjećam se kako se nekada putovalo na dalje ture. Na Susak sam išao u posjet prijateljima iz razreda brodićem »Norge«, popularno »Norje«. Na sve druge otoke svojim barkama na vesla i jedro. Danas na Unije idem avionom, a na druge otoke katamaranom brzine 30 čvorova, u anatomskim sjedalima, klimatizirano. Do Rijeke u školu sam putovao, ako bi se posrećilo »Kvarnerićem«, besplatno - ali sam od Nerezina do Rijeke morao kormilariti. Nije li bilo »Kvarnerića« kada sam trebao putovati, trebalo je ići na brod u Mali Lošinj. Ili se

išlo dan ranije pa kod nekog spavalo ili vrlo rano ujutro, uvijek pješke. Kartu sam, naravno, morao platiti za »Silvio« brod, kasnije »Devin«, no kao nautičara zadužili bi me da cijelim putem, na samom pramcu broda, motrim more ispred ne bi li opazio koju minu ako se otkinula. Možete li zamisliti kako je bilo dječaku od 14 godina biti na samom pramcu broda za jakih juga blizu punta Pernat na putu za Lošinj? A danas jurim katamaranom 30 čvorova u klimatiziranom prostoru i samo mahnem konobaru da mi donese kavu dok sjedim na anatomskom naslonjaču.

Puno puta sam ponovio »anatomsko« sjedalo. Mladi ovo neće razumijeti, no mi stari, koji smo se toliko puta i toliko dugo nasjedili na onim tvrdim »buancima« ili »kovijerti« na barćicama, a more valja... Roba na stražnjici, a s njom i koža miruju na drvenoj podlozi, a kosti klizu amo - tamo...

Valjda sam ja jedan od rijetkih ljudi, mojih godina, koji za Rijeku putuje autobusom, većina drugih jdu automobilima. I opet anatomsko sjedalo i klimatizacija. Čak ni na trajektu više ne zahtijevaju šoferi da izađemo.

A komunikacija? Pismo i telegraf je bio do 1970-ih, a poštanske urede imala su samo veća mjesta. Tako je to nekad bilo. A danas? Nije nam dovoljan telefon u kući, svi imamo u džepu bar jedan mobitel. Povezani smo sa cijelim svijetom, a u Hrvatskoj i nema mjesta gdje signal nije dostupan. Uz telefon, ta mala napravica ima fotoaparati kojih 2Mp na više, video kameru, stereo radio... Siguran sam da preko 50% vas ima u tome i GPS, i pomorsku kartu, i Internet... Vjerujem da najveća većina kuća u našim selima ima i kompjutor i Internet. U bilo koje doba dana ili noći, kada to poželimo, možemo na skypeu razgovarati i gledati naše sugovornike. I to besplatno. Svako selo ima bar u centru besplatni Internet.

Znanost i sve što je s njom povezano je u posljednjih godina učinila divovske korake. Moj nono nije htio umrijeti dok ne vidi sliku druge strane Mjeseca. Ispunilo mu se; da nije, stavio bih mu tu sliku na nadgrobni spomenik. Moj je tata, sjedeći na fotelji u kuhinji, gledao direktnim prijenosom prve »malene« korake čovjeka na Mjesecu, toliko »velike za čovječanstvo«.

A kako je tek zdravstvena briga danas uznapredovala u odnosu na moju mladost. Imao sam 14 godina i počeo me noću jako boljeti trbuh. Po nekome, koji je iz Nerezina tog dana išao u Lošinj, poručili smo doktorici da mi nije dobro. Kako je dr. F. Bedem bila jedini liječnik na otocima, uspjela je doći na prikolicu motocikla koji je vozio šofer k meni tek predvečer. Konstatirala je upalu slijepog crijeva. Mene je sjela u prikolicu, ona sjela na sjedalo iza vozača i uz petrolejku me, u bolnici u Malom Lošinj, operirala. Bila je liječnik opće prakse, infektolog, ginekolog, kirurg, rentgenolog... sve, ama baš sve.

A danas? Telefoniramo obiteljskom liječniku, prepíše nam lijek i idemo direktno u apoteku po njega. Većinom besplatno.

O rasvjeti: koristili smo u mojoj mladosti lukijerne (zaboravio sam kako smo to zvali) na maslinovo ulje. Kada je na otok počeo stizati petrolej - osjećali smo se gospodom. Onda je iz Sv. Martina počela stizati električna struja navečer, kad bi pao mrak do 23 sata. Napon je bio 110V, frekvencija 45Hz. Cresani su imali istosmjerni napon.

Na hodniku kod kuće smo imali žarulju 3W, u kuhinji, tinelu i spavaćoj sobi 5W. Danas imam u barci uz jastuk za čitanje led svjetiljku 5W usmjerenu na knjigu. A toliko je jako svijetlo da bi se s njim moglo »svetit«. A tek kod kuće? Energija koju potroši svaka današnja kuća može se usporediti s ukupnom energijom koju je davala nekadašnja »centrala u Sv. Martinu«.

A kakva je tek danas lakoća što se novaca tiče. Uglavnom sve kupujem i plaćam karticama. Ako pak trebam »cash«, čak i u Nerezinama su dva bankomata.

Osjećam da će zlobnici reći:

»Blago tebi, ti imaš«. Suvereno ću odgovoriti svakome:

»Imao bi i ti da si radio i učio kao ja. Još i više, jer ja i nisam baš financijski spretan«. Nikada nisam radio samo jedan posao, uvijek najmanje dva ili više. I dan-danas učim dva puta dnevno po 15 minuta strani jezik.

Imam čudne nazore na nezaposlenost. Ovdje se sigurno mnogi neće složiti sa mnom. Evo jedan najsvježiji slučaj: jedan moj (viđeni) kolega ima mamu u Rijeci od 80 godina koja živi sama u stanu od 100 kvadrati. Radi sve sama: pere, kuha, posprema... Želio bi joj, jedino, naći žensku da joj dođe kući par sati ujutro i par sati navečer da joj čini društvo, da ima s kim pričati. Nikakav posao, još jedanput naglašavam. Ako takva ženska hoće, može i živjeti sa staricom, kuhati i spavati - besplatno, naravno. A za tih 4 sata društva dnevno, moj prijatelj je voljan lijepo platiti. Znete li rezultat: već mjesec dana ne može nikoga naći niti on, niti ja koji mu u tome želim pomoći.

A ima li kod nas šume koju bi trebalo posjećiti? Vrtova i polja koja bi se mogla iskopati i izorati? Pašnjaka gdje bi se moglo ovce i koze pasti? Ribe loviti? Ribe i školjke uzgajati? Bicikle i čamce popravljati? A mnoštvo sitnih poslova po kućama? A ne, to skoro nitko ne želi, svima je to »ispod časti«. Svi traže posao ministra vanjskih poslova, direktora poduzeća, ravnatelja muzeja, škole, medicinske klinike. A dotle? Sjede po kafićima povazdan i pričaju, ispijajući *cappuccino*, kako nema posla.

Tim »nezaposlenima« htio bih reći kako je i moj nono dva puta išao u Ameriku raditi. Bio je stolar, a u malom selu Sv. Jakovu nije bilo dovoljno posla. Kartu za Ameriku nije mogao platiti; radio ja na brodu kao mornar, tesar, ložač... A koliko naših ljudi je otišlo? Ta skoro da i nije bilo familije a da netko nije otišao u Ameriku, Sjevernu, Južnu, Australiju. A ovdje, kod kuće, naravno da su svi vrtovi bili iskopani, polja puna ovaca, šuma posječena, japnenice se pušile... Za Mussolinija većina je radila pola radnog vremena, nije bilo za sve dovoljno posla. Naravno da su i plaće bile polovične. Ali nije se »plakala nezaposlenost«. Odlazilo se tamo gdje se posao mogao naći. Nisu ljude ograničavali čak ni oceani.

A kako je tek nekada bilo s vodom? Na krovove kuća su vrapci srali i vjetar nosio lišće. Kiša je sve to nosila u cisterne i tu smo vodu pili.

U njoj kuhali. U kadinu bi prali lice, u istoj vodi nakon toga par puta prali ruke, i još na kraju noge. S tom bi vodom onda zalijevali povrće. Za ljetnih suša cisterne bi se brzo ispraznile. Nosili smo vodu u Nerezinama sa Studijenca, u Sv. Jakovu iz Studijenčića. Što je bila veća potrošnja, voda bi postajala sve slanija. Domaći sapun ne bi se potpuno otapao u toj bočatoj vodi, ostajale su kao nekakve ljuskice. Stvarno mi nije jasno kako smo mogli biti koliko-toliko čisti kada je najveća posuda za pranje bio kadin.

Na polju i u šumi dalje od kuće smo pili vodi iz lokava.

Trebalo bi pitati »Vodovod i čistoću« za točan podatak, no mislim da danas trošimo prosječno 250 litara vode dnevno. Ja ne, škrt sam. Moja žena zalijeva cvijeće, ne povrće...

I nastavljam prateći Lovrićev tekst; naravno da ja vale, valice i portice obilazim barkom. Ali da bih se u njima kupao, spavao, čitao, jelo spremao. Jedino u barci jedem puno: aperitiv, predjelo, topla juha i toplo glavno jelo s prilogom, salatam, sir i desert uz *Radler* pivu i mali diđestiv. Kod kuće pazim da malo jedem. U barci se razbacujem - konzervama, naravno.

I na kraju naš govor i naše riječi. A govor je povezan s druženjem. Ne možemo se družiti s ljudima iz mladosti - pomrli su. Ali imamo oko sebe sve više i više mladih, ali i starih, jer nam se životni vijek značajno produljio. Od mog djetinjstva broj stanovnika na Kugli porastao je 3,5 puta. Dakle, prilike da se družimo porasle su 3,5 puta. Ako se netko otuđio - sam si je kriv. Nesposoban je da si nađe društvo ili društvo ga neće. Mora jako, jako dobro razmisliti o sebi, u oba slučaja.

Evo, gotov sam. Već dugo sam se spremao da ovo napišem. Obožavam »Puntarski fuoj«, ali ne u dijelu nostalgije za »dobra stara vremena«. Jer to nisu bila; dobro nam je sada i nikada nam nije bilo ovako dobro. I neka se ovako nastavi. Amen!

Dinko Zorović Eto

NI PETEHA VAF PUNTE VEĆ NI

Sedim i gijedam preko ceste pod smokvu. Tamo su vavek ležale kokoše i peteh. Danas ih više ni, kokoš a ni peteha! Znale su biti i patke... ma ni njih ni! Još leži kuo perice od smokve i čeka da ga pojedu jelini.

Koza i kokoše bila je gluavna hrana vaf svake fameje. Ni bilo fameje da ni imela 5 ol 6 kokoš, a i više. Ni se hodilo na butigu kupovat juaja, aš ni okurilo. Svaka fameja imela je dosta za sebe a kadagot bi se i turisti prodalo kuo juaje. Juaja su se frigala ,kuhala,delali su se dolči ,pugače su se pekle, pekal se je štrudel od skute. Juaje bi se i zbatilo zis cukarom,nutar bi se klalo malo konjaka i to je bila medicina za onoga komu je okurila šuštanca.

Moji su vavek kada bi šli mlijest na Murtovník zis Punte sobu pejali kozu, prasca pa i kokoše. Uz sve druge stvari, vavek bi se na tovara klala i gajbica zis kokošami.

Sila se gijedalo kede kokoše udelaju njezlo. Okurilo je šubito znijet juaje zis njezla, aš bi ga pojel gad, ol miš ol bi ga zijela kuna.

Zadnjih nekoliko let bilo je teško škapulat juaje, pa i kokoš. Kune su se razmnožile i svako malo bi našle neku malu škujicu za prit vaf kupunijeru, a onda jutro vaf kupunijere ne bi ostala ni jena kokoš.

Mi na Varošu vavek smo imeli kokoše, a da bude veseleje vaf kokošariću znali smo imet i peteha. Bili su to sila lijepi i veseli petesi. Čuvali su kokoše od šijuba, zvuali ih kada bi našli neš za pojest, kantali po cijeli duan. Nekad bi baš za dešpet peteh kukurikual vaf krivo vrijeme, pa bi mu se moj Roberto pretill kako će ga zis pušku ubit i to vero za pust. I tako godišće po godišće, peteh bi po svoju najviše kukurikual onda kada bi moj Roberto utijel malo 'ubit oko'.

Zadnji peteh kojeg smo imeli bil je sila dobar. Zvuali smo ga peteh udovac, aš kada su kokoše krepale od starosti, on je ustual suan.

Pokle je našal prijateljicu Adu. Sila su dobro hodili dakuordo. Nekoliko puti se dogodilo da je kokošarić ustual otvoreni i kuna bi prišla po noće a peteh bi utekal drito kol Ade vaf kućicu. Ona bi zalajala, sterala kunu a on bi ostual živ. Malo po malo pasalo je nekoliko let. Čuda puti su skupa ležali pod smokvu i parilo bi se kako da čakulaju.

Pasano godišće, vaf muarču, ustali smo bez peteha. Prišla je kuna po noće, a peteha ni već imel ki branit, aš Ada je puartila još vaf februaru...

Tuo ni nas jutro zbudil peteh, sve je bilo tiho. Kada smo ga našli, bil je prez glave. Kuna je uof put bila furbeja...

Vremena su se čuda kambjala. Danas vaf Punte niki nima kokoše a ni peteha. Bil je to zadnji peteh vaf našem selu! Sada vaf našem dvoru stoji još stuara smokva i prazan kokošarić.

Vesna Toić

B A R A T A T

Stuara je istina da šoldi nikada ni bilo dosta, a pobogu ni ih dosta ni danas. Če nan nosi zutra niki ne znua ma mene se pari da će tih vražjih šoldi vavek falit. Kamo sreće da fajujen i da niman pravo.

Kako bilo da bilo, šoldi je vavek falilo. Najparvo šoldi nisu nanke ežištali a kada su ih inventali imelo ih je samo ono malo bogatih a siromašan narod je jedva karpal kruaj zis krajen. Današnjih kuartic od banak, kako ni krediti ni bilo, šoldi je bilo sila teško gvadanjat ma su judi bili kuntenteji i zis manje a bili su inženjuoži i furbi pa su se ranjali kako su znali i mogli i tako su se domisleli baratat.

Mi stareji ki više pametimo, kapimo ovu besedu, ma za onih mlajih bi ju vajalo špjegat pa ćemo reć da bi to bilo kako kambjat ono česa se doma imelo više nego okuri za ono česa doma ni bilo a okurilo je. Baratat se - je jena lijepa stuara beseda kua se je deboto posve zatarla a po harvuaski bi se reklo - trampa ili razmjena dobara. Ova se beseda zgubila i zaboravila aš se danas malo ki baratua. Do prije, ne tako čuda godišć, to je bilo neš prez čega se ni moglo i neš če je bilo deboto svagdanje. »Ma kako«?, pitat će se današnji modijerni šlovek, a za boje špjegat najbolje je reć: »Lijepo po stuare užuance, prez velih čakul i prez puno mislit - ja tebe, ti mene«.

Danas je sve drugačje i mora biti tako aš svijet grije čuda napred, ne daj Bože da grijemo na nazad, ma ni danas čuda stvuari ni na svojien mestu. Više njih danas misli da moru neš kupit i ko nimaju šoldi. Kupuju če in okuri ma više puti i če in ne okuri na one famuože kuartice, ol dviju krediti a ne misle kako ih tornat. Imaju debeli takujin ma prez šoldi a palni kuartic, po tri, četire. Pluaćaju i kupuju, trate ono će imaju i če nimaju i tako sve dokle vruah ne pride po svoje. Onda pride ono za če mi nanke nimamo adatu besedu - minus na tekućem, zatezne kamate, bankrot, ovrha.

Onda se love za gluavu, pluaću, runjaju i beštijaju, proklinju, krivi su in žena, deca, buanke, vluast. Svi su im krivi samo ne oni ki su prez milosti i pameti tratali više nego če imaju.

Siguro je da šoldi fali svin, ma neki se kuntentaju zis onin če su gvadanjali pa prija nego strate, misle, udelaju konat, obarnu svaki šold dvua puta, šparinjaju. Ma je i onih ki trate ono če nimaju pa su kapac i zadužit se za auto kupit, samo zato aš mu je sused kupil novo auto i onda za ne bit manji, za se ne dat šoto, kupe još boji auto od suseda. A onda, pokle toga čeka ih, rekli bi mi po našu - suhi žižin, če bi se po modijernu reklo - ovrha ili bankrot.

Pusmo takovih na buandu, aš njih ne more pomoć ni Buoh ni Svi Svijeti i homo provat špjegat če je to baratat se. Bilo je famijej kie su imele puno tarsja i vaf konobe palne bačve vina a druga je fameja imela više ovuac i sira pa bi bili kambijali domijanu od pijet litri vina za sir od kila. Druga je fameja imela batelu ol kaić pa su hodili na ligne i onda bi

kambijali kilo ligan za kilo boba, fažuola ol biži. Jenin je dobro roditel farmentun pa bi za dvua kila palijente dobili kilo muke. Za kilo suhik smokav ol za manji karpanac dobili bi od suseda ki je imijel kotal ,litru rakije. Oni ki su imeli više stupi maslin kambijali bi litru ula za nekoliko kili žita ol jašmika.

Na uof muod, baratajuć se i prez šoldi mogli su dobit ono če nisu imeli a okurilo in je. Ono malo šoldi če su imeli, čuvali su za na butige kupit fulminuanti, petrojo ol bokun robe za brageše ol kamižot skrojiti. Ni se baratalo samo mej susedi, po svuon selu nego se baratalo i kada bi ki zis drugoga od mesta vaf Puntu parnesal sardele ol tune i palamide, za ih posolit ol za zimu stavit vaf ule. Mesto ribu platit, za kuambij bi ponudili udić, kožicu od juanca ol valnu. Na Susak su vozili faši a doma nosili gruožije a za vrijeme druge gvijere dofin su perikulali zis muali kaići na vesla i jidra, hodili do Istre i tamo baratati ule za muku i palijentu.

Ni se baratalo samo provištu nego i ograjice, ponajveć ako su kunfinale zis njihovu da in bude više na ruku, da lagje ofce premeste. Ko je ki bil kapac o ešpijert udelat lesu, manig, krošnja ol čivijere, bi ih udelal i baratual za neč drugo. Bogateje fameje imele su voli pa bi prišli zorat tijeg a kako šoldi za platit ni bilo, za ono če je vuol zoral jedan duan, baratati su tako da bi za pluaću jamali tarsije tri dni.

Neki je bil boji za seć faši a neki za gromačat, pa bi bili žurnuadu kambijali. Nekomu ni hodilo od ruke ubit i oderat juanca pa bi onomu ki bi mu bil to udelal platil zis kožicu. Kada bi jena fameja ubila juanca, susedu bi duali puar kili mijesa a kada bi oni ubili, bi in tornali. Tako su baratajuć se, svi mogli imet friško mijeso aš frižideri i zamrzivači ni bilo.

Judi su jeni drugin pomagali, delali favuori i svakomu je okurilo ruku dat. Rišpetali su se i nisu bili nenavisni aš su svi škarbno živeli, niš se ni hitalo ča i samo su tako mogli živeti i preživeti. Baratati su sve če se je moglo i tako su i prez šoldi mogli imet ono če in je okurilo. Onoga če su imeli više bi se liberali a dobili bi ono česa in je falilo i okurilo pa su svi pomalo rivali napred.

Sve je bil jedan veli jir, jir od živijenja kako če je jir kada duan kambijuje nuoč, kada pokle dažja pride sunce i kada pokle zime pride leto. Vero bi se moglo reć da se sve na ovuon svijetu baratua samo če mi danas to ne delamo. Šoldi su postali gospodari ovoga svijeta a kako češ ih kambjat ko ih nimaš, kako češ baratat svoju kuarticu ol kredit. I tako nan je, danas, kako nan je, pa se ni za čudit da svin sve fali pa po vas duan suami sebe znervožuju, inšempjuju, bruntulaju, jetikuju i runjaju. Zato judi provuajte se baratat i za šoldi ne bacilat, nijeće van okurit tekući račun, kartica ol kredit. Baratat morete sve ono če doma imate više nego van okuri, samo nemojte žene baratat aš će van ona druga bit gora od vaše ku imate doma.

PORODIČNO STABLO OBITELJI KUČIĆ IZ PUNTE KRIŽA

Obitelj Kučić: Silvestar (Šalve), Ivanka r. Stanić, otac Ivan, sin Ivan, Marica ud. Lekić, Katarina ud. Lovrić i Roža ud. Zanelli

Obitelj Kučić: Serđo, Nikolina (Mika) rođena Rukonić, Silvestar (Šalve) i Franko

Prema do sada dostupnim podacima, obitelj Kučić u Puntinu Križa postoji prije 1769. godine kada se rodio Frane Kučić jer su njegovi roditelji već bili u Puntinu Križa, ali ne znamo od kada. Odakle su doselili u Puntinu Križa, također nam nije poznato. Moguće je da su doselili iz Beleja, odnosno Plata, jer su Kučići tamo boravili još ranije.

U Puntinu Križa živjele su dvije obitelji Kučić. Jedna je ova o kojoj pišemo u ovom porodičnom stablu, a druga je obitelj Kučić Domenika zvanog Bombre koji se u Puntinu Križa doselio 1863. godine iz Beleja.

Frane Kučić je rođen 1769. godine, a umro 1836. godine u Puntinu Križa. Bio je oženjen Magdalenom Cesarić koja je rođena 1779. godine, a umrla 1836. godine. Cesarića danas ima na Beleju. Prema katastru Punte Križa iz 1821. godine vidljivo je da je Antun Cesarić bio vlasnik kuće za stanovanje koja danas ima kućni broj 38, što znači da su tu i boravili. Frane i Magdalena imali su petero djece: Frana, Ivanku koja se udala za Nikolu Karčića iz Punte Križa, Mariju koja se udala za Felicia Lolju iz Punte Križa te Ivana i Antuna, blizance, rođene 1807. godine. Ivan je umro u 18. godini života. Antun i njegova majka Magdalena umrli su istog dana 22. veljače 1836. godine, a otac Frane sedam dana kasnije 01. ožujka 1836. godine.

Jedan od blizanaca, Antun Kučić rođen je 1807. godine i umro 1836. godine. Oženio se za Antoniju Kuljanić iz Vidovića na otoku Cresu koja je rođena 1806. godine od oca Josipa i majke Katarine Muškardin. Imali su sina Frana rođenog 1834. godine.

Frane Kučić rođen je 1834. godine, umro 1880. godine. Bio je oženjen dva puta. Prvi se put oženio 28. 07. 1856. godine za Dumicu Smurinić rođenu 1830. godine od oca Frana i majke Ivanke Krivičić. Dumica je umrla 1861. godine. Smurinići su bili s Raba. Frane i Dumica imali su sina Antuna rođenog 1859. godine koji je umro u Sv.

Jakovu 1892. godine. Frane se drugi puta oženio 17. 10. 1861. godine za Mariju Neretić rođenu 1834. godine od oca Ivana i majke Marije Anelić. Marija je umrla je 1896. godine. Obitelj Neretić je jedna od starijih obitelji u Puntinu Križa. Stanovali su na Varošu u kući Jurinovih. Marija Anelić bila je iz Ustrina. Pored kćerke Marije udete za Frana Kučića, imali su i kćerku Antoniju koja se udala za Šima Pinezića iz Punte Križa. Frane Kučić i Marija rođena Neretić imali su troje djece: Josipa, Ivana i Grgura. Josip je umro u 36. godini i nije bio oženjen.

Grgur Kučić rođen je 1881. godine, a umro u SAD-u 1940. godine. Bio je oženjen za Dumicu Vodarić iz Punte Križa i imali su sina Ivana.

Ivan Kučić rođen je 1863. godine, a umro 1929. godine u Puntinu Križa. Oženio se za Ivanku Stanić (nona Kučićeva) iz Ustrina, rođenu 1867. godine od oca Andrije Stanić i majke Franice Mužić, a umrla je 1949. godine u Puntinu Križa. Ivanka je imala tri brata: Duma, Antuna i Andriju, koji su živjeli u Ustrinama te tri sestre: Veroniku udatu za Marušić Petra iz Ustrina, Katarinu udatu za Marinculić Antuna iz Sv. Jakova i Mariju udatu za Lolja Šimu iz Sv. Jakova. Ivan Kučić i Ivanka Stanić imali su jedanaestero djece. Šestero ih je umrlo u dobi od nekoliko dana do četiri godine, a petero ih je ostalo na životu te su osnovali obitelji: Marica, Katarina, Roža, Ivan i Silvestar. Obitelj je bila siromašna. Imali su malo zemlje i šume tako da je nono Ivan nadničario kopajući vinograde i oranice imućnijih Puntara i creskih veleposjednika ili sjekao njihovu šumu. Obitelj je živjela u Puntinu Križa u kući koja danas nosi kućni broj 59 i 60.

Marica je rođena 1897. godine u Puntinu Križa a umrla je 1981. godine u New Yorku. Udala se za Antuna Lekića (Jetkilo) iz Malog Lošinja koji je također umro u New Yorku 1975. godine. Do 1950. godine živjeli su u Malom Lošinju u ulici Sv. Martin, a imali su i kućicu na Bokiniću u Puntinu Križa.

*Obitelj Lekić:
Gianinna udana
Galeazzi, Marica
rođena Kučić,
Mario i Antonio*

*Obitelj Kučić 1932. g:
lijevo - Valentina r.
Hrončić, Ivan, Roža
Zanelli r. Kučić, Ivan
Zanelli i ostali*

Antun Lekić bio je zidar te kako bi u kojem mjestu izvan Lošinja ugovorio posao, tako se privremeno i selio s obitelji. Tako da su živjeli u Mofalconeu - Italija, na otoku Susku, u Sv. Jakovu i Puntima Križa. Pedesetih godina prošlog stoljeća sele u Italiju, a onda u SAD. Imali su petero djece: Domenicu (Minu), Antoniu (Tonzi), Romola, Gianninu i Maria koji sa svojim obiteljima žive u SAD-u.

Katarina je rođena 1900. godine u Puntima Križa, a umrla je 1979. godine u Malom Lošinj. Udala se za Blaža Lovrića iz Novalje na otoku Pagu, rođen također 1900. godine, a umro 1985. godine u Malom Lošinj. Blaž je u Puntima Križa došao 1923. godine. Prije nego što je došao u Puntima Križa, radio je kao sluga u Malom Lošinj, a potom je u Sv. Jakovu nadničario kopajući vinograde. U Puntima Križa uglavnom motikom i krampom zarađuje kruh za svoju obitelj. Živjeli su kratko vrijeme u Novalji, a potom se vraćaju u Puntima Križa, da bi se 1950. godine preselili za stalno u Mali Lošinj. Imali su sedmero djece: Veru, Ivana, Mariju (Rožu), Blaža (Biđi) i Agnezu (Anjeze), te Matea i Alda koji su umrli. Vera, časna sestra (suor Pia Imelda) i Maria (Roža) žive u Italiji, Ivan i Agneza sa svojim obiteljima žive u Malom Lošinj, a Blaž (Biđi) s obitelji živi u Novom Zelandu.

Roža je rođena 1902. godine u Puntima Križa umrla je 1933. godine u Sv. Jakovu. Bila je udana za Ivana Zanelli iz Svetog Jakova. On je plovio na jahtama u Francuskoj. Nisu imali djece. Roža je često boravila u Sv. Jakovu kod tete Katarine Marinculić te je tu upoznala supruga Ivana.

Ivan je rođen 1908. godine u Puntima Križa, a umro 1993. Također u Puntima Križa. Oženio se Valentinom Hrončić iz Punte Križa od oca Ivana i majke Katarine Benvin. Valentina je rođena 1908. godine, a umrla 1968. godine u Puntima Križa. Imali su četvero djece: Ivana (Tina), Bruna, Elzu (Elsi) i Mariju (Marićicu). Ivan je cijeli svoj život proveo u Puntima Križa. Poput mnogih Puntara i on se bavio sječom šume i ostalim poljodjelskim poslovima, a posebno vinogradarstvom. Bio je jedan od posljednjih vinogradara koji se time nažalost prestao baviti zbog šteta koje su vinogradima činili jeleni lopatari. Tino i Elsi sa svojim obiteljima stalno žive u Puntima Križa dok je Bruno sa obitelji preselio u Mali

Lošinj, a Marićica se udala za Pažanina te nakon kratkog boravka u SAD-u živi na otoku Pagu i sa svojom obitelji.

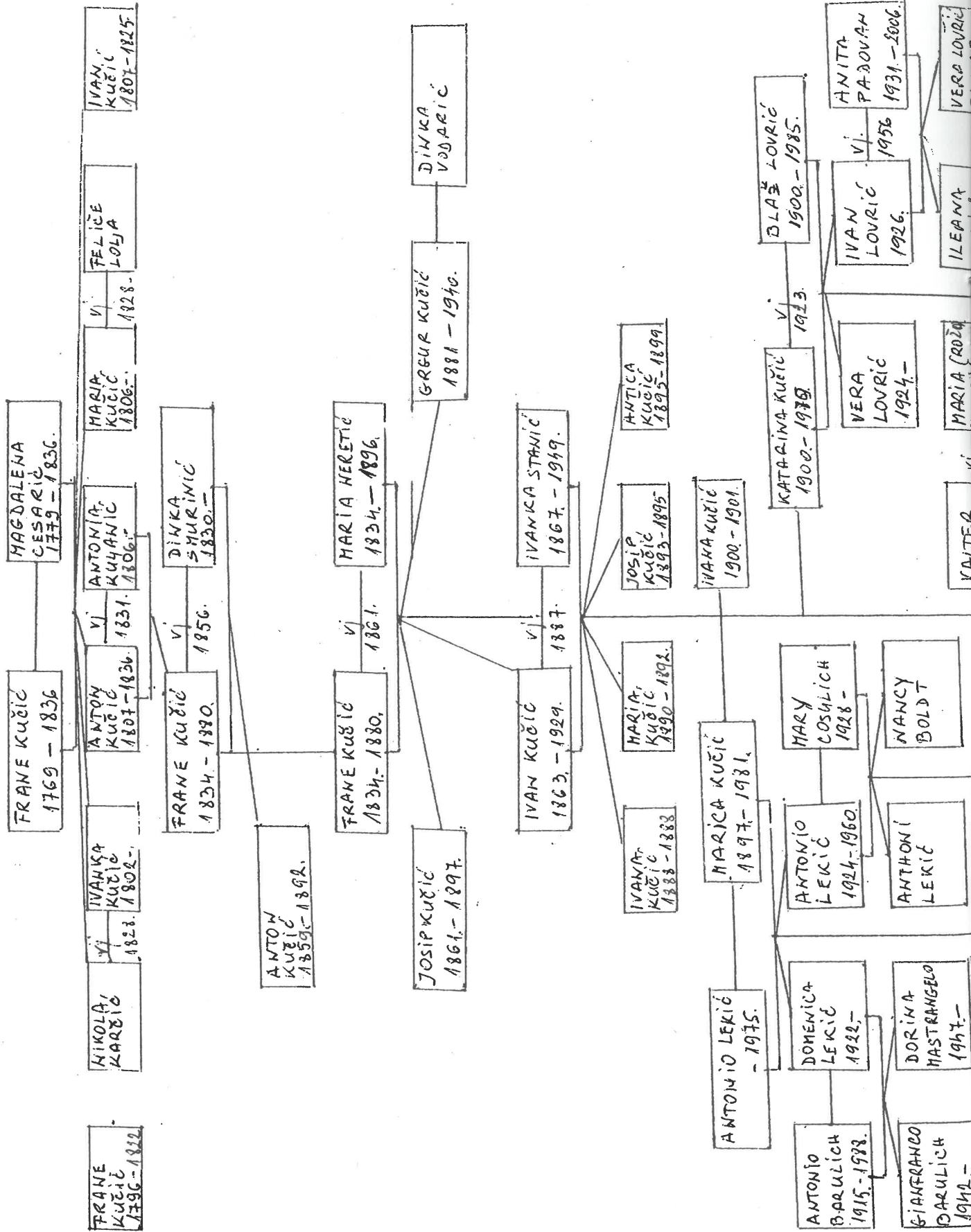
Silvestar (Šalve) je rođen 1910. godine u Puntima Križa, a umro je 1976. godine u Rijeci. Oženio se za Nikolinu (Miku) Rukonić iz Nerezina od oca Frana (Tomov) i majke Antice (Tonke) Marušić. Nikolina je rođena 1910. godine, a umrla je 1999. godine u Malom Lošinj. Živjeli su u Puntima Križa. Šalve je veći dio svog života plovio, a ostalo vrijeme bavio se sječom šume, radio vapnenice te ostale poljodjelske poslove kao i većina Puntara. Šalve i Mika imali su dvoje djece: Franka i Serđa, oboje danas sa svojim obiteljima žive u Malom Lošinj.

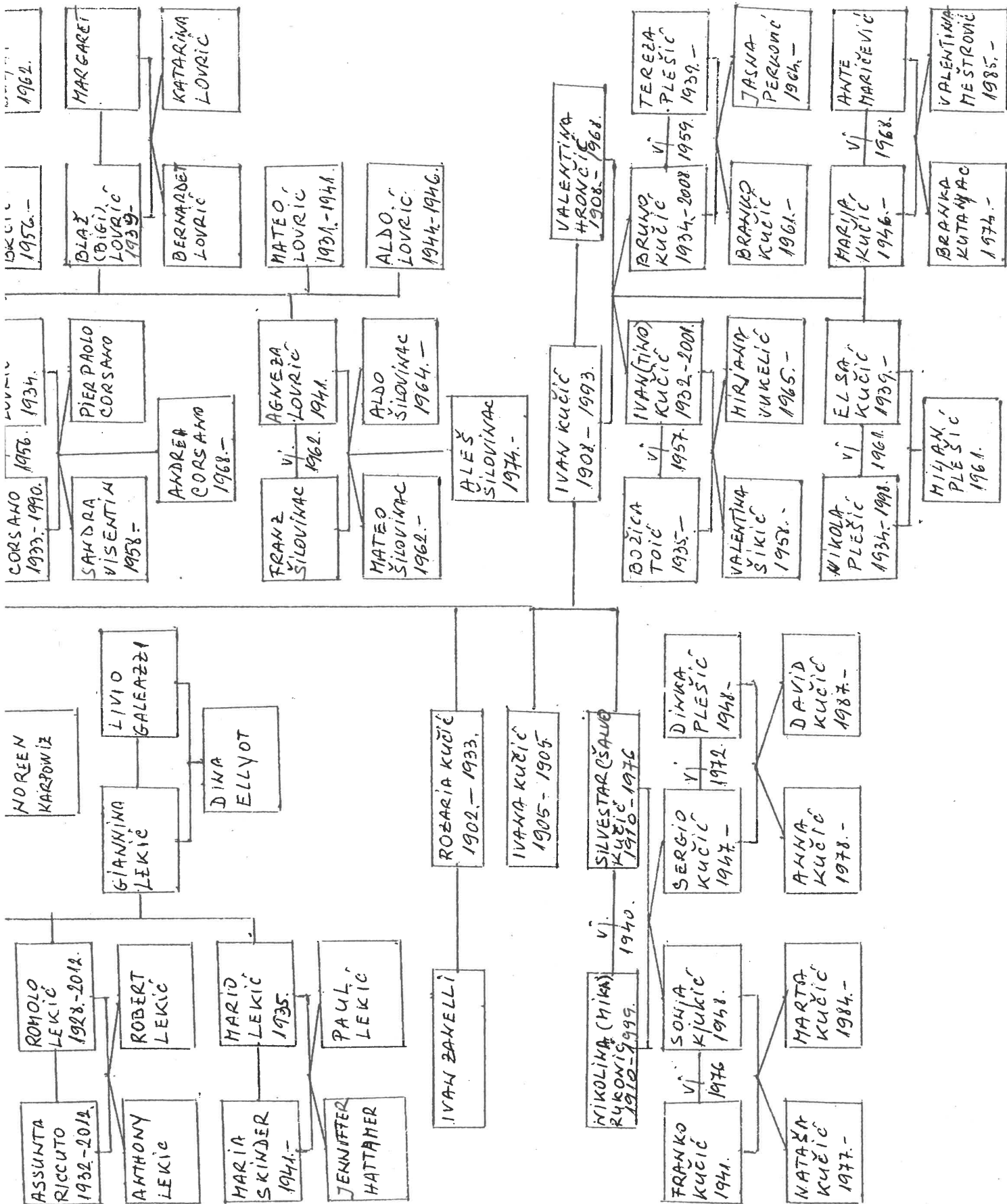
Franko Kučić

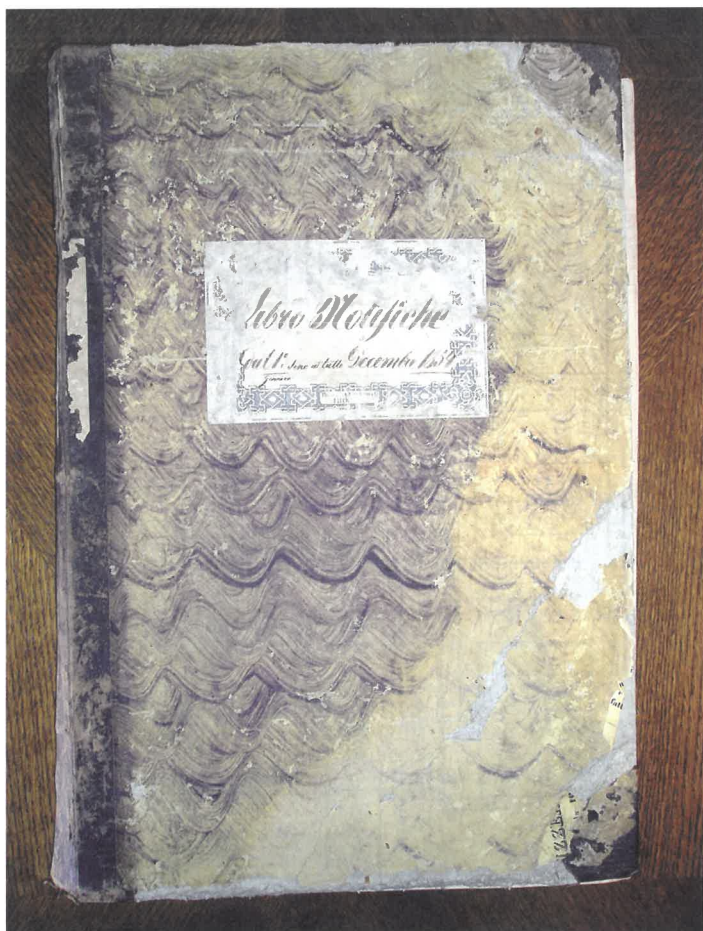
*Obitelj Lovrić: sjede Katarina i Blaž
stoje: Roža, Ivan, Vera, Blaž i Agneza*

PORODIČNO STABLO OOITELJI KUCIC IZ PUNTE KRIZA

KNJIGA NOTARA IZ 1854. GODINE

Ugodno smo se iznenadili kada nas je prošle godine nazvao gospodin Petar Kürschner i predložio da se susretnemo te izrazio želju da nešto pokloni Zavičajnom društvu »Puntari«. Gospodin Kürschner živi u Opatiji, a već dugo godina posjećuje Puntu Križa jer na Pogani boravi u svojoj kući za odmor. Prilikom susreta doznali smo da je on dugogodišnji kolekcionar te da je odlučio našem Zavičajnom društvu pokloniti jednu knjigu. Još smo se više iznenadili kada nam je uručio knjigu lošinjskih notara iz 1854. godine. Poštovanom donatoru zahvaljujemo i ovim putem. Pošto mi nemamo društvene prostorije kao ni neki odgovarajući prostor gdje bi na siguran način pohranili i čuvali ovako vrijedan primjerak knjige, istu smo pohranili u lošinjskom muzeju.

Ova knjiga notara, ondašnjih javnih bilježnika, vođena je od siječnja do kraja prosinca 1854. godine te su u njoj evidentirani brojni vrlo zanimljivi zapisi o darovnicama, oporukama ili kupoprodajnim ugovorima onog vremena. Pisana je talijanskim jezikom, prekrasnim rukopisom, vrlo precizno, čitko i uredno te na najbolji način oslikava prilike, stanje, aktivnosti i razna zbivanja u gotovo svim naseljenim mjestima otoka Lošinja i južnog dijela otoka Cresa prije gotovo stošezdeset godina.

Jedan dio tih zapisa ondašnjeg javnog bilježnika - notara, odnosi se i na područje Punte Križa. Smatrali smo da barem dio te povijesne građe zaslužuje objavljivanje u »Puntarskom

foju«, kako bismo širem krugu ljudi barem donekle dočarali što se u ono doba zbivalo na području Punte Križa.

U zapisu pod rednim brojem 31, napisanom dana 24. siječnja 1854. godine, nailazimo na tekst kupoprodajnog ugovora u kojem Anton Juričić, sin Ivana, prodaje, a Anton Milušić iz Punte Križa kupuje pašnjak koji se nalazi na području katastarske općine Punte Križa na predjelu Funtana, na terenu koji se naziva Težine.

Zanimljivo je da se u svim dokumentima točan položaj predmetnih zemljišta određuje prema oznakama ruže vjetrova (levant, ponent, garbin, oštro i dr.), a ne prema stranama svijeta (sjever, jug, istok zapad). Tako su za položaj ovog pašnjaka na Težinama navodi da on graniči: »sa levanta je zemljište čiji su vlasnici pokojnog Mate Vidulića sina Franja, na ponentu se nalazi javni put, a na tramuntani javni slijepi put«. Pašnjak je prodan po cijeni od 70 fiorina.

Pod rednim brojem 77, dana 13. ožujka 1854. godine, upisan je kupoprodajni ugovor u kojem se prodaje pašnjak koji je opisan na slijedeći način: »Teren je namijenjen za ispašu, nalazi se na području općine Punta Križa, na predjelu Sveti Andrija (Funtuana groblje) i graniči na tramuntanu s javnim općinskim putem, na levant sa zemljištem vlasnika Nikole Letića, na oštro je zemljište braće Ivana i Antona Tarabokije, a na ponent zemljište istih vlasnika.

Prodavatelj je Martin Budinić, sin Martina, nadimka Antigo iz Velog Lošinja, dok su kupci braća Ivan i Anton Tarabokija iz Malog Lošinja. Površina pašnjaka iznosi 630 klaftera (austro-ugarska mjera za površinu) te mu cijena iznosi 36 fiorina, prema procjeni koju je izvršio ovlašten geodet (perit) Ivan Ivančić iz Punte Križa.

Zanimljiv je način na koji se u tekstu opisuje da dosadašnji vlasnik, ne samo prodaje, već svoje dosadašnje vlasništvo još i ustupa, te ga se i odriče u korist budućeg vlasnika. Također garantira da zemljište nije pod hipotekom i da ga on kao i njegovi vlasnici nikada u buduću neće svojatati. Osim ovoga prodavatelj izjavljuje da je uredno primio ugovoreni iznos od 36 fiorina u gotovini na ruke i garantira svom svojom nepokretnom imovinom da ubuduće neće za ovo zemljište nikada više tražiti bilo koju naknadu.

Zanimljivo je također da su kao svjedoci za ovaj kupoprodajni ugovor potpisali Ivan Rerečić i Ivan Zorović, oba znakom križa. Znakom križa potpisao se i prodavatelj Martin Budinić jer je i on bio nepismen.

U bilježničkom zapisu ove notarske knjige za 1854. godinu pod rednim brojem 107, dana 25. svibnja, Martin Budinić Antigo, iz Velog Lošinja, prodaje još jedno zemljište u Puntu Križa, ovaj put na predjelu Lučica, koje u naravi predstavlja pašnjak. Posebno se precizira da je ovaj pašnjak u potpunosti opasan visokom gromačom i da se u njemu nalazi 17 stabala maslina. Položaj ovog zemljišta određuje se opisom da na tramuntanu graniči sa zemljištem čiji je vlasnik Andrea Pozerina, na široko su vlasnici zemljišta nasljednici pokojnog Tarabokija znanog nadimkom Tadia, a sa strane garbina i maeštrala ovaj teren graniči s morskom obalom. Cijena za ovo zemljište u iznosu od 12 fiorina

N. 165
 1854
 10 arb.
 Inletto Officio!
 Colla qui allegata sub la Scrittura di
 riori acquisto de Giovanni Pasquini
 venendo originato d'olivato posto in quello
 di Capri piccolo confinante come si videra
 Respingenza quindi di questi suoi nuovi
 Statoi fopra che si cominciano De po
 Libelli delle Notizie quest'atto di Campo
 legge Casquialdo li 13 Maggio 1854

No. 13
 1854
 Inletto i. l. Officio delle Notizie
 A qui sottoscritto Nicolo' Scavia
 assoluto d'una cassetta mezza di povero
 sopra le foglie di Campese in
 gnata la particella del fondo al
 Antonia Va di Pietro Puzano
 Kimich nato Spanicil, Maria
 Maria di Pietro, con cui lo comprò
 Data il 13 Maggio 1854 al quale puo
 mente che il detto Contratto e

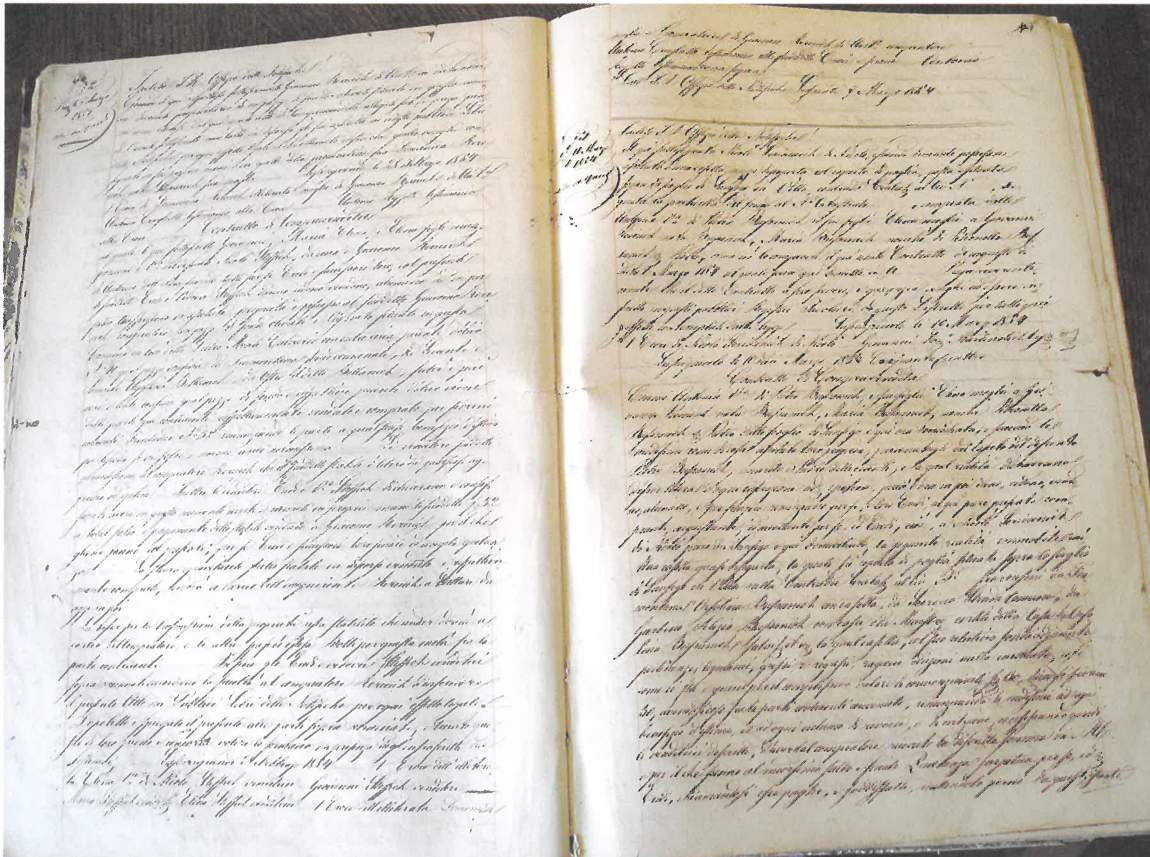
dogovorena je na obostrano zadovoljstvo između prodatelja i kupca.

Pod rednim brojem 126 upisan je kupoprodajni ugovor između prodatelja Martina Budinića Antigo, iz Velog Lošinja i kupca Katarine, rođene Vidulić, supruge pokojnog Martina Stuparića iz Malog Lošinja. Predmet kupoprodaje je poljoprivredno zemljište za koje se navodi da je zasađeno vinovom lozom i maslinama, a nalazi se na lokalitetu Sveti Andrija koji se poblizhe naziva Podstene. Posebno se navodi i naglašava da se na tom zemljištu veličine 512 klaftera, katastarskih oznaka 1121/c, 1121/e i 1121/g nalazi zasađeno 10 velikih i 10 malih stabala maslina. Nadalje se pojašnjava da se ovaj teren prostire na tri terasasto položene parcele opasane gromačom i da graniče, na levant

sa zemljištem čiji je vlasnik Filip Ivančić, na strani označenoj kao široko, zemljište je istog vlasnika, na oštro i ponenat su tereni čiji su vlasnici nasljednici pokojnog Antona Budinića dok je na tramuntanu vlasnik Josip Gladulić. Cijenu ovog zemljišta od 61 fiorina i 40 karantana procijenio je ovlaštenu perit Ivan Ivančić iz Punte Križa.

Ova vrijedna knjiga lošinjskog notara vrvi mnogobrojnim zanimljivim podacima (primjerice, neke su kuće u to doba bile prekrivene šibljem, trstikom ili slamom) koji mogu biti od neprocjenjive vrijednosti svakom tko će se ubuduće baviti istraživanjem povijesti naših otoka te ćemo ovu knjigu svakom tko se uputi u takav posao, rado ustupiti na korištenje.

Ljubo Galjanić

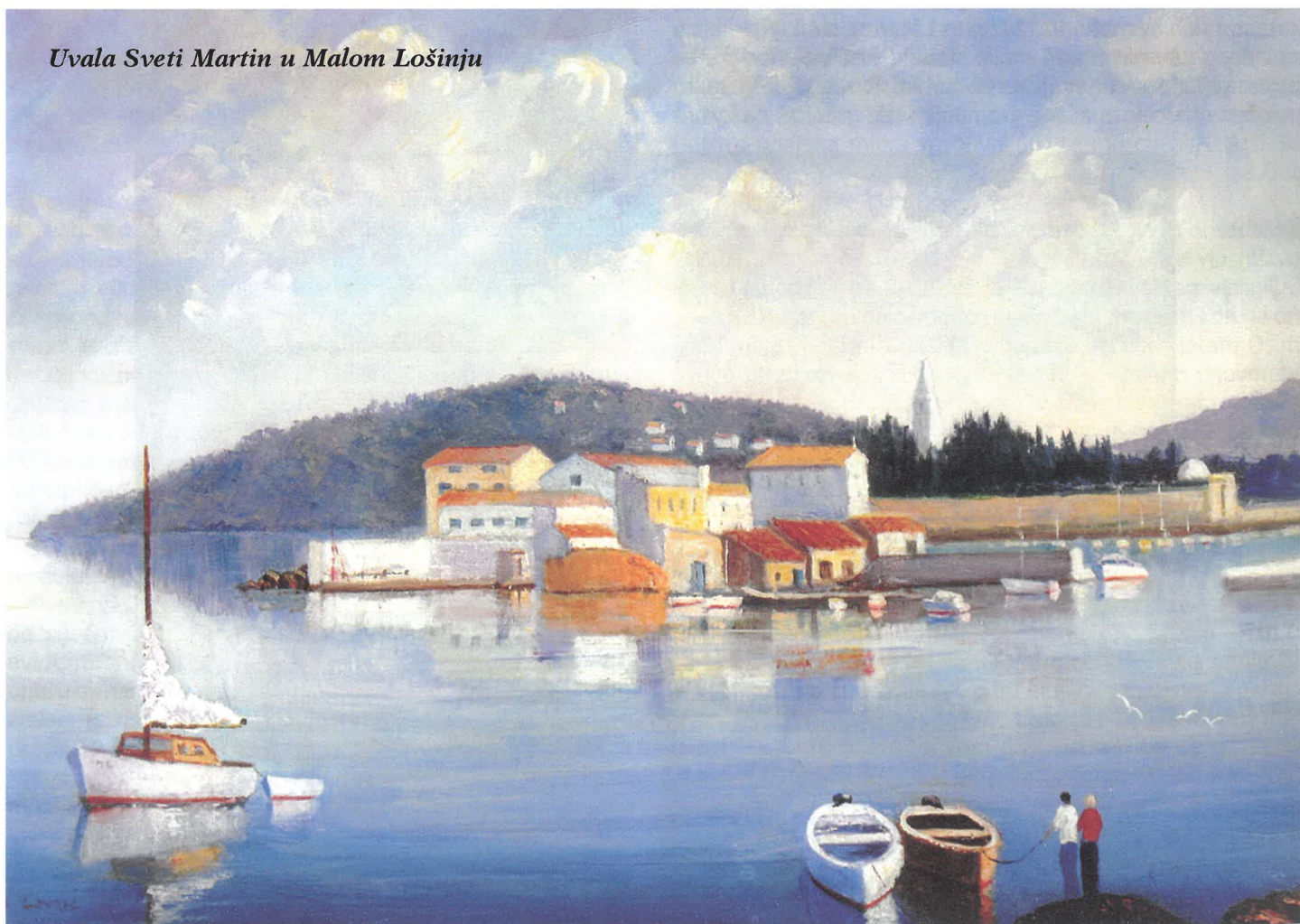
BLAŽ LOVRIĆ PRIZNATI SLIKAR U NOVOM ZELANDU

Blaž Lovrić – Bigi rođen 1939. godine u Puntiću, sin Blaža i Katarine rođene Kučić, koji su osim njega imali još šestoro djece, Veru, časnju sestru koja živi u Italiji, Ivana, koji živi u Malom Lošinju, Mariju (Roža), nastanjenu u Italiji i Agnezu, koja živi u Malom Lošinju, te Matea i Aldo koji su umrli. Blaž je u Puntiću započeo pohađati osnovnu školu, a istu završio u Malom Lošinju jer se obitelj 1950. godine preselila iz Punte Križa u Mali Lošinj. Po završetku osnovne škole pohađa i završava zanatsku školu u Malom Lošinju. Izučio je mehaničarski zanat i zaposlio se u brodogradilištu u Malom Lošinju. Godine 1959. odlazi u Italiju, a potom u Australiju gdje postaje uspješan kao precizni mehaničar radeći u specijaliziranim laboratorijima. Ženi se za Margaret, Australku irskog podrijetla, te u braku ima dvije kćerke. Živi u Aucklandu na Novom Zelandu. Dugo se godina amaterski bavio slikarstvom koje je usavršio školujući se u umjetničkoj školi. Zahvaljujući pomoći njegova brata Ivana imamo izuzetno zadovoljstvo da u »Puntarskom foju« možemo objaviti, nažalost, samo manji dio iz bogatog slikarskog opusa Blaža Lovrića, poznatog i priznatog umjetnika u Novom Zelandu.

Blaž Lovrić u svom atelieu

Uvala Sveti Martin u Malom Lošinju

Planine Južnog otoka Novog Zelanda

Motiv luke na Novom Zelandu

PUNTARSKI POVIJESNI FOTOPLOV

Kada smo danas, već davne 2005. godine, započeli s izdavanjem »Puntarskog foja«, jedna od temeljnih ideja vodilja bila nam je sačuvati od zaborava naše korijene, dijalekt, običaje i tradiciju. Da bi se to ostvarilo, osim želje, volje i ustrajnosti nas, koji baštinimo ovo što danas imamo, neophodno je da se sačuva živa riječ i da ju se zapiše. Već je davno, neki uman mislilac rekao da se, ono što nije zapisano, nije ni dogodilo.

Da se povijest jednog kraja i njegovih žitelja ne zaboravi i ne nestane, uz pisanu riječ gotovo je podjednako bitna i fotografija. Na njoj, na našim »stuarin letratin«, od zaborava su sačuvani ponajviše ljudi, naši preci, oni koji su stvarali povijest te svojim znanjem, vještinama, žuljem i znojem gradili i stvarali sve ovo što mi danas možemo vidjeti, koristiti te dalje oplemenjivati.

Povijesni puntarski fotoplov posvećen je baš njima, našim prethodnicima. Sjećanje na pretke, protekom vremena neumitno blijedi i nestaje. Fotografije koje u ovom našem redovitom prilogu objavljujemo iz broja u broj vraćaju spomen na njih. Većina naših predaka našla je smiraj na puntarskom groblju te na bezbrojnim grobljima diljem svijeta, kamo su ih životni put i sudbina odveli.

Do sada smo nastojali kod puntarskih obitelji pronaći stare fotografije i objavljivati ih nekim logičkim slijedom. U tri navrata objavljene su fotografije puntarskih djevojaka obučenih »na kas« u našim narodnim nošnjama i tako ju sačuvali za pokoljenja koja dolaze. Slijedile su fotografije naslovljene »None i bižinone zis decami«, »Žene i muži«, »Puntarske fameje«, »Puntarske divuojke«, »Puntarska deca« te u dva navrata fotografije puntarskih mladića tijekom služenja vojnog roka u austro-ugarskoj i talijanskoj vojsci.

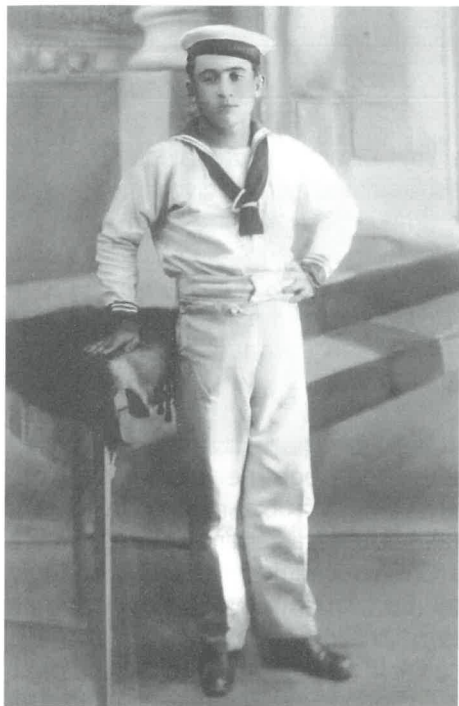
U ovom broju našu stalnu rubriku »Puntarski povijesni fotoplov« objavljujemo po jedanaesti put te ovom prigodom donosimo osam fotografija mladih Puntara u vrijeme njihovog služenja vojnog roka u talijanskoj i jugoslavenskoj vojsci. Do sada smo objavili više od osamdeset starih fotografija, a uvjereni smo da ih se sigurno još može pronaći u našim domovima. Stoga vas, dragi čitatelji, pozivamo da još jednom zavirite u stare škafete, baule, armarune, konobe i šufite i da u ostavštinama vaših obitelji pronađete još koju staru fotografiju. Kao i do sada uz vašu svesrdnu pomoć nastaviti ćemo ih objavljivati u ovoj rubrici te na taj način zadržati spomen na naše pretke bez kojih na ovom svijetu ne bi bilo ni nas.

Mate Kosić u vrijeme služenja vojnog roka u talijanskoj kopненоj vojsci

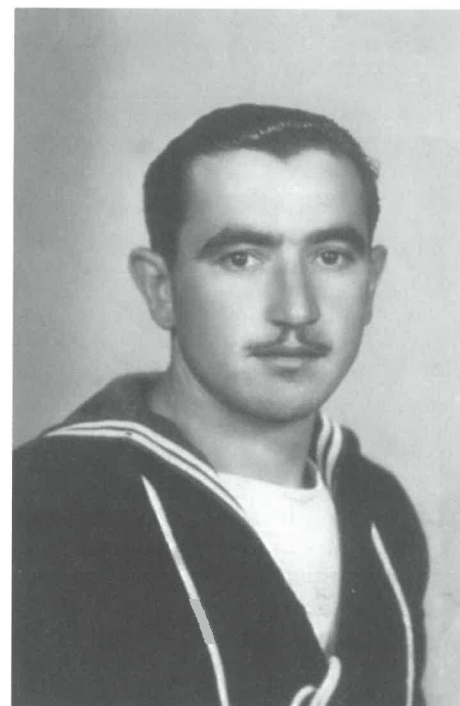
Mihovil Prendivoj (tal. kopnena vojska) i Vjeko Galjanić (tal. ratna mornarica) snimljeni u mjestu Olbia na Sardiniji

Nikola Milušić – Mikula Fruatrov u vrijeme služenja talijanske ratne mornarice, snimljen 1922. u luci La Spezia

Andreja Bernabić tijekom služenja vojnog roka u talijanskoj ratnoj mornarici

Mario Marušić u talijanskoj ratnoj mornarici 15.09.1941 u Napulju

Vjeko Galjanić u talijanskoj ratnoj mornarici 1941. u La Maddaleni – Sardinija

Romano Lazarić u jugoslavenskoj ratnoj mornarici 20.02.1950. u Puli

Bruno Kučić u jugoslavenskoj kopненоj vojsci 28.12.1955. u Bjelovaru

ČE JE ČE I KAKO SE ČE ZOVE ŽARNA

Žarna – ulje na platnu Maria Glavana

Da bi se do pred pedesetak godina u domaćinstvu mogao ispeći kruh, trebalo je najprije samljeti pšenicu, isto kao što je trebalo samljeti i kukuruz, da bi se moglo skuhati palentu. Moguće je da će se danas netko s pravom upitati zašto je u vlastitoj kući trebalo samljeti pšenicu ili kukuruz. Odgovor je vrlo jednostavan, trgovine u selu nije bilo, ako je i postojala, žitnog ili kukuruznog brašna nije bilo u prodaji. Ako ga je i bilo, prodavalo se u ograničenim količinama prema broju članova domaćinstva ili je za siromašne i štedljive obitelji bilo preskupo.

U ovakvim životnim okolnostima, koje su bile realnost sve do otprilike desetak godina po završetku II. svjetskog rata, svaka je kuća na Cresu i Lošinju, u selima poput Punte Križa, imala uređaj za mljevenje žitarica koji mi u našem narječju nazivamo žarna. Ta jednostavna i primitivna, a istovremeno čudnovato domišljata i efikasna kućna naprava, bila je smještena u prizemlju seoskih kuća u prostoriji odmah do kuhinje, odnosno u konobi u jednom od njenih kutova.

U današnje je vrijeme teško zamisliti da je domaćica, da bi mogla ispeći kruh ili skuhati palentu, najprije morala samljeti zrnja pšenice ili kukuruza. U ta, ne tako davna vremena, to je bilo nešto potpuno normalno i svakodnevno.

Nije bilo domaćinstva koja nisu imala žarna, pa su mlade obitelji, koje su tek započinjale zajednički život, morale sebi priskrbiti žarna gotovo prije nego bračni krevet.

Mlađi naraštaji gotovo da ni ne znaju što su žarna, kako rade ni kako izgledaju. Nisu ih nikada ni vidjeli pa je potpuno jasno da ni ne znaju kako se nazivaju pojedini dijelovi. Kada neki tradicijski predmet, kao primjerice žarna, dugo vremena više nije u uporabi, logično je da se i riječi koje opisuju njegovu funkciju ili dijelove sve manje koriste, pa su se tako zaboravile i zagubile mnoge riječi našeg dijalekta.

Zasigurno da mlade zbog toga ne treba osuđivati. Tehnološki napredak i suvremeni ubrzani tijek življenja u potpunosti su eliminirali potrebu za žarnima. Danas, prema našim saznanjima na Cresu i Lošinju postoje samo jedna žarna koja su u funkciji. Sačuvao ih je Ivo Rušin, neumoran kolekcionar i čuvar otočke baštine u Nerezinama. Od žarna, koja su stoljećima mljela u svakoj našoj obiteljskoj kući, ostali su samo poneki dijelovi neuništivih mlinskih kamena. Svi ostali, drevni dijelovi, davno su istrunuli. Kamena žrvnja neki su sačuvali, postavili u dvorišta kao ukras, ugradili u zidove, neki su ih čak bacili u more te služe kao korpomorto, a većina je zauvijek izgubljena.

Žarna su bila napravljena od, uvjetno rečeno, dva osnovna dijela. Donji dio u naravi predstavlja drveno postolje na čijem se gornjem dijelu nalaze dva kamena žrvnja. Donji, drveni dio, sastoji se od četiri gredice, dužine od 70 do 80 centimetara. To su »noge« na koje je prikovano postolje napravljeno od dasaka te nalikuje na stol čije su stranice duge do jednog metra. Sva četiri ruba tog stola - postolja, obrubljuju tanje daske visine do 30 centimetara. Ovako izgrađeno postolje naziva se »kasun«, a gore obrubljeni dio »kašeta«. Na jednoj rubnoj dasci probijen je otvor na kojem su s vanjske strane montirana malena drvena vrata - »vrtića«, koja se zatvaraju »na inkas« ili malim zasunom - »kračunićem«. Ova vrata služe da se kroz njih vadi samljeveno brašno. Na gornjoj dasci kasuna, u sredini, nalazi se okrugli otvor u kojem se nalazi vrlo jednostavan mehanizam sačinjen od tri drvena dijela koji vrlo praktično služi za podizanje odnosno spuštanje gornjeg kamenog žrvnja, čime se regulira finoća samljevenog brašna, koja može biti grublja - »grezo« ili sitna - »fineje«.

Ovaj, nazovimo ga mehanizam za spuštanje i podizanje mlinskog kamena, sastoji se od jedne poprečne daske, na koju dolazi drveni klin - »kunj«. Ovaj klin služi za podizanje osovine izrađene od drva - »peran«, a osovina nosi »papricu«, poluosovinu napravljenu od tvrdog drva koja podiže ili spušta gornji mlinski kamen.

Na postolje je položen donji mlinski kamen - »zduolnja žarna«, koji je nepomičan, a na njemu leži gornji, pomičan mlinski kamen - »zguornja žarna«. Mlinsko se kamenje izrađivalo od posebne vrste kamena koji je morao biti hrapav, zrnate strukture. Takva svojstva ima zrnati pješčenik ili fosilizirani vapnenac na kojem se još i danas mogu vidjeti fosili školjaka. Ovakav se kamen mogao pronaći na

Ostaci »kasuna« na Murtovniku

pojedinih lokacijama na otoku. Ovaj se kameni materijal mogao iskoristiti za izradu žarna, jer bi se inače, žarna izrađena od primjerice vapnenca, trenjem kamena i zrnja izglacala i ne bi dobro mljela.

Donji kamen je na svojoj gornjoj plohi potpuno ravan dok je kod gornjeg mlinskog kamena njegova donja ploha blago konkavna. Dakle, gornji i donji kamen ne prijanjaju u potpunosti jedan na drugi, već je prostor između njih nešto širi u sredini i sve uži prema obodu. Oba kamena u sredini

Gornji i donji mlinski kamen

imaju rupu - »škiju«. Kroz rupu donjeg kamena prolazi drvena osovina, a na donjem dijelu gornjeg kamena umetnuta je »paprica«. Rupa donjeg kamena široka je 5 do 6 centimetara dok rupa gornjeg nema po cijeloj dužini iste dimenzije, već je gornji dio promjera oko 10 do 12 centimetara, a prema dolje se sužava na oko 6 centimetara. Kameni žrvnjevi izrađivali su se u različitim dimenzijama, ali su im promjeri najčešće od 50 do 60 centimetara.

Na gornjem kamenu, odnosno na njegovom vanjskom rubu, montirana je željezna poluga dužine od oko 15 centimetara. Ova se poluga fiksirala u kamen tako da je jedan njen dio bio savijen pod kutom od 90 stupnjeva i umetnut u rupu uklesanu u kamen. Da bi se ova željezna poluga čvrsto spojila s kamenom, u rupu se lijevalo tekuće, rastopljeno olovo. Željezna poluga na svom drugom kraju ima izrađen utor promjera oko 3 centimetara. U tu metalnu rupu umetala se dugačka motka - »mal«, izrađena od drva smreke ili breke, a služila je za ručno pokretanje odnosno okretanje gornjeg mlinskog kamena. Gornji je dio ove motke bio fiksiran na plafonu prostorije tako da se na daskama između greda probijalo jednu rupu. Ta je rupa bila točno iznad rupe na mlinskom kamenu pa je tako motka bila lagano ukošena.

Željezna poluga pričvršćena olovom za gornji mlinski kamen

Sam postupak mljevenja odvijao se na način da se jednom rukom zahvatilo motku te ju se pokretalo i na taj način okretalo u krug. U rupu na sredini gornjeg mlinskog kamena drugom se rukom postupno ubacivalo zrnje kukuruza ili pšenice - »peščicu po peščicu«. Pšenica se čuvala u istoj prostoriji gdje su bila smještena žarna (obično konoba) u drvenim sanducima s poklopcem dok su klipovi kukuruza bili (vezani po dva) povješani na gredama da budu van dosega miševa, koji su rado i uporno zalazili u konobu. Vrtnjom gornjeg kamena zrnje je polako ulazilo iz rupe u uzak procjep između gornjeg pomičnog i donjeg nepomičnog kamena. Hrapave površine mlinskog kamena postupno su mljele i drobile zrnje. Ravnomjernom vrtnjom se zrnje sve više usitnjavalo te bi u konačnici, potpuno samljeveno pšenično ili kukuruzno brašno izlazilo na obodu mlinskog kamena i padalo na dasku.

Ovo je bio isključivo ženski posao a ponekad su mljela i djeca. Vrtjeti mlinski kamen nije bilo nimalo lako pa su djeca vrtjela s dvije ruke ili su se izmjenjivala, jedan je vrtio a drugi u rupu ubacivao kukuruz. Kukuruzno brašno - »palijentu« se mljelo onoliko koliko je trebalo za dnevnu

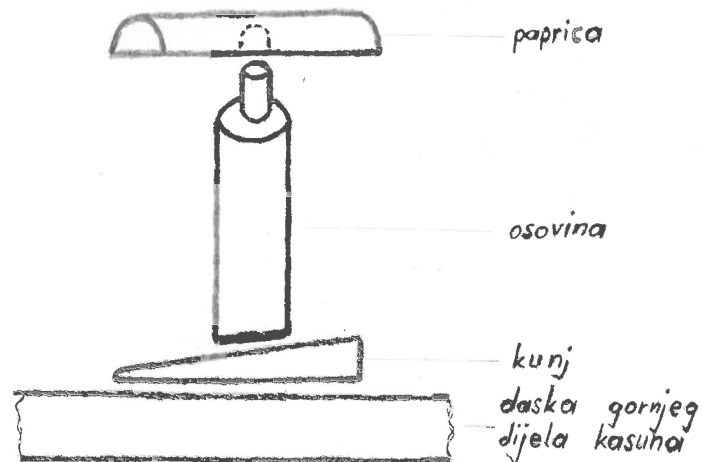
Paprica – dio mehanizma za reguliranje finoće mljevenja

Motka za okretanje gornjeg mlinskog kamena umetnuta u željeznu polugu

potrebu, odnosno za jedan obrok, u to vrijeme mnogobrojne obitelji. Pšenično brašno - »muka« mljela se u pravilu jednom u tjednu jer se tako i pekao kruh, obično ponedjeljkom. Samljeveno brašno prikupilo bi se na daske pored mjesta gdje su se u kašeti nalazila vratašca. Dio bi se prikupio malom drvenom lopaticom, a ostatak metlicom te bi se stavljao u zdjelu - »terinu« ili u neku sličnu prikladnu posudu.

Tek tada, nakon toliko rada i truda, naše su none mogle skuhati palijentu ili umijesiti tijesto za kruh. Naravno da je danas sve ovo teško razumljivo jer palijentu kupujemo u trgovini i to onu »instant« koja se kuha samo pet minuta, a kada kupujemo svakog jutra svježi kruh, ni ne razmišljamo kako i tko ga je ispekao. Možda je ovo i razlog zašto danas razmišljamo samo da li je kruh dobar i svjež i eventualno koliko košta, a ne cijenimo što nam »kruh naš svagdanji« znači. Pokušajmo na tren zastati i razmisliti koliko su naše none i majke morale uložiti truda da bi mogle na stol postaviti kruh ili »luončić palijente«. Njihov je trud bio neizmjeran, a opisani postupak dobivanja brašna bio je samo jedan od beskrajno brojnih poslova u kući i izvan nje,

Prikaz mehanizma za reguliranje

Gornji dio motke umetnut u strop konobe

koje su morale svakodnevno obaviti. Uza sve, nisu se žalile već su bile sretne da u kući imaju kukuruza ili još bolje pšenice kako bi mogle prehraniti svoju obitelj.

Danas se samo starije generacije nas otočana sjećaju načina kako se »mlelo žito i farmentun«. Pomalo i ta sjećanja blijede i nestaju. Pri pisanju ovog teksta kontaktirali smo više kazivatelja starije generacije i pritom imali određenih problema i nedoumica jer se za nazive raznih dijelova žarna mnogi nisu mogli prisjetiti. Zanimljivo je da se svi vrlo dobro sjećaju zvuka koji pri mljevenju proizvode žarna, zvuka koji je rezak, hrapav, promukao, a istovremeno blag i milozvučan. Osim ovog neponovljivog zvuka, koji je ostao zapisan u genima naših predaka, svi se još bolje sjećaju mirisa svježeg samljevenog kukuruza ili pšenice, koji je riječima nemoguće opisati.

Dio naziva pojedinih dijelova žarna ipak smo uspjeli prikupiti i sačuvati. Možda smo nešto i pogrešno napisali ili naveli pogrešan naziv, pa će nas netko na to dobronamjerno upozoriti i pomoći ispraviti eventualne pogrešne navode. Cilj nam je u ovom tekstu, koji smo nazvali »Če je če i kako se če zove«, što ga iz broja u broj »Puntarskog foja« objavljujemo, upravo to da svi zajedno sačuvamo od zaborava naše naslijeđe i jezik naših predaka.

Pojedine, dobro stojeće obitelji, u svojim su domovima imali dvojna žarna. Po jedna za pšenično i jedna za kukuruzno brašno pa ih nisu morali namještati kao one obitelji koje su imale samo jedna, te su za dobivanje palente, gore opisanim načinom podizali gornji kamen (za krupnije mljevenje) ili ga spuštali za dobivanje finijeg brašna od pšenice. Gotovo nije postojala obitelj koja nije imala svoja žarna, a ako se i dogodilo da ih nisu imali, onda su mljeli kod rodbine ili susjeda, dok svoja nisu nabavili ili popravili.

Od dugotrajne, višegodišnje uporabe i svakodnevne vrtnje mlinskih kamena ili zbog loše kvalitete kamena, znalo se dogoditi da se hrapave i sitno nazubljene površine izglučaju, pa žarna više nisu dobro mljela. Da bi dobili finu i sitnu prašinu - brašno, površina mora biti hrapava, sitno nazubljena te samo tako lomi i usitnjava zrno. Glatka površina ne može samljeti brašno ili ga pretvarati u pomalo ljepljivu masu. Kada bi se nešto takvo dogodilo, oba mlinska kamena trebalo je »kjepat«, odnosno pogodnim čekićem

Drvena lopatica za prikupljanje brašna

pažljivo i strpljivo iskucati cijelu tarnu površinu i ponovno ju učiniti hrapavom.

Naša su žarna već sigurno više od pedeset godina zaboravljena i izvan upotrebe. Do tada su ona bila nešto bez čega se život nije mogao zamisliti. U nekim vremenima vlasti su čak zabranjivale uporabu žarna, kao primjerice u vrijeme talijanske vlasti kada su službene osobe - »financi«, radi državnog monopola pečatili - »siđilali« mlinove te se brašno, poput morske soli ili duhana moralo kupovati isključivo u trgovinama. Tada se govorilo da su žarna »siđilana« ili »šjolana«. Naš domišljati i neuništivi otočki čovjek vjekovima se navikao na svakakve režime i mnoge sulude odredbe pa ih je vješto zaobilazio. Žarna su se i dalje okretala kao što se i sol potajice dobivala iz mora, a duhan sadio na skrovitim mjestima.

Uz žarna vezane su mnoge anegdote i priče. Tako se u nekim razdobljima talijanske i jugoslavenske vlasti brašno nije smjelo proizvoditi u domaćinstvu već kupovati u trgovinama, a u njima je ono često bilo racionalizirano. Količine su bile određene prema broju članova domaćinstva, tesarama i točkicama. S jedne strane ljudi nisu imali dovoljno gotovine da bi kupili potrebite količine brašna, a ako su i imali dovoljno novaca, mogli su kupiti samo onoliko koliko im je po tesarama i točkicama pripadalo. Logično je bilo da su se sami morali snalaziti, kršiti odredbe i zakon te sami, potajno mljeti u kući.

Danas je vrlo teško shvatiti da se bez žarna nije moglo živjeti, ali koliko su ona bila svakodnevna i neophodna, možda najzornije govore brojne uzrečice u kojima se spominju žarna. Kada je primjerice u selu netko bio previše pričljiv i pretjerivao govoreći o svemu i svačemu, reklo bi se da: »Meje kako žarna« ili »Ne fermuje kako ni žarna«, a ponekad i »Fermuj, aš ću ti žarna razbit«. Ako bi netko nešto pogrešno ili nepravilno napravio ili bi u radu bio neefikasan, reklo bi mu se: »Dela kako žarna šjolana«. Za usporenu osobu ili onu koja je bila lijena, podrugljivo se komentiralo: »Dela kako zduoljnja žarna«. Često su se rabile uzrečice: »Lahko je mlet ko je če« ili »Žarna dobro meju ko je če za melt«. Želeći podrobnije pojasniti da se neke loše navike ili ovisnosti vrlo teško suzbijaju reklo bi se: »Kada se pas nauči na žarna, ol žarna razbit ol fca ubit«. Uzrečicu:

Stara žarna u dvorištu kuće na Banatu

»Da mi ju je hitit na žarna«, koju bi mladići rekli ugledavši zgodniju djevojku, bolje je na ovom mjestu ne komentirati. Ponekad su žarna okretala i kukuruz mljela i djeca, pa bi im

ubrzio dosadilo, a i ruke bi im se brzo umorile pa bi, da čim prije dovrše posao, dio nesamljevenih kukuruznih zrna bacili kokoškama, koje su se uvijek rado motale oko žarna, pa je iz toga nastala uzrečica: »Kada se žarna obruću i kokošuan neš ustane«.

Danas žarna u našoj svakodnevici sigurno više nisu potrebna i nikada se više žene neće mukotrpno iscrpljivati meljući brašno za skuhat palentu ili ispeći kruh. Međutim žarna danas mogu biti vrlo zanimljiva, primjerice na jednom seoskom imanju kao etnografski izložak ili da bi gostu pružili nezaboravan doživljaj. Mogao bi vidjeti prastari način mljevenja kukuruza te da potom pojede palentu spremljenu od kukuruza koji je on sam samlao. Za nadati se je da će ovaj tekst, osim što smo njime pokušali od zaborava spasiti sjećanje na žarna, njihovu nekadašnju ulogu i značaj te izvorne nazive na našem dijalektu, nekom budućem poduzetnom duhu biti ideja i poticaj da žarna opet stavi u funkciju te ih turistima, ali i našim mlađim naraštajima, predstavi kao jedinstveni i atraktivan turistički proizvod.

Ljubo Galjanić

C I C E R I C A

LATHYRUS SATIVA

Tek iznikla cicerica

U dosad tiskanim »Puntarskim fojima« nastojali smo u svakom broju obraditi jednu našu autohtonu, zaboravljenu ili manje znanu biljku (buhač, mlečino, koromač, kuš, štarkavac), grm (vrijes, lajnstik), drvo (smreku, javoriku, planiku) ili vočku (mugruanj, murvu). Cilj ovih članaka uvijek je bio da opišemo kako su se pojedine od njih uzgajale, za što su se koristile te kako bi i danas sve od njih mogli korisno upotrijebiti. U prošlom 12. broju Foja opisali smo nepravедno zapostavljenu, a vrlo zdravu i hranjivu biljku - bob.

Čitajući naš fuoj jedan nam je čitatelj predložio da pokušamo opisati još jednu, gotovo nestalu grahoricu ili kako mi kažemo »sočivo«, a to je cicerica koja se do ne tako davno u Puntima Križa, kao i drugdje na Lošinj i Cresu, jako puno uzgajala i koristila. Ideju smo prihvatili i pokušali o cicerici prikupiti što više podataka, što se pokazalo kao nimalo lak zadatak.

Moja generacija, rođena pedesetih godina prošlog stoljeća, za cicericu je čula iz priča naših roditelja, samo su ju rijetki vidjeli, a još rjeđi jeli. Većina mlađih za cicericu nije ni čula. Oni stariji, rođeni između dva svjetska rata, za cicericu dobro znaju ali o njoj pomalo nerado govore pa smo od njih često mogli čuti izjave u stilu: »Cicerica, kako ti je ona prišla napamet? Danas bin ju z'gušton pojiel ma onda mi se je bila već i zgadila, ne spominji mi ju, bila nan je do rila, štufala nas je, vrah zijel i cicericu«.

Upornim istraživanjem i propitivanjem ipak smo uspjeli prikupiti dovoljno podataka o cicerici i, što nas je najviše razveselilo, kod barbe Ivana Lovrića pronaći čak i njeno sjeme. Posadili smo je i uspjeli fotografirati sve faze njenog rasta kako biste i vi naši dragi, vjerni čitatelji, mogli zorno vidjeti kako ova

Cicerica u cvatu

grahorica izgleda kad iznikne, raste, plodi, te kako izgleda njen svježi, zeleni i suhi plod. Skuhali smo je i blagovali te vam sada, bez straha da ćemo pogriješiti, možemo reći da je cicerica vrlo ukusna i ništa lošija od naših ostalih tradicionalnih sočiva kao što su bob, biži, lijeća, fažuol ili čič.

Cicerica se na hrvatskom jeziku naziva jari grah, spada u porodicu leguminoza, latinskog naziva *Lathyrus sativa*. Talijani je nazivaju *cicerchia*, portugalcima *chicharos*, britanci *grass pea*. Kod nas je u Dalmaciji poznata kao sikirica. Zanimljivo je da su podaci o cicerici vrlo oskudni i nedostatni čak i na internetskim portalima te u stručnoj literaturi.

U našem je kraju cicerica nestala vrlo brzo u poratnim godinama poslije II. svjetskog rata, a danas je gotovo nepoznata. Ne može ju se nigdje, pa ni u specijaliziranim trgovinama kupiti kao ni nabaviti njeno sjeme. U Hrvatskoj se još vrlo malo uzgaja u zaleđu Zadra i okolici Šibenika. Zvuči nevjerojatno da se samo ponekad, vrlo rijetko i neredovito, cicerica može naći na tržnicama narečenih gradova te u Splitu i to po basnoslovnim cijenama, do čak 100 kuna po kilogramu.

Cicerica, odnosno jari grah, najviše se danas uzgaja u Indiji, gdje se naziva *khesari* ili čudotvorni grah, zatim u Bangladešu, Pakistanu i Nepalju te u sušnim dijelovima zapadne Afrike kao u Etiopiji, gdje se naziva *guaya*. Kod nas je kao poljoprivredna kultura cicerica bila vrlo značajna i zastupljena sve do godina iza Drugog svjetskog rata da bi potom bila naglo sve više

*Mahune cicerice**Početak formiranja mahuna*

zanemarivana i napuštena. Cicerica se i u prošla vremena uzgajala u siromašnim dijelovima zemlje (kod nas otoci i priobalje Dalmacije kao i u južnoj Italiji te na Siciliji i Sardiniji) i u krajevima gdje su zemljišta neplodna ili škrtka kao i u područjima gdje prevladavaju sušna razdoblja. Smatra se da je cicerica mahunarka koja je daleko najotpornija na sušu i uspijeva gotovo na svakom tlu koje je siromašno hranjivima. Stoga ne čudi da je ona uzgajana na Lošinju i Cresu gdje je mogla opstati i dati sasvim solidan plod. Koliko je cicerica otporna na sušu zorno govori podatak da neki tvrde kako joj kiša čak i šteti.

Cicerica je jednogodišnja biljka, dobro razvijena korijena koja se može uzgajati i u siromašnom škrtom tlu koje smo prethodno kopanjem dobro obradili. Kod nas se sije nakon što prođu zimske hladnoće, ne prije kraja veljače, a najbolje u ožujku. Sjetva se obavlja u redove koji moraju biti razmaknuti najmanje 40-tak centimetara do najviše 60, kako bi posađena kultura imala dovoljno prostora za razvoj i da se može u travnju okopati i redove zagrnuti. U redove se sjemenke siju na udaljenosti od 3 do 5 centimetara. Cicerica voli blagu klimu i prosušno tlo te stoga ne uspijeva u kontinentalnim, sjevernim krajevima.

Trajanje vegetacije, od sijanja, nicanja do sazrijevanja plodova, ovisno o vremenskim uvjetima, iznosi od 120 do 150 dana. Dozrijeva sredinom ljeta, a općenito govoreći cicerica se

Mahune - mušnjice

ponaša i uzgaja slično grašku. Naši su preci ponekad cicericu sijali i na način da su je rukom rasipali po iskopanoj zemlji na kojoj je prije raslo nešto drugo, slično kao žitarice. Koristila se za ljudsku ishranu, u pravilu suha u dugim zimskim mjesecima, a kada je obilnije rodila i kao stočna hrana. Od kilograma posađene cicerice moglo se dobiti i do tridesetak kilograma ploda. Sasušeno zrnje cicerice nepravilnog je ili ovalnog oblika i izgleda vrlo neobično. Onome tko je nikada nije vidio i ne zna kako izgleda, slični usitnjenom raznobojnom šljunku. U biti zrnje cicerice je najbližije obliku sjekire zbog čega je ova grahorica u Dalmaciji dobila ime sikirica.

Ranije smo naveli da se cicericu na tržnicama u Dalmaciji ponekad može naći i da dostiže vrlo visoku cijenu. Razlog da je tomu tako vrlo je zanimljiv. Pred nekoliko godina u jednoj televizijskoj emisiji »Globalog sijela« emitiran je prilog u kojem je kao ekskluzivna zanimljivost objavljeno da je cicerica idealan lijek za dijabetes, odnosno da vrlo brzo i efikasno snižava razinu šećera u krvi.

Od emitiranja ovog priloga cicerica je postala vrlo tražena i posljedično znatno skuplja. Tvrdnju da snižava šećer potvrdila su i neka medicinska istraživanja te je utvrđeno da ona stvarno pomaže jer između ostalog ima svojstva inzulina. Međutim, ista su ispitivanja potvrdila i neka ranija saznanja koja su ukazivala da kontinuirano i prekomjerno konzumiranje cicerice može izazvati zdravstvene tegobe. Radi se o bolesti poznatoj kao latrizam, kada dolazi do stanovitih neuroloških poteškoća, poglavito kočenje mišića gornjih udova pa čak i paralize. Ove tegobe uzrokuje jedan toksični sastojak (b-aminopropionitril) koji se nalazi u sjemenu i utječe na leđnu moždinu. Treba naglasiti da do ove bolesti dolazi izuzetno rijetko, gotovo nikada i da se može pojaviti samo u slučaju kada bi se cicerica koristila stalno, svakog dana, više mjeseci i kada bi ona predstavljala jedinu i najbitniju namirnicu. Stoga se ovim saznanjima ne treba opterećivati te se cicericu, odnosno jari grah, inače izuzetno hranjiv, zdrav i koristan bez bojazni može konzumirati. Nitko od naših predaka za ovu bolest ili za probleme vezane uz nju nikada nije ni čuo iako se cicerica jako puno jela te uz palentu, bob, fažol ili suhe smokve predstavljala temelj prehrane, naročito u zimskom razdoblju. Naši su preci cicericu koristili najviše u maneštrama, odnosno na isti način kao što se pripremaju jela od boba, graška - »biži«, leće - »lijeće«, ili slanutka - »čiča«.

Zrna svježe cicerice

MANEŠTRA OD CICERICE

Za maneštu od cicerice potrebno je odabrati otprilike isti omjer slanutka, boba i cicerice, jednu kapulu, dva režnja češnjaka, dvije mrkve, grančica celera, tri grančice peršina, dva lista lovora, maslinovo ulje, papar, sol, tjesteninu te po želji suho svinjsko meso ili kobasicu.

Za pripremu se najprije preko noći u vodu stave odabrane grahorice da omekšaju. Kapulu se na sitno nareže isto kao češnjak i mrkvu te se proprži na ulju dok se kapula ne zastakli, a mrkva požuti. Skine se s vatre, doda celer, lovorov list, sol i vodu (tri puta više od količine grahorica) i vrati na vatru. Na početku se kuha na najjačoj vatri, zatim se istu smanji, a na koncu na sasvim laganoj vatri. Grahorice se dodaju po redu, najprije bob, zatim slanutak pa cicerica, sve u razmaku od deset minuta. Kada grahorice omekšaju, ubaci se tjestenina i suho meso ili kobasice. Pet minuta prije nego je kuhano, provjeri se slanost, popapri po želji i doda nasjeckani peršin.

PIRE OD CICERICE

Od namirnica nam je potrebno oko 300 grama cicerice, 2 krumpira, 2 režnja češnjaka, lovorov list, sol i maslinovo ulje.

Cicericu se preko noći stavi u vodu kako bi omekšala. U niži i širi lonac ulije se malo maslinovog ulja, doda češnjak, krumpir narezan na komadiće, cicericu, sol i vodu. Poklopimo lonac i ostavimo da kuha od 25 do 35 minuta. Kada je kuhano (krumpir se počne raspadati), doda se maslinovog ulja i miješa dok ne zagusti da dobijemo kompaktnu smjesu pirea.

Ovako spremljen pire vrlo dobro paše s blitvom i lešo kuhanom janjetinom.

NAPITAK OD CICERICE ZA SNIŽAVANJE ŠEĆERA U KRVI

Osušena zrna cicerice prepeku se u tavi na isti način kao što se prži sirova kava a zatim se samelje u mlincu. Ovako dobivenu sitnu, brašnastu smjesu prepržene cicerice stavi se u lončić za kuhanje kave i čeka da voda s ubačenom smjesom proključa. Ostavi se da se staloži i ohladi te se pije tri male šalice dnevno.

Ljubo Galjanić

Zrna osušene cicerice

NIČU NOVI MASLINICI

Sadnja maslina na Činkarici kod Damira Jurkovića

Maslina, simbol mira i blagostanja, naše sveto drvo, dugo je godina bila neopravdano zapuštena i zanemarena. Prolazile su godine, a ona, vječna i otporna, strpljivo je čekala da bi konačno dočekala svoju obnovu i novi život. Pred nešto malo više od desetak godina, gotovo stidljivo, polako, ali sigurno, počela se obnavljati, spašavati i nanovo otkrivati. Najprije su stare masline počeli obnavljati oni rijetki koji su sve ove protekle godine uporno održavali svoja naslijeđena stabla te brali ono malo plodova što je maslina, nedostatno održavana, ipak rodila.

Na sreću, došla su vremena kada je i kod nas sazrela spoznaja o važnosti masline i maslinovog ulja. Polako, uz sve početne probleme, počela su se čistiti stara zarasla stabla, a onda je konačno krenula i sadnja novih maslinika.

Uređujući naš »Puntarski fuoj«, osjetili smo začetke tog novog, pozitivnog maslinarskog zamaha, te smo, želeći maslinarima i maslinarstvu dati naš skroman prilog i poticaj, već u drugom broju, u prosincu 2005. godine objavili članak pod naslovom »Puntarski novi maslinici«. Da podsjetimo, tada smo opisali kako su u Puntki Križa niknuli novi nasadi maslina i napisali da su sa sadnjom prvi započeli, danas već

Priprema zemljišta za sadnju na Prahu kod Ivana Glavaša

nažalost pokojni Bepo i Menka Marušić. Njihovih preko stotinu novih stabala gorkule i leccina niknulo je na Funtuani na parceli od 1.100 m² koje danas uspješno rastu i daju obilan plod. Slijedeći je bio Serđo Kučić koji je u ono vrijeme učinio pravi pothvat raskrčivši potpuno devastiran, zarastao teren koji se nalazi sjeverno od puta koji vodi od sela prema uvali Ul. Na oko 5.000 m² zasadio je oko četiri stotine novih maslina. Uz ovu dvojicu puntarskih pionira novog vala u maslinarstvu tada smo zabilježili da je neumorni Božo Biondić pored svoje kuće zasadio prvih dvadeset maslina a potom na Funtuani još preko osamdeset gorkula, leccina, pendolina i ascolone. U to je vrijeme i Miko Badurina na dvije manje parcele u selu zasadio tridesetak novih maslina i obnovio stare. U istom broju »Puntarskog fuoja« tada smo objavili članak naslovljen »Guorkula - kraljica među maslinama«, želeći široj javnosti detaljnije opisati karakteristike i neupitnu prilagođenost na otočku klimu ove naše najzastupljenije sorte.

Već smo u to vrijeme uočili da se naše stare autohtone sorte maslina neopravdano zapostavljaju i da se njihove sadnice ne mogu kupiti, pa smo u trećem broju »Puntarskog

Budući maslinik Đura Šveca na Varošu

Maslinik Ivana Marušića na Veščini

*Uz stari maslinik Josipa Marušića na Funtuani
priprema se novi maslinik*

foja«, u studenom 2006. godine opisali našu zaboravljenu maslinu - starovjerku, želeći podsjetiti na nju i spasiti je od zaborava. Danas možemo s velikim zadovoljstvom reći da su prošle, 2012. godine, uz svesrdnu potporu Grada i udruge maslinara, u rasadniku u Istri, proizvedene prve sadnice starovjerke te da će ih se u sljedećim godinama moći nabaviti u dostatnim količinama. Da bi zaokružili priču o našim starim domaćim sortama maslina, u prošlom 12. broju »Puntarskog fuoja« opisali smo i treću autohtonu maslinu maštrinku - istrijanku, koja je izuzetno dobro prilagođena našem području i kada se uredno održava, redovito daje vrlo obilan plod i kvalitetno ulje.

Danas moramo zadovoljno konstatirati da se priča oko maslina nezaustavljivo kreće naprijed. Gotovo da je postalo pitanje prestiža imati vlastiti maslinik i blagovati u vlastitom ekstra djevičanskom maslinovom ulju. Na području Punte Križa revitalizirana su brojna stara stabla maslina te je zasađeno i pripremljeno za sadnju još mnogo zemljišta. Koristi od ovih aktivnosti su brojne, teško je sve nabrojiti, ali napomenimo samo da se na ovaj način očistilo dosta zapuštenog i zaraslog zemljišta i privelo svrsi. Stvorena je nova vrijednost za pojedinca i zajednicu, područje je zaštićeno od požara, očišćeni su stari zarasli putovi i otvoreni novi. Ovakvi su novi maslinarski trendovi za svaku pohvalu,

Maslinik Anta Dragoslovića na Kaldonti

Novi maslinik Ferdia Zorovića na Smriječu

dobili su pozitivan zamah i poticaj te ih više ništa ne može zaustaviti. Svega ovoga ne bi bilo bez čovjeka, njegovog znoja, znanja i upornosti. Uvjetno rečeno, stari i novi maslinari ulažu u ovaj posao veliki trud, svoje slobodno vrijeme, ali i velika financijska sredstva. Ulaže se u nasade koji samo dugoročno mogu biti gospodarski isplativi. Svi su svjesni da maslinarstvo, novi maslinici, iziskuju velika odricanja i ulaganja te da maslina u optimalan rod dolazi tek u dobi od petnaestak godina, ali je isto tako nepobitno da se uloženo s protokom vremena vrati i isplati. Kao primjer navest ćemo samo jednu činjenicu. Prošle, 2012. godine, kada je urod bio prosječan, a na nekim područjima otoka i lošiji od prosjeka, u uljari creske zadruge prerađeno je 560 tona maslina (rekordne godine, 2010. prerađeno je 1.217 tona). Od tih 560 tona maslina dobiveno je 84.200 litara maslinovog ulja pa je tako stvorena nevjerojatna novostvorena vrijednost od preko milijun eura.

Međutim, treba naglasiti da smo uz sve ove pozitivne i hvalevrijedne pomake još uvijek na početku puta, još smo uvijek daleko od razine koja je u maslinarstvu postignuta, primjerice u Istri ili u maslinarski razvijenim zemljama kao što su Italija i Španjolska. Naši maslinari na otoku nailaze na brojne poteškoće. Ponajprije su to veliki troškovi krčenja i pripreme zemljišta, a ponajviše troškovi podizanja gromača,

Maslinik Maria Maljića na Ćinkarici

betonskih zidova i žičanih ograda kako bi se nasadi zaštitili od divljači, a posebice od jelena lopatara i divljih svinja. Da bi se mladi nasadi maslina uspješno razvijali, potrebna je pažnja, kontinuirani rad, omogućiti navodnjavanje (suše su ljeti sve izraženije). Do parcele je nužno probiti put kojim bi se u masline moglo doći vozilom jer magaraca već dugo nema, a neće ih ubuduće ni biti. Treba se boriti protiv mnogih bolesti i nametnika koji napadaju list ili plod maslina. Nužno je dosljedno provoditi sve agrotehničke mjere (gnojidbe, obrada tla, zaštita, rezidba). Uza sve to naši maslinari ne sustaju, uporno rade, uče i idu dalje znajući da se maslina ne sadi za sebe nego za generacije koje dolaze. Gotovo svi mi, do sadnje naših novih maslinika, masline smo brali sa starih stabala koje nisu posadili ni naši pradjedovi nego tko zna tko prije njih. Trend daljnjeg rasta maslinarstva zasigurno će se i ubuduće nastaviti, ali unatoč tomu treba naglasiti da prostora i mogućnosti za daljnji rast ima napretek, poglavito stoga što su raspoloživa zemljišta za masline još vrlo velika i obzirom na činjenicu da se u Hrvatskoj troše neznatne količine od samo 1,6 litara maslinovog ulja po stanovniku. Španjolci ili Talijani troše oko osam, a Grci oko 12 puta više nego mi. U našoj se zemlji proizvodi oko 5.800 tona maslinovog ulja što čini samo 0,2 posto svjetske proizvodnje. S druge strane veseli podatak da se u proteklih petnaest godina proizvodnja maslinovog ulja u Hrvatskoj udvostručila i da naša ulja na međunarodnim natjecanjima dobivaju sve brojnija priznanja za kvalitetu. Kako u cijeloj našoj zemlji tako i kod nas, na lokalnoj razini, u budućnosti naš čeka veliki posao oko stvaranja povoljnih uvjeta za sadnju novih i revitalizaciju starih nasada te pomak u ekološkoj proizvodnji, povećanju prinosa po stablu, poboljšavanju uvjeta prerade u uljarama uz iskorištavanje otpada i nusproizvoda iz njih. Jedna od neminovnosti je i udruživanje svih maslinara u interesne udruge radi provođenja agrotehničkih mjera te adekvatnog plasmana ulja i prerađevina od maslina na tržište.

Samo se zajedno može još uspješnije ići dalje te treba potaknuti svakog tko se maslinarstvom može i želi baviti. S tim ciljem je i pisan ovaj tekst te želimo pohvaliti svakog tko je u proteklom vremenu zasadio bar jednu sadnicu masline ili revitalizirao staro stablo. Uz ispriku ako smo nekog iz neznanja ili greškom nenamjerno izostavili, navest ćemo sve one koji su se na području Punte Križa u proteklim godinama upustili u ovaj težak, ali sveti posao.

Na Smriječju je prije četiri godine nikao krasan novi maslinik u kojem je Ferdi Zorović posadio šezdeset maslina pored kojih je na primjeran način revitalizirao više starih maslina. Kruno Lekić je najprije na pastirskom stanu Parhavac zasadio novi manji maslinik, a potom je na predjelu Pruah, nešto prije ulaza u Puntu Križa iz smjera Osora, poštujući sve zakone struke, uzorno zasadio stotinjak maslina uvodeći i navodnjavanje kap na kap, a potom je za sadnju pripremio susjedni teren za još više od toliko stabala. Odmah do ovog maslinika Ivan Glavaš je raskrčio i zagrudio zemljište te iskopao jame za sadnju više od sto mladih stabala.

Na lokalitetu Stanjine, nešto južnije od sela, Mario Bernabić je obnovio veći broj starih stabala i zasadio nove koje su mu uzorno i marljivo održavane već počele davati

Maslinik u snijegu 2012. Ljuba Galjanića put Ula

dobre urode. Korado Balon na predjelu Dumjev u selu već nekoliko godina ubire plodove sa svog novog malog maslinika, a Damir Jurković je na predjelu Činkarice prije dvije godine započeo privoditi svrsi potpuno devastirano i makijom zaraslo zemljište veličine nešto više od jednog hektara. Kao i svi koji su se u ovakve velike poslove upustili, osim čišćenja makije i paljenja iste, trebalo je zemlju obraditi, sve uzorno zagradi, podignuti srušene gromače, opasati žičanom ogradom i urediti prilazni put. Ove je godine zasadio 160 stabala masline te još pedesetak sadnica ostalih voćaka. Također na Činkarici, na terenu koji s južne strane graniči s maslinikom D. Jurkovića, Mario Maljić i Željko Magazin su obnovili stari maslinik, a još južnije od njih pred nekoliko godina podignut je novi maslinik gospodina Afrića, koji se sada proširuje. Na predjelu Lusara su Željko Magazin i Mario Maljić obnovili više starih stabala te pored njih zasadili dvadeset novih sadnica. Osim ovog, Željko Magazin je u potpunosti pripremio teren za sadnju na predjelu Barnestrice na ulazu u Puntu Križa.

Na Varošu je Berto Toić zasadio prekrasan mali maslinik s dvadeset stabala maslina, a u neposrednoj blizini, na samom ulazu u selo Đuro Švec je raskrčio i u potpunosti pripremio teren na kojem planira zasaditi masline i ostale razne voćke. U selu, na parceli pored kuće, Ljubo Galjanić je obnovio petnaestak starih maslina i pred četiri godine posadio više od pedeset novih koje su redovito orezivane, kopane i gnojene već prošle godine dale rod od skoro stotinu kila maslina. Božo Biondić je nakon novog maslinika na Funtuani, o kojem smo ranije pisali, zasadio novih trideset maslina na predjelu Bardo, južno od sela pri čemu je uložio velik trud krčenjem makije, ograđivanjem i izradom pristupnog pita. Na Funtuani je Bepi Marušić, uz postojeći maslinik, naslijeđen od roditelja, očistio i pripremio teren za sadnju novih tristotinjak stabala. Na području Kalduonte, uz ribogojilište Anta Dragoslavića, raskrčen je veliki teren na kojem je uz velik broj voćaka posađeno oko tisuću stabala maslina, čime je na ovom, do tada potpuno zaraslom, zapuštenom i neiskorištenom zemljištu, stvoren najveći maslinik na našem području.

Na Garmožju, na starom imanju Kašteluanjevih, novi vlasnik, Robert Mancin, raskrčio je i priveo svrsi vrlo velik teren na kojem su danas polja lavande, smilja, buhača i

Maslinik na Prahu Kruna Lekića zasađen 2012. godine i teren pripremljen za buduću sadnju maslina

ružmarina te je zasađeno oko 350 mladih maslina i obnovljeno više od 100 starih. Na Veščini, uz put koji od groblja vodi na Mikložan, Đanino Marušić i Zdravko Oltran stvorili su prekrasan maslinik na mjestu koje je bilo zaraslo i neprohodno. Stotinjak novih maslina već su prošle godine dale svoj prvi plod. Na području Punte Križa još su u pripremi i u fazi krčenja zaraslog i zapuštenog terena velike površine na kojima će se u narednom razdoblju saditi nove masline kao i još neke naše karakteristične voćke poput

smokava, šipka i žižula, a uskoro će na Balama, nakon dugo vremena biti zasađen prvi novi vinograd.

Veseli ovakav trud i entuzijazam brojnih pojedinaca te svima treba dati podršku i svekoliku pomoć jer se samo ovako, radom i zalaganjem može uspjeti te sebi i široj zajednici doprinijeti oplemenjivanjem prirode i stvaranje nove vrijednosti, proizvedeći ekološki čisto i izuzetno zdravo maslinovo ulje.

Ljubo Galjanić

Š A L E

ČETIRE DOBA ŠLOVEKA

Na početku Buoh stvori tovara i reče mu: «Delat ćeš prez počinka od jutra do noći, naparčen ćeš karocat cijeli đuan i živet ćeš pedesijet godišć». Tovuar mu odgovori: »Živet pedesijet godišć takov život je previše, dajte mi samo dvajset godišć« - i Buoh ga usliši.

Po tuon Buoh stvori fca i reče mu: «Čuvat ćeš gospodaru kuću, jest ćeš ono će ti dadu a živet ćeš dvajset i pijet godišć». Pas mu odgovori: «Živet tako dvajset i pijet godišć je za mene previše, dajte mi deset, toliko mi je dosta» - i Buoh ga usliši.

Buoh stvori šimiju i reče joj: »Skakat ćeš po granah od stabla na stablo i skakutanjem ćeš divijertit svih okolo tebe i živjet ćeš dvajset godišć». Šimja mu odgovori: »To mi je previše, dajte mi samo deset godišć« - i Buoh ju usliši.

Na kraju Buoh stvori šloveka i reče mu: «Bit ćeš najpametnji na zemje, iskoristi to će si pametan pa ćeš zagospodarit zis judi i zis beštijami i živet ćeš dvajset godišć». Šlovek ni baš bil kuntenat i odgovori Bogu: «Gospodine, bit šlovek samo dvajset godišć je malo, dajte mi trejset godišć kih je tovuar odbil, petnajst godišć kih je pas tornual i deset godišć kih šimja ni utela» i Buoh ga je uslišil.

I od onda šlovek živi dvajset godišć kako šlovek, oženi se

i živi trejset godišć kako tovuar delajuć i mućeć se noseć po vas duan brijence na svojen ramenu. Po tuon, kada mu deca idu živet ća, petnaest godišć kako pas čuva kuću i pojie ono će mu dadu. Na kraju kada posve ostara vaf penšionu živi još deset godišć kako šimija skuačuć od kuće do kuće sina i hćere i dela buratina igrajuć se zis vnuci.

KAKO MI SE ZOVE ŽENA

Stuari Mužić je kapil da mu je ustalo još malo života i šal je u notaja udelat teštamijent.

Notajo ga pita: «Kako se zove vaša žena?»

Mužić ga je pogijedal i rekal: »Ma, hvala Bogu da znuan kako mi se žena zove«.

»Da ali molim Vas da mi kažete kako se vaša žena zove po imenu.

»A po imenu«, odgovori Mužić, »ma čekajte malo, ne more mi šubito prit, aš ju već više od četardijeset godišć zoven samo stuara«.

ROZI

Šla je žena kol lekara iskat pomoć za buolnoga muža. »Znuate doktore, moj muž je do malo vremena nazad bil juak i zdraf ma ga je najedanput pustila fuorca pa me je struah da ne ustuane po sve nemoćan, će mi konšiljujete?»

»Dobro«, će lekuar, »Vi se sada svalcite do gola i polešte se«. »A zuač?«, pita ga žena. »Aš ćemo pošnijet od rozi«, odgovori lekuar.

Ivan Lovrić

ZLATNI PIR LAURE I BRUNA JELENKOVIĆA

Laura r. Milušić i Bruno Jelenković 50 su godina u braku, a 44 godine žive u Americi.

Nakon pedeset godina zajedničkog života ispunjenog dobrim, ali i neizbježnim lošim danima, svoju su ljubavnu priču Laura i Bruno Jelenković s najbližom rodbinom i prijateljima podijelili prošle nedjelje u restoranu Fortuna u Murvici. Dvadeset pet uzvanika, među kojima je dvoje imalo ulogu kumova, proslavilo je zlatni pir Laure i Bruna, koji, iako već 44 godine žive u Americi, svake godine posjećuju Brunov rodni Zadar. Prisjećajući se svojih mladenačkih dana, »mladenci« su kazali da su se, iako je Laura iz Malog Lošinja, a Bruno iz Zadra, upoznali u Zadru, i to na Kalelargi davne 1960. godine zbog čega i pjesma »Kalelarga« Tomislava Ivčića ima posebno mjesto u njihovim srcima.

- Kada smo se vjenčali, bili smo jako mladi, imali smo 23 godine, ali bili smo i jako zaljubljeni. Roditelji nam nisu mogli puno pomoći, pa smo sve sami organizirali. Vjenčanje je, iako skromnije nego što je to danas, bilo jako veselo. Vjenčali smo se 30. listopada 1961. godine u Malom Lošinjju. Najprije smo razmijenili zavjete u crkvi, a onda smo kumovi, mi i 45 uzvanika nastavili slavlje uz večeru, prisjeća se Laura, dok Bruno dodaje kako je to slavlje trajalo sve do jutro, jer harmonika se nije stišavala.

Jedini svjedok te večeri na zlatnom piru bila je šogorica Marija, supruga njihovog pokojnog vjenčanog kuma, i nećak, koji je tog sretnog dana, 30. listopada 1961. godine

imao tek dvije godine. Upravo je njemu na zlatnom piru pripala uloga kuma, dok je drugi kum bio sin Brunova pokojnog vjenčanog kuma.

Iako nemaju djece, Laura i Bruno ističu da su im njihovi nećaci i pranećaci poput djece, a imaju ih jako mnogo i u Malom Lošinjju i u Zadru. Zato su pedeset godina svoje ljubavi morali obilježiti sa svom rodbinom, pa su nakon slavlja u Malom Lošinjju, prošle nedjelje nastavili i u Zadru. A da u ovih pedeset godina, za koje ih vežu i lijepe i ružne uspomene, nije bilo lako, naglašavaju i Laura i Bruno, ističući kako su za ove zajedničke i umirovljeničke dane zaslužni samo vjera i ljubav.

- Nakon vjenčanja najprije smo pet godina živjeli u Malom Lošinjju, a nakon što smo kratko boravili u Italiji otputovali smo u Ameriku, u New York, gdje živimo i danas. Imali smo djecu, ali smo ih izgubili i zato smo danas okruženi našim nećacima i pranećacima, govore Laura i Bruno, naglašavajući kako je svih ovih godina bilo »i brda i dolina«.

- Puno toga smo doživjeli zajedno, prošli smo pola svijeta. Danas možemo reći da su nas održali samo čvrsta vjera i ljubav, zaključili su ovi sretni mladenci.

Objavljeno u Zadarskom listu.

Anita Ćustić

Čestitkama Lauri i Brunu pridružuju se svi njeni Puntari uz želju da još dugo počive u zdravlju, sreći i zajedničkom životu.

PETER IVANUŠA

ZLATNI LAV S OTOKA

U dosadašnjim brojevima »Puntarskog foja« objavili smo pet nastavka knjige »Zlatni lav s otoka« koju je napisao Peter Ivanuša, dugogodišnji posjetitelj i veliki zaljubljenik u Puntu Križa. Knjiga je iz tiska izašla 2000. godine u Mariboru, uredili su je njegova kćerka i sin, Mateja Kaefer i Andrej Ivanuša, a izdavač je bio Pro-Andy iz Maribora.

Peter Ivanuša se rodio 24. svibnja 1934. godine u mjestu Kandiji pored Novog Mesta u Sloveniji. Nakon završetka osnovne i srednje škole, životni ga je put odveo u prosvjetarske vode. Postao je učitelj i odgojio brojne generacije koje su ga cijenile jer je bio izuzetno predan svom poslu. Još u vrijeme studija zavolio je kazalište, glumio kao član kazališne skupine te pisao tekstove i grokaze.

Kao član Ferijalnog saveza prvi put dolazi u Puntu Križa 1957. godine. Potom je bio upravnik ferjalaca na Bokiniću i upoznao sve Puntare te se s mnogima prijateljio, a najviše s pokojnim Mirom Zorovičem i njegovom obitelji na Dragi.

Zaljubio se u Puntu Križa, Bokinić i Poganu, a posebno u Dragu gdje je kupio i popravio malu kućicu koju još i danas koriste njegovi nasljednici.

Zbog teške bolesti umro je 1991. godine ne dočekavši svoju najveću želju, da mirovinu proživi na Dragi sa svojom suprugom Verom.

Njegova knjiga, čiji šesti i posljednji nastavak objavljujemo, pisana je za djecu i mladež, a radnja je smještena na području Punte Križa. U njoj se spominju mnogi Puntari. Knjigu je sa slovenskog prevela njegova kćerka Matejka.

Prerano preminulom autoru Petru Ivanuša u Puntu znanom Petar, na ovaj se način barem djelomično odužujemo za njegovu neizmjernu ljubav i vjernost Puntu Križa.

XI. SVETI PETAR ILI SVETO KAMENJE

Iznenada se svima jako žurilo da se spuste sa zidina. Lana ih je dolje nestrpljivo čekala i sada nije mogla shvatiti zašto tako žure. Brzo su se ukrcali u barku i otplovili prema Orudi da čim prije stignu do lugara i porazgovaraju s njim. Našli su ga u kući gdje se sklonio u hladovinu.

»Dobar dan«, započeo je učitelj razgovor »ovi moji su jako radoznali i voljeli bi da im vi nešto objasnite. Nadam se da vam nećemo previše smetati«.

»Ala, recite dica, ja vojnin kada su mljadi kurijuži. Samo pomalo aš ne moren svih najedanput habat«, odgovorio je lugar.

»Najprije bi htjeli znati da li tu negdje u blizini ima neko mjesto koje se zove Sveti Petar«, započeo je s pitanjima Čibe.

»Sveti Petar?«... »pari mi se da vero ne!«.

»A što je s onim ruševinama samostana na otoku, ima li tamo i neka crkva?«.

»Samostan je pripadao redovnicima, franjevcima koji su tako nazvani po Svetom Franji«, odgovorio je lugar.

»Hm, tu se već sve zaustavlja«, mrmljao je Đoni.

»Vi ste i vlasnik Lusara, što znači to ime?«, upitala je Majda.

»Lusare...«, kako su dobile ime, ma to bi na talijanskoj zajiku bilo neč savinut ili zakrivit, forši i neč drugo, ma ne znuan. Če ste vi već bili na Lusarah?«

»Da«, uzvratilo je Pero.

»Malo smo razgledali, bilo je zanimljivo, naročito ono staro zvono«, objasnila je lugaru Lena.

»Ja sen ga već više puta utijel ponest doma aš su mi ga deboto ukrali«, gotovo je ljutiti odgovorio lugar.

»Možda je te lopove zanimalo onaj zapis na zvonu koji je sigurno

jako star«, zaključio je Čibe.

»Vi ste baš tremijendi, i to ste videli.«

»Tko prizna pola mu se prašta, ali taj nam je zapis na zvonu potpuno nerazumljiv«, rekla je Majda.

»To van je zato aš ne kapite talijuanski zajik«, nasmijao se lugar.

»Mi stvarno ne znamo taj jezik, pa su nam Renatovi roditelji pomogli prevesti tekst na zvonu ali opet ništa ne razumijemo«.

Nastavili su s lugarom razgovarati o natpisu na zvonu. Utvrdili su da je Sveti Andrija zaštitnik ribara a Sveti Jakov zaštitnik mornara. Međutim, sveti križ, lanac i sveti Petar nikako im se nisu uklopili u priču. Oprostili su se od lugara i razočarani vratili u kamp.

Navečer su se opet okupili na sastanku koji je ovaj put sazvaio Pero.

»Slušajte, meni je nešto sinulo kada smo se vraćali s izleta«.

»Danas izgleda svima stalno nešto sijeva«, šalio se Đoni. »Jutros Čibe, sada Pero, postaje opasno, tko je slijedeći?«

»Nemoj žuriti«, dodala je Lena.

»Otkrio sj Ameriku«, komentirala je Majda.

Samo je Čibe mudro šutio i čekao da se nešto razjasni.

»Možda sam stvarno nešto otkrio«, nastavio je Pero, »pa uostalom, rekli ste mi da moram misliti i raditi«.

»Baš si ti stvarno napravio neki posao«, negodovao je Đoni. »Baš i nismo primijetili da si nešto mrdnuo. Kao i svi mi, bio si na izletu«.

»Zaboravio si na kartu«, bio je ljutit Pero.

»Karta, karta, pa prekopirati kartu zna svačka ovca.«

»Dosta svađe! Reci Pero«, prekinuo ih je Čibe

Pero je kartu rastvorio na pod, na sva četiri kraja stavio kamenje i rekao: »Hajde, ponovite još jednom što je pisalo na zvonu«.

Pogledali su se, a onda je Lena izrecitala: »Sjeverni križ ima na lancu ribara i mornara i vidi utočište preko Svetog Petra«.

»Dobro, sada ćemo taj tekst usporediti s kartom. Znači, utočište može biti samostan, a on je na Palacolu. Na susjednom otoku Lošinju postoji mjesto koje se zove Sveti Jakov. Sveti Andrija je zaštitnik ribara, na Lunsarama smo našli vrh tog imena. U stvari njegov kip koji je prije bio u Puntu i na Lunsarama - zar nije tako?«

»Dobro je Pero«, pohvalili su ga. »A dalje?«

Sada je na redu karta. Povuci ćemo crte koja će krajeve spojiti poput lanca, Sveti Jakov s Lunsara, a na Palacolu ćemo spojiti samostan s crkvom na Orudi i dalje sve do Funtane, do groblja. Gornja strana karte je sjever, zar ne?«, zaključio je Pero.

»Kako ti je to uspjelo?«, bila je radoznala Majda

»Pa da budem iskren, zasluge za ovo ima Lena«.

»A zato ste vi dva sve vrijeme na barci nešto šaptali«, uzviknuo je Đoni. »A ja sam već pomislio...«

»Stani Đoni«, prekinuo ga je Čibe. »Perice, da nisi ti sve ovo malo ubrzao. Lijepo si nam to objasnio, ali neke su stvari još uvijek ostale neraščišćene. Gdje je Sveti Petar i kako se on u ovo uklapa?«.

»Sve je jasno, umiješala se Lena, »ako se sjetimo priče starog Mira o gusaru Modruši i zlatnom lavu, moguće je da je na zvonu oznaka gdje je skriveno blago«.

»A sveti Petar?«, upitao je Čibe.

»Da to je ono, nigdje ga ne možemo smjestiti«, razočarano je rekao Pero.

»Možda je sveti Petar u tekstu na zvonu samo zato da bude teže riješiti zagonetku«, zaključio je Đoni.

»Šuti i slušaj, ovco jedna«, ljutito će Majda

»Postoji još jedan problem na tvojoj karti Pero«, dodao je Čibe.
»Kada se crte presjeku, one stvarno ne čine križ«

U tren oka sve je palo u vodu. Njihovi snovi su se raspali kao stara mreža. Prvi put otkako su stigli u tabor, razišli su se, svatko od njih krenuo je na svoju stranu. Na večeri je i učitelj uočio da nešto ne štima te ih upitao da li su se možda posvađali. Razočarano su učitelju rekli kako nisu uspjeli odgonetnuti značenje teksta na zvonu. Nakon večere tiho su se povukli u svoje šatore te im nije smetalo čak ni kako je Karlek svirao na svojoj raštimanoj gitari.

Prošla su još dva dana u kampu a da se ništa zanimljivo nije dogodilo. Trećeg se dana vrijeme pokvarilo pa im nije bilo za kupanje. Odlučili su poći starim putem do sela Punta Križa jer tamo još nisu bili. Oduševila ih je velika cisterna za vodu u središtu sela na koju su mještani dolazili po vodu kada bi ljeti njihove cisterne presušile.

»Usred samostana na Palacolu, sigurno je isto tako bio izvor slatke vode, fontana«, glasno je razmišljala Lena.

Stojeći na cisterni okrenuli su se prema jugu i u daljini ugledali obrise otočića Palacola. Pogledom su počeli pretraživati okolicu i otkrili da se vide Lusare i Mikložan, čak i Sveti Jakov na susjednom otoku Lošinju. Samo zaljev gdje im je bio tabor i Funtanu nisu vidjeli.

»Čibe«, prozborila je Lena, »ipak mislim da smo prebrzo odustali od svega.«

»Prestani Lena«, bio je ljut Đoni, »zar ne vidiš da ni Majdi nije više do njenog gusara.«

»Imaš pravu Lena, možda bi se morali kod još nekog raspitati«, razmišljao je Čibe.

»Dosadni smo već sami sebi, mi bismo htjeli glavom kroz zid, a nema ni zida«, ljutio se Đoni.

»Pa tako ti je to Đoni«, uzvratilo mu je Čibe, »čovjek mora biti uporan i radoznao pa onda barem nešto nauči.«

»Tako je Čibe«, oglasio se iza njih učitelj koji im se približio a da ga nisu čuli. »Još vas uvijek muči ista zagonetka?«

»A što bi drugo«, prozborio je Đani. »Još nam samo treba da Gusar poludi i da se objesi na neko zvono. Nadam se da će joj ta ideja pasti na pamet pa ćemo imati neke druge brige, a ne stalno razmišljati o zagonetki.«

»Ma daj, daj, ne pretjeruj, a što bi rekli na to da se i u moju glavu usadila ta zagonetka?«, upitao ih je učitelj.

»Zar i vama, ma to je nemoguće«, začudio se Đani.

»Da stvarno je to istina, sve ovo mi nije dalo mira pa sam se još jednom uputio kod lugara. Dugo smo razgovarali i pronašli smo tog vašeg Svetog Petra.«

Svi su iznenađeno poskočili i okružili učitelja postavljajući mu u isti glas mnoga pitanja. Učitelj ih nije nikako mogao utišati pa je prstima začepio uši. Tek su se potom utišali i posramljeno umirili.

Učitelj ih je tada strogo pogledao i krenuo prema taboru. Šutke su ga slijedili, a nakon nekog vremena se Čibe ojunacio i zamolio učitelja da mu oprostí takvo ponašanje. On je i dalje žurno hodao i šutio.

»Oprostite, ali stvarno nas muči velika radoznalost«, tiho je prozborila Lena.

»Bit ćemo tihi i mirno vas saslušati«, molio ga je Pero.

»Potpuno ste poludjeli«, bio je ljut učitelj, »svi govorite u jedan glas, ni samog sebe nisam čuo, ponašate se kao da ste u školi.«

Tako hodajući već su stigli do Funtane.

»Mislim da je najbolje da se malo ohladite i da se operete u ovoj vodi«, naredio im je učitelj.

Svi su se oprali i osvježili u hladnoj vodi, sjeli i zašutjeli. Učitelj je sjeo na rub i počeo obrazlagati.

Stvari nisu tako jednostavne. Kada smo prepisali natpis sa zvona, učinili smo to velikim slovima da bude čitkije. Neke riječi promijene

smisao ako ih na početku pišemo velikim slovima. Pietro znači ime, ali kada to napišemo malim slovima onda ta riječ znači grota ili kama.

»Da, to je već druga pjesma«, prozborio je Pero.

»Tako je, pogotovo kada se upitaš što ćeš sada s tim grotama i kamenjem, a još su ona sveta. S lugarom smo došli na ideju da su to možda spomenici na groblju.«

»Ako je to tako, onda je moj nacrt točan«, sjetio se Pero. »Crta ide točno preko groblja na Funtani.«

»Kako je glasio zapis na zvonu?«, upitao je učitelj.

»Sjeverni križ ima na lancu ribara i mornara i vidi utočište preko svetog kamena.«

»Tako je«, sigurnim je riječima odgovorio učitelj.

»Još nešto nije dobro«, upozorio je Čibe. »kada je Pero nacrtao te crte, one nisu tvorile pravi križ.«

»To ćemo sada brzo ustanoviti«, odmah je u akciju krenula Magda, »Priču znamo, imamo i objašnjenje, tražimo blago gusara Modruše. Uvjeren sam da je tu negdje blizu ovog mjesta gdje smo sada. Hajde potražimo.«

»Da, zašto ne«, uvjerljivo je odgovorio Pero siguran u točnost svog crteža.

Učitelju se također ova ideja učinila dobro iako mu se rješenje učinilo previše jednostavnim. Svi su krenuli prema unutrašnjosti. Nakon otprilike 150 metara hoda naišli su na ravnicu koja se nalazila u pravcu sela. Bila je potpuno prekrivena vrlo bodljikavom biljkom. Učitelj se samo najsmiješio a društvo je pognulo glave.

XII. STARO GROBLJE

»Priznaj, Pero, da nisi riješio zagonetku«, rekao je Đani.

»Nemoj biti bezobrazan«, oglasila se Lena. »Svatko može pogriješiti, a treba priznati da je sve ovo zagonetno.«

»A na kraju ispada da je sve ovo bez smisla«, zaključio je Pero.

»Hajde vratimo se natrag«, odlučio je učitelj. »Ponovimo sve još jednom, možda nađete pravo rješenje ili otkrijete grešku u crtežu.«

Nije im želio srušiti snove. Poslušali su ga i polako krenuli natrag prema kampu. Pošto još nije bilo vrijeme ručka, skrenuli su usput na Poganu do none da ju još nešto upitaju.

»Nona, znate li od kada je groblje na Funtani?«, upitao je staricu Čibe kada su došli do njene kuće.

»Ne bin ti znala jušto reć, siguro više od stuo let.«

»Danas smo bili u Puntí Križa, u selu i nigdje nismo vidjeli staro groblje«, rekao je Čibe.

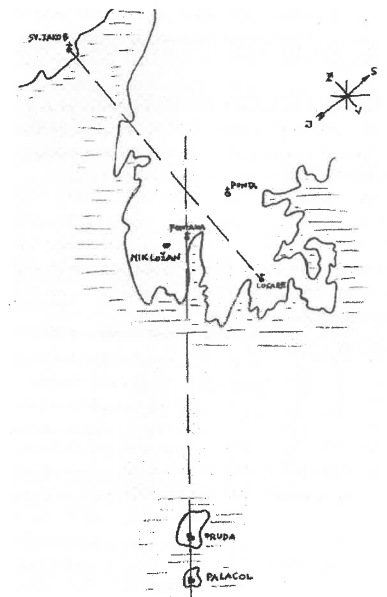
»Onde ga nikada nanke ni bilo, groblje je prije bilo ovde na Pogane«, rekla je nona.

»Na Pogani, kako, pa tu nema nikakvih tragova starog groblja«, bio je Čibe uporan.

»Bilo je onan, na onin teracami, kada je luane muoj sin počel zidat kuću, našal je nekoliko grobnih kamic.«

Sada je i Čibe ušutio. Započeo je razgovor o sasvim drugim temama i potom su se oprostili od starice i vratili u kampu. Sve je zanimalo što je Čibe želio doznati postavljajući ta pitanja starici, ali pošto je on šutio, nisu ni oni ništa pitali.

Nakon što smo ručali, Čibe je pozvao društvo i

učitelja na sastanak. Učitelj nije bio baš oduševljen jer je mislio da će ponovno morati slušati iste priče. Imao je pravog. Pero je donio njegovu kartu i dobio upute da pažljivo sluša, a Čibe je započeo razgovor.

»Prvo pitanje, gdje je živio gusar Modruša?«.

»Na Mikložanu«, brzo je odgovorio Đani.

»Polako, ne gnjavi! Dobro, živio je na Mikložanu, ali je drugo bitno pitanje - što se vidi s Mikložana prema sjeveru?«.

»Pa vidi se Punta Križa«, reče Majda.

»Pero crtaj! Mikložan - Punta Križa. Dolje na zvonu piše - lanac, Jakov i Andrija - ribar i more. Točno?«

»Tako je«, potvrdi Lena

»Onda sada povuci crtu od Svetog Jakova do Lusara«.

»Joj, pa sada sam napravio pravi križ«, zamucnuo je Pero.

»Bravo, bravo«, poskočio je Đani.

Sada se je priključio i učitelj te napomenuo: »Križ je sjeverno od Mikložana, a to znači sjeverni križ«.

»Bravo Čibe«, vrisnula je Majda.

Čibe se tada mirno sagnuo nad kartom i zapovjedio: »Sada povuci crtu do ruševina samostana na Orudi.«

Svi su nestrpljivo buljili u Perine ruke.

»Crta ide točno preko rta od Pogane, preko starog groblja i vidi utocište preko svetog kamenja«, završio je Čibe.

Svi su ušutjeli.

Zagonetka napisana na zvonu s crkvice na Lusarama konačno je bila riješena, ali su se pred njima pojavila nova pitanja. Da li sanjaju, da li je to istina ili šala. Da li su stvarno pronašli skriveno gusarsko blago. Da li je gusar Modriša stvarno u povijesti ovog otoka postojao. Da li je on stvarno Venecijancima ukrao zlatnog lava. Ali što ako ih je netko preduhitrio? Ni učitelj nije znao odgovore na sva ta pitanja ni što da im odgovori.

»Učitelju, učitelju, što Vi mislite?«, upitao je Čibe.

»Pa ja mislim da si ti riješio ovu zagonetku«.

»Što vi mislite, da li da idemo do kraja«, ponovno je uzbuđeno pitao Čibe.

»Zašto ne, ali bojim se da je već netko prije vas bio na tom mjestu, od 1720. godine do danas, prošlo je 250 godina«, uzvratilo je učitelj.

»Da, možda ste u pravu«.

»Ali, ljudi moji, mi to moramo izvidjeti, idemo tamo«, rekla je Magda.

»Kamo?«, upita učitelj.

»Kako kamo, glupo pitanje, pa sve je jasno«, uglas su svi viknuli.

»Polako djeco, zar ne bi bilo bolje da sve ovo lijepo prespavate, pa da onda odmorne glave još jednom razmislite...?«

»Ali mi ionako već kasnimo, moramo sada ići do kraja. Moramo potvrditi da li točno razmišljamo«.

»Dobro ako ste tako odlučni onda idite, ali nemojte kasniti na večeru«, zahtijevao je učitelj.

»Zar vi nećete poći s nama?«, upitao je Čibe.

»Ne, imam drugog posla, ne mogu s vama biti cijeli dan«.

Više nisu mogli izdržati. U trenu su svi bili na nogama i krenuli žurno prema Funtani. Učitelj je ubrzo za njima vidio samo pete i prašinu. Razmišljao je kako je to možda sve uzaludno i da će unatoč tomu nešto i naučiti dok su oni trčeci odmicali prema Funtani.

»Pa mi jurimo kao budale«, prva se oglasila Lena.

»Nisam ni pomislio da je to daleko«, javio se Pero sav znojan.

»Kada ti se žuri, put ti se čini još dalje«, komentirao je Đani.

»Da li si brojio zavoje Đani?«, pitala je Majda. »Koliko ih još ima.«

»Nisam brojio, sve mi se čini da je iza zavoja Funtana, a onda se opet pojavi novi«, odgovorio je Đani.

Trčeci su stigli do Funtane, a onda produžili još mali dio puta prema selu.

»Stanite, kamo to trčimo«, viknuo je Čibe. »Pero, dodaj mi malo plan.«

Tek su tada shvatili da su otišli predaleko.

»Pokušajmo barem otprilike odrediti pravac«, predložila je Majda.

Pero je skakutao uokolo kako bi otkrio pravac. Crta koja je vodila od samostana na Palacolu do raskršća na Funtani dalje je išla jarkom kojim je voda odlazila od sela do Funtane. Taj se jarak produžavao dalje i gubio na rubu polja na kojem su već bili prijepodne.

»Ako si točno nacrtao, moramo odmjeriti oko 300 metara od zaljeva«, mudro je zaključio Čibe.

»Kako ćemo mjeriti kada nemamo metar«, upitao je Đani.

»Jednostavno, koracima, svaki korak otprilike 75 cm, podijeli 300 sa 75 i dobit ćeš broj koraka«, poučila ga je Lena. »Valjda znaš brojiti korake«.

»Ali to nije posve točno«, negodovao je Đani.

»A nije ni netočno«, dodala je Majda.

»Četiri stotine koraka«, izračunao je Pero, »i to bez ostatka«.

»Eto vidiš, i brojke su lijepo okrugle«, rekla mu je Majda.

»Dosta, Đani ti idi dolje na početak zaljeva i broji korake, ali pazi da ne činiš prevelike.«

Đoni se pokušavao izvući da ne broji korake, ali ih je došavši do prijatelja već nabrojio 100. Sada su dalje svi krenuli za njim. Nakon još oko 200 koraka naišli su na gusto grmlje. Teško su se probijali i došli do šume. Nisu bili sigurni da li su na pravom mjestu. Bili su na mjestu s velikom gromačom i kamenim zidom.

»Recimo da stojimo na blagu«, prva se javila Majda.

»Da te blago ne škaklja po nogama«, šalio se Đani.

»Budite ozbiljni«, rekao je Pero.

»Traženo mjesto sigurno nije iza prvog grma lijevo«, razmišljao je glasno Čibe. »Bilo bi najbolje da pogledamo sve uokolo i da vidimo ima li tu nešto što se razlikuje od okoline, neki kamen drugačijeg oblika, staro drvo, neka jama ili nešto slično, ali ne predaleko jer to nema smisla.«

Istraživanje je počelo. Lutali su okolo i već su skoro odustali kada je Lena odjednom počela dozivati. Dotrčali su do nje i u jednom kutu ugledali dva zida izrađena od obrađenog, glatkog kamenja dok je ostalo kamenje bilo razbacano uokolo.

»Ovo sam našla ispod kamena«, jedva je prozborila Lena.

»Kako ti je to uspjelo?«, začudio se Đoni.

»Pa nekako mi se ovaj kamen učinio neobičnim«.

»Bravo Lena«, pohvalio ju je Čibe. »Dečki, akcija, da vidimo šta je ispod, kopajte!«.

Žurno su se bacili na posao, grabili su kamenje i otkopavali ga. Ubrzo se pred njima ukazala rupa koja je bila okružena sitnim kamenčićima i zemljom. Kada su uspjeli i to iskopati naišli su na kamenu ploču.

»Evo ga!, Tu jeee!«, derao se Đoni kao da je poludio.

»Blago«, upitala je Majda.

»Ma ne, poklopac«.

Pažljivo su krenuli pomicati kamenu ploču, kad su ju uspjeli pomaknuti ispod se ukazala velika rupa, ali... PRAZNA!!!

XIII. ŠTO JE ZLATNI LAV

Kraj snova! Kraj tajanstvenosti! Kraj uzbuđenja!

Nema blaga, samo prazno skrovište. Sjeli su na okolne gromače i buljili u praznu rupu te bi se samo tu i tamo tužno pogledali. Nekima su i suze došle na oči. Toliko su se trudili, toliko očekivali, a na kraju ih je netko preduhitrio. Kada? Ovog ljeta? Lani? Prije rata? Nekada? Možda je Modriša došao po zakopano blago i negdje ga drugdje zakopao, tko bi to znao?

»Vidite sada da je gusar Modriša ipak postojao!«, bila je uporna Majda, kao da se bojala da bi netko to mogao osporavati. »I blago je bilo zakopano, i zapis na zvonu je istinit!«, i dalje je obrazlagala Majda.

»Sve što smo učinili bilo je uzalud«, žalosno je rekao Đoni.

Lana je ponosno dodala: »Ali smo ipak riješili zagonetku i pronašli skrovište.«

»Vratimo sve kako je prije bilo, možda će jednog dana opet naići netko tko će tražiti gusara Modrišu i njegovo blago«, predložio je Čibe.

»... i zeznuti se kao mi«, zaključio je Đoni.

»Ne zbog toga, nego napravimo isto tako kako je to netko učinio davno prije.«

Tako su i učinili, vratili na mjesto kamenu ploču, kamenčice, zemlju i teška srca razočarani se uputili natrag u kamp.

»Da se javimo na povratku barba Miru?«, predložio je Čibe.

»Zar bi ti njemu pričao o našoj sramoti«, upitao je Đoni

»Bilo bi fer da mu sve ispričamo. Na kraju, on nam je i pomogao da otkrijemo zagonetku sa zvona.«

Osim toga htjeli su barba Miru reći koliko su razočarani. Našli su ga kako krpa mreže.

»Misljen da vas više nijeću vit«, rekao im je Miro kada ih je ugledao.

»Pa znate, imali smo nekog posla«, pojasnio je Pero.

»Tražili smo zlatnog lava gusara Modriše«, dodao je Čibe.

»Če ste ga našli?«

»Pa jesmo i nismo.«

Miro je saslušao cijelu njihovu priču i na kraju se zamislio.

»Forši van ja moren još neč povijeć o ton zlatnon lavu«, dodao je barba.

»Vi«, začuđeno su ga pogledali. »Da ga niste i vi tražili?«

»Ne, nikada, ma ću van povijeć jenu štuoriju ku sen čul od muoga oca. Kada je on još bil dete, jedan duan su ga poslali neka ide vit ovce. To je bilo blizu Funtuane uz put po kuon se grije na Muali Mikložuan. Onde je kuntrual jenoga šloveka ki ga je pitual za put na Murtovník. Otac mu je pokazual put, a pokle je na mestu kede su oni pili vodu našal jedan zlatni šold. Judi su misleli da ga je siguro zgubil uon šlovek aš ga pokle nikada niki ni videl ni na Murtovníku ni vaf Punte«.«

»Možda je taj stranac tražio blago gusara Modriše, našao ga i namjerno baćio novčić da ljudi znaju kako blaga više nema«, razmišljao je Čibe.

»Sve je moguće«, promrmljao je Pero, »ali je istina da smo mi pronašli skrovište.«

Barba Miro je ustao i ostavio ih da razmišljaju o njegovoj priči te ušao u kuću. Ubrzo se vratio skrivajući nešto u ruci.

»Ima još neč, uon zlatni šold je ustual u nas vaf kuće aš ni vrijedil niš i ni se zis njín niš moglo kupit. Ala pogijedajte ga dobro.«

Otvorio je šaku i pred njima se ukazao venecijanski novčić na kojem je bio lav s krilima. Svi su ostali bez zraka.

»Zlatni lav«, gotovo je zajecao Đoni.

»Da«, potvrdio je barba Miro.

»Sada nije bitno tko je odnio blago, na kraju smo doznali kako je zlatnik izgledao, nismo ga uzalud tražili.«

Postalo im je jasno da nikada nije postojao neki poseban zlatni lav, već da je to bio lav na novčiću koji su sad gledali. To znači da je gusar Modriša bio lupež koji je krao novac a Venecijanci su ga kao gusara proganjali, a možda i zbog nečeg drugog.

»O zlatnom lavu sada ćemo samo sanjati«, uzdahnula je Majda.

»Taj je Modriša bio stvarno bezobrazan kada je našem gusaru Majdi ostavio samo praznu rupu«, zadirkivao je Đoni.

»Nije istina, dokazano je da je priča istinita, tebi samo ide na živce da sam ja to prva već na Mikložanu shvatila.«

»Majda ima pravo«, potvrdila je Lena.

»Pomogao nam je da skratimo vrijeme na odmoru«, dodao je Pero.

»Dobro vidim da ste svi protiv mene«, žalosno je rekao Đoni.

»Ovakvo je najbolje«, zaključio je Čibe. »Operacija zlatni lav je zaključena i vrijeme je da se vratimo u tabor.«

Barba Miru su zahvalili na priči o zlatnom novcu te su se vratili u kamp gdje su učitelju odmah ispričali što su sve doživjeli. Kada su

krenuli na večeru učitelj je ponosno gledao za njima jer su bili uporni i tvrdoglavi do kraja i nisu odustali. Riješili su zagonetku sa zvona i sigurno su uz to puno naučili. Nakon večere legli su u šator gledajući u nebo, na kojem su se zvijezde, jedna za drugom palile.

»Grinta, grintava«, odjednom je prozborio Đoni.

Iz šatora se čula Karleкова gitara. Zvukovi su bili grozni, on još uvijek nije naučio svirati.

»Ostavi ga na miru«, zamolila je Majda kada je vidjela da je Đoni krenuo prema Karlekovu šatoru.

Nije pomoglo, Đoni je već došao do Karleka, svi su očekivali što će se desiti, očekivali su da će Đoni razbiti gitaru, a Karlek plakati. Ali nije se dogodilo ništa od toga. Bilo je tiho, a onda se čulo Đonija.

»Izvini Karlek, stvarno mi ide na živce kada te čujem kako sviraš. Zašto me nikada nisi pitao da te naučim svirati, rado bih te naučio.«

»Đoni će ga naučiti svirati?«, nasmijala se Majda.

»Dođi i ti gusarko gusarska, i tebe ću naučiti kako se svira gitaru«, odgovorio je Đoni.

Nakon toga začuli su se zvukovi kao da netko vuče mačku za rep, a potom je opet sve utihnulo.

»Bajna muzika«, šalila se Majda.

Odjednom se začula prava pjesma. Majda nije mogla vjerovati vlastitim ušima. Svi su osluškivali otvorenih ustiju i krenuli prema šatoru, i stvarno! Đoni je svirao! Tiho su sjeli pored njega i slušali.

Kad je prestao svirati, Pero upita: »Od kada sviraš?«

»Pa već nekoliko mjeseci«, skromno je odgovorio Đoni. »Samo to nisam htio učiniti ovako javno dok ne naučim dobro, ali uz ovu grintu od Karleka nisam više izdržao.«

»Odlično sviraš«, začuđeno je prozborio Karlek. »Naučit ćeš i mene? Baš bi htio da i mene naučiš, stvarno bih to želio!«

»Dogovorit ćemo se, ali ne večeras, a gitaru ćeš mi posuditi.«

Karlek je bio presretan i odmah pristao. Uz glazbu i pjesmu u tren su zaboravili na gusara Modrišu i zlatnog lava.

Peter Ivanuša i Miro Zorović
na Veloj Dragi

XIV. POVRATAK KUĆI

Dani do kraja smjene brzo su prošli. Ništa se novo uzbudljivo više nije desilo. Ujutro je stara barka barba Mira opet bila krcata mladeži. On je stajao na krmi, a njegov sin Renato razgovarao s upravnikom. Naša je grupa odlazila kući, a već je pristizala nova. Upravnik je ostao na rivi i nije strepio za omladinu jer je u Renata imao veliko povjerenje. Barba Miro im je mahnuo rukom. Bio je to znak za polazak. Trebali su na vrijeme iz Punte Križa doći u Osor jer su odande imali redovitu brodsku vezu za Rijeku. Renato je skinuo konop sa bitve, skočio na brod a motor je pojačao svoj zvuk. Brod se polako odvajao od mula.

»Hip!...Hip!...hura«!, čulo se s broda. Svi koji su radili u kampu okupili su se na rivi da ih isprate.

Naše je društvo zauzelo svoj stari položaj na krmi. Pridružio im se i Renato. Pred njihovim su se očima iznjenjivali prizori proteklih dana: tabor, Podstene sa svojim špiljama, Mikložan, groblje na Funtani, a usred svega toga kuća barba Mira kao usamljeni čuvar iznad svega toga u zaljevu.

»Šteta da već odlazimo«, uzdahnula je Lena.

»Če van je teško?«, upitao je Renato.

»Ferije su uvijek prekratke«.

Pero i Čibe su samo klimnuli glavom.

Kada su skrenuli iza rta, zaljev u kojem je bio tabor više nisu vidjeli. Pojavio se svjetionik Suha Punta. Na uzvisini se vidio Mikložan, a daleko iza njih vidjeli su se obrisi otočića Orude i Palacola. Kada su skrenuli iza Suhe Punte, s desne su stane ugledali Puntu Križa, a Mikložan ih je još pratio.

»Ovaj je Modriša stvarno odabrao pravo mjesto«, zaključila je Majda. »Sa svih je strana imao izvrstan pogled, nitko ga nije mogao iznenaditi.«

Bez riječi su i dalje pratili obalu, a onda se odjednom ukazao duboki i koso savinut zaljev.

»Ovo je Martinšćica«, objasnio je Renato, »pari mi se da ste uteli i ovamo prit«.

»Jesmo, jesmo, ali nismo stigli«, žalosno je rekao Čibe. »Posljednje smo se dane samo pržili na suncu, kupali i ljenčarili.«

Praznici su im uistinu prebrzo prošli i sada su znali da se opet moraju vratiti jer nisu sve razgledali, a ova ih je Martinšćica jako zanimala.

»Da li se ono vide ostaci zgrada?«, radoznalo je bio Čibe.

»Da, samo je sve zaraslo u raslinje pa se ne vidi dobro«.

»To moramo svakako pogledati«, dodala je Majda.

»Pa da, najbolje da odmah s broda skočiš u more i otplivaš tamo, nije daleko. Sve lijepo razgledaj i onda dođi za nama«, šalio se Đoni. Ovaj put Majda nije reagirala.

»Ne može se sve odjednom«, sjetno je odgovorio Čibe.

»Ben dobro, onda ćete prit opeda drugo leto«, predložio je Renato.

»Ja bih se najradije već sad vratila«, prozborila je Lena.

»Čini mi se da me ovaj kraj začarao«, rekao je Pero. »Ja ću se ovamo još sto puta vratiti«.

»Ja isto«, ozbiljno je rekao Čibe.

Pred njima su polako nestajali obrisi ovih krajeva, nestajali su u daljini Punta Križa, Mikložan. Barba Mirov brod uplovio je u Osorski kanal. Pristali su u Osoru i iskricali se. Bilo im je jako teško. Oproštaj se približio.

»Barba Miro, doviđenja, pa da, moramo kući, hvala Vam na svemu, vratit ćemo se, vi dobro znate da mi više bez ovih krajeva ne možemo, doviđenja«.

Obitelj Ivanuša na Velj Dragi ispred svoje kućice, šezdesetih godina prošlog stoljeća

S torbama u rukama uputili su se na brod vezan za rivu koji ih je odveo na kopno, u Rijeku. Pisak brodske sirene i mahanje za pozdrav.

Barba Miro i Renato stajali su na rivi i mahali im. Sada će počekati nekoliko sati dok drugi brod iz Rijeke doplovi s novom smjenom omladine. Opet će biti puno radosti i veselja, ali da li će ponovo biti ovako radoznale djece koja će željeti istraživati i tražiti zlatnog lava s otoka?

KRAJ

Sada na kraju želim samo reći da sam sretna što sam uspjela u svim ovim dosadašnjim nastavcima »Puntarskog foja« prevesti cijelu tatinu priču. Svatko tko je čita i svatko tko je barem jedanput bio u Puntu Križa shvatit će zašto sam željela da se knjiga prevede i objavi. Meni je ova godina, pedeseta godina provedena na odmoru na Bokiniću, Pogani, Dragi i Puntu....

Dođite i Vi i sami se uvjerite!

Pozdrav svima Matejka

OSVRT UREDNIŠTVA

Nakon što smo objavili šesti, posljednji nastavak knjige »Zlatni lav s otoka« Petera Ivanuša, osjećamo potrebu da se najsrdačnije zahvalimo autorovoj kćerci Matejki na ideji da se u »Puntarskom foju« objavi knjiga njenog oca i da joj zahvalimo na velikoj upornosti i trudu koji je uložila u prevodjenje ove knjige sa slovenskog na hrvatski jezik.

Autor je ovu knjigu namijenio djeci i mladima, a pisana je vrlo životno, zanimljivo i dinamično. Stvarnost, ljudi i naš kraj, protkani elementima povijesti te maštom i fikcijom, rezultirali su vrlo čitljivim i zanimljivim štivom, koje će s pažnjom rado pročitati i stariji čitatelji.

Ovakvo književno djelo mogao je napisati samo onaj tko je Puntu pohodio, upoznao u dubinu njene duše i do kraja ju zavolio, a Peter, Petar kako su ga Puntari, zvali bio je baš to, istinski, do srži zaljubljen u Puntu i njegove žitelje.

Peter je prerano preminuo ne dočekavši da ostvari svoj san, da svoje umirovljeničke dane s obitelji provede na Dragi i u Puntu. Iza sebe je ostavio djelo koje na najbolji način oslikava povijesne, kulturne i prirodne znamenitosti puntarskog kraja.

Čitajući ovu knjigu i onaj tko nikada u Puntu nije bio zaželjet

će da je posjeti i upozna. Prateći sadržaj knjige svaki čitatelj može bez poteškoća pohoditi stvarne lokalitete koji se u knjizi navode, Bokinić sa svojim prekrasnim plažama, zadivljujuću Poganu, Podstene i njene špilje, Funtanu s izvorom pitke vode i starim grobljem. Fascinantne crkvice na Lusarama, Orudu, zidine samostana na Palacolu, ostatke rimske vile i kapele u uvali Martinšćica. Mnoge od likova koje je autor ugradio u knjigu više nitko neće moći upoznati jer su nažalost preminuli. Svi ti naši stari Puntari, kao barba Miro, lugar, starac i starica s Mikožana, nona s Pogane ili nona s Drage, danas mirno počivaju na puntarskom groblju, a Peter sa svog posljednjeg počivališta u Mariboru zasigurno i sada, u svom drugom životu, lebdi nad puntarskim nebom, promatra Puntu te posjećuje svoje puntarske prijatelje jer Punta je bila i ostala njegov drugi dom.

Peter nije iza sebe ostavio samo ovu knjigu već je svoju privrženost i ljubav za ovaj kraj usadio i u potpunosti prenio na svoje nasljednike, na sina Andeja i kćerku Matejku.

Objavljivanjem prijevoda ove knjige u »Puntarskom foju« mi mu se barem ovako, skromno odužujemo i zahvaljujemo.

Uredništvo

SVE JE DRUGAČIJE

*Kamo su šle finit one batele i kaići,
ki su bili vaf Jedreščice i na Ulu,
na rive i mulu, vaf Paskvare i Vrutku.*

*Nikoga ni vit po stazah ni po putu,
malo je judi ustalo vaf selu.*

*Kadagot se nekoga kuntrua
vaf autu na uskon putu.
reče se dvje besede: »Kako ste?«*

Neki odgovori a neki ne.

*Svin je velika fuga za nekamo puoć,
a nimaju ofce ni prasca, kokoše ni kozu,*

kako bi ju oni živeli vaf selu.

*ve od juga do Varoša, od Ula do
Konala,*

*od Puguane do puol puta i sve do Osora
ni živoga duha, a vane je zima.*

Veščina je bila naš staciun,

Od onde se je moglo svakamo puoć.

*Proleter je bil naš vapuor ki je imiel i
bujuol.*

*Dvua puta na šetimuanu val Lošinj
hodil*

i je tornual doma je najkuntenteji bil.

Zdrafko**ZAVIČAJ**

*Čuda je vremena pasalo,
od kada nisen više tude,
a za Puntu me neč vezalo,
to je lijepo detinstvo moje.*

*Punta Križa
ti si najlepči zuame kruaj,
ti si prirode pruavi raj,
ki me vavek zove.*

*To tvoje plavo muore,
lepče od svih muora,
a i valice lijepe,
kako biseri svijete,
kada ih sunce obasjava,
i mareta ukrašava.*

*Te tvoje kućice muale,
kije su čuda pruavih
i poštenih judi duale.
Kije su pruazne ustale na škoju,
svaka ima štuoriju svoju.*

*Ta tvoja maslina,
smokva, tarsje, čarnika,
naša su vrijednost velika,
samo fali ruka od čovika.*

*Život je tako utijel,
i čuda naših judi
zis sela zijel.
Ma prit će novi judi i
sve će opet počet na novo.*

*Mi ćemo vavek,
f sarcu Puntu nosit,
i još raje f Puntu prit.*

*Svuda hodi, ma nikad
svoju domu ne zabi.
Tuje poštuj,
a svojin dijalekton se diči,
to su moje najdraže riči.
Jedan je kraj, muoj najdraži zavičaj.*

Marući Toić Badurina**PUNTA KRIŽA**

*O Punta Križa, za tobom čeznem,
u tuđem svijetu gdje živim ja.*

*Masline stare pod zrelim plodom,
snovi su moji uz bijeli žal.*

*Pitka je voda izvora tvog,
mirisnog bora prepun je zrak
Vedro je nebo jutara ranih,
a mirno se spušta večernji mrak.*

*U tebi pjesma često se čuje,
milinom svojom prolama zrak.
A tvoje noći uvijek su jasne,
u tuđini dana za me su mrak.*

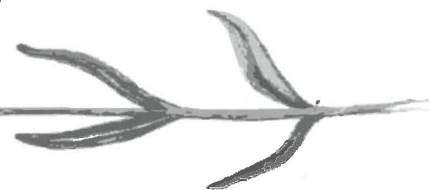
*Često se pitam u javi snova,
dal' ću te opet vidjeti ja.
Rijetke su suze u oku mome,
al' jeca mi srce za tobom znaj.*

*Neka je nebo nad tobom vedro,
a more plavo uz sunca sjaj.
Da usne svakog Puntara kažu,
Punta ti si zemaljski raj!*

Blaž Lovrić

Festival LAVANDE

STANZIA CASTELLANI, OSOR

LAVENDER *Festival*

**STANZIA CASTELLANI - 5 km od Osora prema Puntii Križa
27. 6. - 30. 6. 2013**

PROGRAM:

27. 6. 2013 - JAZZ KONCERT
Astrid Kuljanić i Goran Ilić

28. 6. 2013 - LABIRINT – magična večer u glazbenom labirintu Eva Bodrogi, Zoltan Mizsei, Katalin Kotai, Dora Petery, Janos Bali, Robert Manchin i glumci kazališta JAK Mali Lošinj

29. 6. 2013 - LAS MUJERES Y CUERDAS
- glazbena večer BAREFOOT MUSICIAN, KLAPA TEHA i gost PAOLO KAŠTELAN te IVAN MUZIĆ

30. 6. 2013 - TRIO VELJAK
Maja i Nataša Veljak i Mauro Šestan

Svi koncerti počinju u 20.30 sati

Nedjelja, 30. 6. 2013 od 14 – 18 sati

RADIONICA: DOVIĐENJA hrvatska neovisnost, DOBRODOŠLA U EUROPSKU UNIJU

Predstavljanje rezultata Gallupovog istraživanja, panel-diskusija i debata; sudjeluju Robert Manchin i gosti Luca Bergamo, Aleksander Štulhofer

Svakog dana u rano poslijepodne moguće obilazak polja lavande i ostalog miomirisnog bilja.

Radionice aromaterapije započinju u 17 sati svakog dana osim nedjelje.

SPOMENIMO SE NAŠIH DRUAGIH KI VIŠE NISU S'NAMI

Milojka Plešić rođena Laginja 1928.

Ivan Badurina rođen 1920.

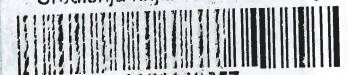
Vjekoslav Galjanić rođen 1921.

Olga Prendivoj rođena Korošec 1921.

Puntarski fuoj su potpomogli:

Jadranka kampovi d.o.o.
Turistička zajednica grada - Mali Lošinj
Leo-commerce d.o.o. - Rijeka
Stanzia Castellani
Puntarka nova d.o.o. - Mali Lošinj
Alma Petrinić
Tina i Slaven Šikić
Vesna Juranić Koharović
Marija Toić
Laura Jelenković
Norina Gospić
Anna Milobara
Antonio Butković
Građani donacijom na fešti Ivanja

Središnja knjižnica Mali Lošinj

195000057

Sve naše cijenjene čitatelje pozivamo da svojim prilogom potpomognu izlaženje »Puntarskog foja«.

Vaš prilog možete uplatiti Zavičajnom društvu »Puntari« M. Lošinj IBAN: HR6224020061100410077 uz naznaku – za »Puntarski fuoj«.

Vaš prilog za list kao i godišnju članarinu možete uplatiti u agenciji »Puntarka« Trg Zagazine 1, Mali Lošinj.

Pozivamo Vas da se sukladno Vašim mogućnostima uključite u akciju prikupljanja neophodnih financijskih sredstava za obnovu kapele Svetog Antona na Parhavcu pored Punte Križa. Sredstva možete uplatiti Zavičajnom društvu »Puntari« Mali Lošinj, IBAN: HR6224020061100410077 uz naznaku - za obnovu kapele Sv. Antona na Parhavcu.

Zavičajno društvo »Puntari« i uredništvo »Puntarskog foja« Vam se unaprijed zahvaljuju.

